Hans Christian Andersen

Poveşti

Cuprins

Hainele cele noi ale împăratului	*3*
Povestea unui gât de sticlă	***8***
Soldăţelul de plumb	***22***
Crăiasa Zăpezii	***28***
Întâia povestire	**28**
A doua povestire	**30**
A treia povestire	**36**
A patra povestire	**40**
A cincea povestire	**47**
A şasea povestire	**52**
A şaptea povestire	**55**
Lebedele	***60***
Degeţica	***76***
Fetiţa cu chibrituri	***88***
Răţuşca cea urâtă	***91***
Cufărul zburător	***102***
Privighetoarea	***109***
Mica Sirenă	***120***
Fata din soc	***144***
Prinţesa şi mazărea	***153***
Klaus cel mic şi Klaus cel mare	***155***

Hainele cele noi ale împăratului

Era pe vremuri un împărat căruia aşa de mult îi plăcea să fie bine îmbrăcat şi să aibă mereu haine noi încât îşi dădea toţi banii numai pe îmbrăcăminte.

Nu se îngrijea deloc de oştire, la teatru nu se ducea şi nu-i plăcea să se plimbe prin pădure decât doar ca să-şi arate hainele cele noi. Avea un rând de straie pentru fiecare ceas al zilei şi aşa cum se spune despre un rege că se sfătuieşte cu miniştrii, despre el mereu se spunea că „se îmbracă”, asta fiind îndeletnicirea lui de fiecare clipă.

Oraşul era plin de viaţă. Veneau o mulţime de străini şi odată au venit şi doi pehlivani care se dădeau drept ţesători şi spuneau că ştiu să facă o stofă frumoasă cum nu se mai afla alta. Nu numai că culorile şi desenele erau frumoase, dar ei ziceau că hainele făcute din această stofă aveau şi o însuşire minunată, şi anume că toţi cei care nu erau potriviţi pentru slujba pe care o îndeplineau şi toţi cei care erau proşti de dădeau în gropi nu puteau să le vadă.

— Straşnice haine! s-a gândit împăratul. Dacă mi-aş face nişte haine de acestea aş putea să aflu care din

slujbaşii împărăţiei nu-s buni pentru slujbele pe care le au şi aş putea să aflu care din supuşii mei sunt proşti şi care sunt deştepţi. Numaidecât trebuie să-mi fac asemenea haine. Şi a dat pehlivanilor o mulţime de parale să înceapă să lucreze.

Cei doi şoltici au înjghebat două războaie de ţesut, s-au aşezat şi s-au prefăcut că ţes, dar nu ţeseau nimic. Cereau mătasea cea mai subţire şi fire de aur de cel mai bun, dar băgau mătasea şi aurul în buzunar şi lucrau la stativele goale până noaptea târziu.

„Oare unde or fi ajuns cu lucrul?”, s-a gândit împăratul după ce a trecut o bucată de vreme, dar era cam cu inima strânsă când se gândea că toţi cei care-s proşti sau nu-s pricepuţi în slujbă nu vor putea vedea stofa. În ce-l priveşte pe el, n-avea nici o teamă, totuşi voia mai întâi să trimită pe altul să vadă cum stau lucrurile. Toţi în oraş ştiau ce putere ciudată are stofa şi fiecare era curios să ştie cât de nepotrivit în slujbă sau de prost este vecinul.

— Am să-l trimit pe sfetnicul meu cel bătrân; e om cinstit şi de încredere, el poate mai bine decât oricine să judece stofa, fiindcă e înţelept şi nimeni nu-şi îndeplineşte slujba mai bine ca el.

Sfetnicul cel bătrân s-a dus în odaia unde cei doi pehlivani lucrau la războaiele goale.

— Doamne fereşte, ce-o mai fi şi asta? s-a gândit sfetnicul şi a deschis ochii mari. Nu văd nimic!

Dar n-a spus că nu vede.

Pehlivanii l-au rugat să vină mai aproape şi l-au întrebat dacă-i plac culoarea şi desenul stofei. Şi tot îi arătau stativele, care erau însă goale. Bietul sfetnic holba ochii, dar de văzut nu vedea nimic, fiindcă nu era nimic de văzut. „Oi fi eu prost? se gândi el. N-aş fi crezut; oricum, asta nu trebuie s-o afle nimeni. N-oi fi bun pentru slujba pe care o fac? Nu, nu-i bine să spun că nu văd stofa.”

— Ei, ce spuneţi? a întrebat un ţesător.

— Foarte frumos! a răspuns sfetnicul şi şi-a pus ochelarii ca să vadă mai bine. Nişte culori minunate! Am să spun împăratului că-mi place foarte mult.

— Ne pare bine, au zis ţesătorii şi au început să spună ce culori sunt şi ce fel de desen are stofa. Sfetnicul cel bătrân asculta cu luare-aminte ca să spună împăratului tot aşa, şi chiar i-a şi spus.

Pehlivanii au cerut şi mai mulţi bani, şi mai multă mătase, şi fir de aur, şi mai mult decât până acuma. Dar le băgau pe toate în buzunarele lor, iar în războaie nu era nici un capăt de aţă, dar ei lucrau ca şi până acum la stativele goale.

Peste câtva timp, împăratul a trimis pe alt sfetnic, tot aşa de vrednic, ca să vadă unde au ajuns cu ţesutul şi dacă mai este mult până e gata stofa. Dar şi lui i s-a întâmplat ca şi celuilalt: s-a uitat şi iar s-a uitat, însă cum în stative nu era nimic, n-a putut să vadă nimic.

— Ce ziceţi? Frumoasă stofă, nu? l-au întrebat cei doi pehlivani şi i-au arătat şi i-au spus cum şi ce fel era stofa care nu se vedea nicăieri. „Prost nu sunt, se gândi sfetnicul. Atunci înseamnă că nu-s bun pentru slujba pe care-o fac! Ar fi ciudat şi asta, dar cum o fi, cum n-o fi, nu trebuie să afle nimeni.”

— E foarte frumoasă stofa, a spus el împăratului.

Tot oraşul vorbea de stofa asta nemaipomenită. Împăratul s-a gândit să se ducă s-o vadă şi el cât mai era în stative. A luat cu dânsul tot oameni unul şi unul, printre care şi cei doi sfetnici care mai fuseseră, şi s-a dus la cei doi pehlivani care lucrau din răsputeri, dar fără nici un fir de aţă în războiul de ţesut.

— Ia uitaţi-vă ce frumoasă e! au spus cei doi sfetnici. Ce desen, ce culori minunate! Şi arătau stativele goale, fiindcă credeau că toţi ceilalţi văd stofa şi ei nu. „Ce să fie oare? se gândea împăratul. Nu văd nimic! Cumplit

lucru! Ce, oi fi cumva prost? Nu-s bun de împărat?”

— Da, într-adevăr, stofa e foarte frumoasă, a spus el cu glas tare; e vrednică de toată lauda!

Şi împăratul dădea din cap mulţumit şi se uita la stativele goale. Nu voia să spună că nu vede nimic. Toţi curtenii care erau cu dânsul se uitau şi ei, dar nu vedeau nici ei nimic. Spuneau însă ca şi împăratul: „O, ce frumos!”. Şi toţi l-au sfătuit să se îmbrace cu hainele făcute din stofa aceasta minunată la serbarea care tocmai trebuia să aibă loc peste câteva zile. „Minunat, frumos, măreţ!”, spuneau toţi şi se bucurau grozav. Împăratul a dat celor doi pehlivani câte o decoraţie, ca să şi-o atârne la piept, şi titlul de maestru ţesător al curţii imperiale.

În noaptea din ajunul serbării, cei doi pehlivani nu s-au culcat. Au aprins şaisprezece lămpi şi lumea putea să-i vadă cum lucrau de zor să isprăvească hainele împăratului. S-au făcut că iau stofă de la stative, s-au făcut că taie cu foarfecele, pe urmă au cusut cu ace fără aţă şi după aceea au spus: „Hainele sunt gata”.

Împăratul a venit cu sfetnicii. Pehlivanii au ridicat braţele în sus, ca şi cum ar fi ţinut ceva în mână, şi au spus: „Poftim pantalonii! Poftim haina! Poftim mantia!” şi aşa mai departe. „Hainele sunt uşoare ca pânza de păianjen, spuneau ei, când le îmbraci nici nu le simţi, dar tocmai asta e frumuseţea.”

— Da, da, ziceau sfetnicii, dar nu vedeau nimic, pentru că nu aveau ce să vadă.

— Dacă maiestatea voastră vrea să se dezbrace, au spus pehlivanii, vă putem pune hainele cele noi chiar acuma, aici, în faţa oglinzii.

Împăratul s-a dezbrăcat şi pehlivanii s-au prefăcut că-i pun hainele cele noi care tocmai erau gata şi împăratul se întorcea şi se sucea în faţa oglinzii.

— Ce bine îi vin, ce frumoase sunt! ziceau toţi cei care

erau de faţă. Ce stofă minunată! Nici nu se poate ceva mai frumos!

— E gata afară baldachinul pentru maiestatea voastră, a spus marele maestru de ceremonii al curţii.

— Sunt gata şi eu, a spus împăratul şi s-a mai uitat o dată în oglindă, fiindcă voia să creadă lumea că îşi vede hainele.

Curtenii, care aveau dreptul să ducă trena mantiei, s-au aplecat, au întins mâinile ca şi cum ar fi ridicat ceva de jos, apoi au pornit prefăcându-se că ţin ceva în mâini; nu îndrăzneau să spună că nu văd nimic.

Împăratul mergea acum sub baldachin şi toţi oamenii de pe străzi şi de la ferestre spuneau: „Ce minunate haine are împăratul! Ce trenă straşnică! Ce bine îi vin!” Nici unul nu voia să spună că nu vede nimic; fiindcă atunci lumea ar fi zis că nu-i priceput în slujbă sau că-i prost de dă în gropi. Nici o haină de-a împăratului nu stârnise atâta bucurie printre oameni.

— Împăratul e dezbrăcat! a spus deodată un copil.

— Asta-i vocea nevinovăţiei! a zis tatăl copilului şi a spus în şoaptă altora ce vorbise copilul.

— E dezbrăcat! a strigat tot poporul.

Împăratul a auzit şi i s-a părut şi lui că poporul are dreptate, dar s-a gândit: „Acuma nu mai pot să dau înapoi, trebuie s-o ţin întruna aşa cum am început”. Şi curtenii au mers înainte şi au dus trena pe care n-o vedea nimeni fiindcă nu era nici o trenă.

Povestea unui gât de sticlă

Era o stradă îngustă şi întortocheată, cu case mici, urâte şi dărăpănate.

Dar, dintre toate, una singură, cea mai înaltă, era atât de veche şi de şubredă încât îţi venea să crezi că, dintr-o clipă într-alta, avea să se dărâme.

Cine putea să locuiască pe-o astfel de stradă, decât lumea nevoiaşă? Dar sărăcia se dovedea în acest loc cu atât mai necruţătoare cu cât, în faţa odăii de la mansardă, era atârnată o colivie veche în care se afla un canar de toată frumuseţea. Stăpânul n-avusese pesemne la îndemână un păhăruţ din care să-i dea canarului să bea apă şi pusese în loc un gât de sticlă, întors cu fundul în sus şi astupat în partea de jos cu un dop. Dar bietului canar puţin îi păsa de urâţenia coliviei lui. Sărea sprinten de pe o stinghie pe alta şi ciripea cu toată voioşia, mai ales atunci când stăpâna lui, o fată bătrână, îi aducea un pumn de verdeaţă.

— Hei, da’ ţie îţi dă mâna să ciripeşti şi să zbori încoace şi încolo, îi spuse într-o zi gâtul de sticlă.

Asta însă o spunea mai mult în şoaptă, fiindcă nu putea să grăiască, deoarece nici un gât de sticlă nu s-a

dovedit grăitor până în ziua de astăzi. Am putea mărturisi chiar că rostea cuvintele mai mult în gând, aşa cum facem noi, oamenii, câteodată.

— Da, ţie îţi dă mâna să ciripeşti, reluă gâtul de sticlă, fiindcă bunul Dumnezeu te-a păstrat întreg şi nu te-a schilodit ca pe mine. Dar tare aş vrea să văd ce ai face dacă ai fi în locul meu şi, după ce ţi-ai pierdut toate rosturile de odinioară, te-ai pomeni că nu ţi-a rămas teafără decât gura şi aceasta astupată cu un dop! Ştiu foarte bine că atunci nu ţi-ar mai arde de cântec. Dar dacă norocul te-a urmărit fără încetare, n-ai decât să cânţi, cănăraşule! Tot e mai bine să se găsească o făptură plină de voioşie într-o casă atât de posomorâtă. În ceea ce mă priveşte, cum să-mi mai ardă de cântec? Pe vremea când eram o sticlă întreagă, cântam şi eu când în pântec îmi gâlgâia vinul. Oamenii chiuiau în cinstea mea, sărbătorindu-mă. Hei, ce lucruri de duh nu mi-a fost dat s-aud într-o lungă călătorie pe care am făcut-o pe vremea când trebuia să se logodească fata blănarului! Totul parcă s-a petrecut ieri. Dar de-atunci până azi prin câte n-am mai trecut! Câte neajunsuri nu mi-a fost dat să mai întâmpin! Am străbătut prin foc, prin apă, prin văzduh şi pe sub pământ. Ţi-ar trebui nu ştiu cât timp să stai şi s-asculţi câte ţi-aş mai povesti…

Şi gâtul de sticlă începu să povestească, pe îndelete, cum luase naştere din nisip topit pe fundul unui cuptor şi cum, pe măsură ce se răcea, simţea o mare dorinţă să pornească în lume, să nu mai atârne de nimeni şi să-şi croiască drumul pe care l-ar fi crezut de cuviinţă, cu alte cuvinte, să nu se piardă în mijlocul celor de seama lui, oricât era de străveziu şi de strălucitor.

La început, după ce luase naştere şi i se dăduse numirea de sticlă, fusese aşezată în rând cu altele, toate ieşite din acelaşi cuptor şi pe care le socotea surorile ei bune. Nu se potriveau însă ca mărime şi erau forme

diferite; unele erau sticle de şampanie, altele sticle de bere. Dar e scris în cartea lumii ca şi sticlele să aibă multe de întâmpinat. Aşa, de pildă, multe dintre cele care au fost umplute cu vinul cel mai prost ajung, după câteva vreme, să facă să gâlgâie în cuprinsul lor cel mai adevărat „Lacrima Cristi”, iar sticla în care a spumegat şampania să fie la urmă adăpost pentru bulionul de pătlăgele roşii. Dar, oricât de rău ar ajunge cineva, tot are dreptul să se gândească la obârşia lui, fie că a fost ea nobilă sau nu.

După cum spuneam, sticlele au fost trimise prin toate ungherele lumii. Învelite în paie, au fost aşezate cu mare grijă în lăzi. Sticla noastră se bucura pretutindeni de cel mai deosebit respect şi poate că pe vremea aceea, dacă i-ar fi spus cineva, n-ar mai fi crezut în ruptul capului că are să ajungă odată un ciob mărunt şi schilod din care să se adape un canar, rătăcit şi el într-o casă veche şi aproape părăsită.

Lada în care a fost aşezată întâia oară a fost coborâtă în pivniţa unui negustor de vinuri. Numaidecât a fost scoasă din paie şi spălată cu apă curată. A simţit atunci ceva foarte plăcut. Apoi au pus-o deoparte, goală şi fără dop. Se simţea parcă stingheră. Îi lipsea ceva şi nu ştia ce.

În cele din urmă a fost umplută cu un vin straşnic, dintr-o podgorie renumită. Au astupat-o cu multă dibăcie, iar peste pântec i-au lipit o etichetă pe care erau scrise următoarele cuvinte: „Prima calitate”. Era asemenea şcolarului care-a luat premiul întâi şi mândria era pe de-a-ntregul îndreptăţită. Vinul era foarte bun, iar sticla n-avea nici un cusur. După câtăva vreme, ajunse într-o prăvălie. În anii tinereţii, oricine simte clocotind în el o undă de duioşie. Şi într-adevăr, sticla simţea şi ea că nu mai are astâmpăr şi îşi făcea fel de fel de păreri despre lucrurile pe care nu le cunoştea. În acelaşi timp, glasul

vinului amintea de colinele scăldate în soare şi acoperite cu viţă-de-vie, de chiuiturile şi cântecele vesele ale culegătorilor.

Într-o bună zi, a intrat în prăvălie ucenicul unui blănar.

— Să-mi daţi vinul cel mai bun pe care-l aveţi, a spus el.

Sticla a fost aşezată într-un coş plin cu tot felul de bunătăţi. Se îngrămădeau laolaltă cârnaţii cu şunca, brânza şi untul printre feliile de pâine albă. Totul avea să fie primit de fata blănarului, frumoasă şi rumenă în obraji, cu ochii plini de voioşie şi cu buzele cărnoase ca nişte cireşe coapte. Avea mâinile subţiri şi moi, albe ca zăpada şi tot atât de alb îi era şi grumazul. În sfârşit, era cea mai frumoasă fată din oraş.

Se urcaseră toţi într-o trăsură, cu gând să petreacă în crâng. Fata ţinea coşul pe genunchi. Din mijlocul şervetelor albe se ivea gâtul sticlei. Uneori, din pricină că bătea vântul, i se zărea şi eticheta roşie. Sticla urmărea pe furiş obrazul fetei, care şi ea nu-şi mai lua ochii de la vecin, prieten din copilărie, fiul unui zugrav. Isprăvise cu cinste cel din urmă examen şi-a doua zi trebuia să plece la învăţătură în străinătate, pe-o corabie pe care avea s-o conducă el însuşi. Poate că din această pricină obrazul fetei era posomorât şi întunecat, în timp ce amărăciunea îi săpase două cute la colţurile gurii.

Când au ajuns în pădure, tinerii s-au retras mai de-o parte, având pesemne să-şi spună unele lucruri în şoaptă. Sticla n-a putut auzi ce-şi spuneau, din pricină că rămăsese în coşul cu merinde. Când a fost luată de-acolo şi a putut să privească în jur cu mai multă uşurinţă, a rămas uimită băgând de seamă câtă schimbare se petrecuse pe obrazul fetei. Era, într-adevăr, tot atât de liniştită ca şi în trăsură, dar se vedea destul de bine că în sufletul ei stăruia un grăunte de fericire deplină.

Toată lumea era fericită şi râdea cu voioşie. Blănarul

ridică sticla şi se grăbi s-o destupe. În clipa aceea, gâtul sticlei hohotea parcă de un râs înăbuşit, ştiind c-avea să împrăştie în jur o mare mulţumire. A tras o pocnitură straşnică la ieşirea dopului şi, numaidecât, cu glas tineresc, vinul a început să gâlgâie în pahare.

— Să trăiască tinerii logodnici! a strigat blănarul ducând paharul la gură.

Toţi ceilalţi şi-au golit paharele, iar tânărul marinar şi-a cuprins logodnica de mijloc.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze şi să v-aducă noroc! a strigat din nou tatăl fetei.

Tânărul a umplut iarăşi paharele.

— Să bem pentru grabnica mea reîntoarcere! a zis el. De azi într-un an vom sărbători nunta.

După ce toată lumea şi-a golit paharele, el a ridicat sticla şi, ţinând-o strâns de gât, a adăugat:

— Tu mi-ai dat putinţa să sărbătoresc cea mai frumoasă clipă din viaţa mea! Odată încheiată această sărbătoare, nu mai ai ce căuta pe lume. De azi înainte n-ai să fii umplută a doua oară, aşa că n-ai să mai poţi înveseli pe nimeni.

Acestea zicând, aruncă sticla din toate puterile. Fata se uită lung după ea, cu încredinţarea c-o vedea pentru ultima oară şi fără să poată bănui că, mult mai târziu, avea s-o întâlnească din nou.

Sticla a căzut teafără în păpurişul din apropiere. Şi, cum sta în marginea lacului, s-a gândit cu tristeţe la nerecunoştinţa oamenilor. „Eu le-am dăruit cel mai straşnic vin, şi-a zis ea. În schimb, ei m-au oropsit să înghit fără voie apă din baltă.”

De bună seamă, n-avea cum să-i mai vadă pe cei în tovărăşia cărora venise. Dar putea să le-audă cântecele şi hohotele de râs. Târziu, când era aproape să se înnopteze, au trecut pe marginea lacului doi feciori de ţărani. Au dat peste sticlă şi-au luat-o cu ei. În ajun,

fratele lor, care trebuia să ajungă marinar şi să pornească într-o lungă călătorie, venise să-şi ia rămas bun de la ai săi. Maică-sa îi punea în desagă lucrurile de care socotea c-avea să aibă nevoie. O sticlă de rachiu fusese astupată şi învelită în hârtie şi bătrâna se pregătea s-o vâre în desagă, când iată că intrară pe uşă cei doi flăcăiaşi care găsiseră sticla goală la marginea lacului. Mama deşertă numaidecât sticla cea mică în cea mare şi adăugă atât rachiu cât s-o umple până la gură.

— Uite, zise ea, vor avea de-acum rachiu destul ca să le-ajungă pe tot timpul călătoriei şi să nu mai sufere de durere de burtă dacă s-o întâmpla să-i apuce furtuna.

Şi iată în ce chip sticla noastră porni în largul lumii. Marinarul, pe care îl chema Peter Jansen, o primi bucuros şi-o duse pe corabie, aceeaşi corabie cu care trebuia să plece şi tânărul a cărui logodnă avusese loc în aceeaşi zi. Acesta nu văzu sticla, dar, chiar dac-ar fi văzut-o, de unde să-i treacă prin minte că era aceeaşi pe care-o zvârlise în păpuriş în toiul voioşiei! În ceea ce-o privea, sticla n-avea cum să se socotească înjosită, deoarece rachiul era pentru marinari tot atât de preţios ca şi vinul cu care fusese umplută întâia oară.

— Iată cel mai bun leac, spuneau ei de câte ori Peter Jansen le turna câte-un păhărel. Şi ascultau cu cea mai mare bucurie cum gâlgâia rachiul din fundul sticlei.

Câtă vreme a mai păstrat între pereţi cele câteva picături de rachiu, sticla noastră a fost privită cu multă prietenie. Dar într-o zi s-a pomenit goală, goală cu desăvârşire. A fost aruncată într-un ungher, unde-a rămas vreme îndelungată fără ca cineva s-o mai fi băgat în seamă.

Dar iată că într-o zi se stârneşte o mare furtună. Valuri uriaşe îmbrâncesc corabia din toate părţile. Catargul cel mare se frânge, apa răzbate pe punte, oamenii nu mai sunt în stare de nimic din pricină că noaptea e neagră ca

păcura. Şi în cele din urmă corabia se duce la fund.

Cu câteva clipe înainte de-a fi pierit în valuri, tânărul căpitan, la a cărui logodnă luase parte şi sticla, scrisese pe un petic de hârtie, la o scăpărare de fulger: „În numele lui Isus Hristos, am pierit în fundul mării”. Şi pe acelaşi petic de hârtie adăugase numele corăbiei, alături de-al său şi de-al logodnicei sale. A vârât-o apoi în cea dintâi sticlă ce i-a căzut la îndemână, a astupat-o şi i-a dat drumul în valuri.

Corabia s-a dus la fund, oamenii s-au înecat cu toţii. Sticla care altădată avea menirea să împrăştie prin conţinutul ei mulţumirea şi voioşia ducea acum vestea înfricoşătoare a morţii. A rătăcit îndelung şi zile în şir a văzut soarele răsărind şi apunând. Atunci când zările erau aprinse ca para focului, ea îşi amintea de cuptorul în care se născuse şi parcă-i venea să se arunce în volbura de scântei. După câtăva vreme s-a simţit obosită să tot rătăcească zadarnic şi fără nici un rost în larg de ape, în timp ce vânturile de miazănoapte şi miazăzi îmbrânceau valurile, când într-o parte, când într-alta. Dacă furtuna se domolea o clipă, venea alta şi-i lua locul. Şi totuşi, oricât de amarnică a fost această rătăcire, biata sticlă a avut norocul să nu se izbească de vreo stâncă şi nici să fie înghiţită de vreun rechin. Peticul de hârtie, cel din urmă bun-rămas al logodnicului către aleasa inimii lui, avea menirea să ducă cu sine tristeţea şi deznădejdea, o dată ce-ar fi ajuns în mâinile aceleia care trebuia să-i cunoască cuprinsul. Dar, la urma-urmei, amărăciunea şi deznădejdea pe care trebuia să le pricinuiască i se păreau mai puţin decât negura aşteptării în care se chinuia biata copilă, care nu primise un singur gând din partea logodnicului ei.

Unde se afla oare? Încotro ar fi trebuit să se îndrepte sticla ca să-i poată da de urmă? Nu ştia nimic. Îşi urmă calea, târâtă necontenit de ape. La început îi făcuse

plăcere o astfel de rătăcire; dar, în cele din urmă, ajunse să se plictisească. Îşi da foarte bine seama că nu asta era menirea ei pe lume.

După cine ştie câtă vreme, unda o aruncă la mal, pe-un maldăr de nisip. O găsi cineva şi-o luă. Dar n-avea cine s-o desluşească în clipa aceea, căci locul în care se afla era la mii de leghe depărtare de locul în care luase naştere.

Omul a destupat-o, a scos hârtia dintr-însa, a întors-o pe-o parte şi pe alta, dar neştiind să citească, n-a putut să afle despre ce era vorba în cuprinsul ei. Şi-a dat seama totuşi că trebuia să fie o veste din partea unor naufragiaţi. A vârât peticul de hârtie în sticlă, iar sticla a fost aşezată pe o poliţă, într-un dulap dintr-o mare încăpere.

De câte ori venea cineva în casă, i se arăta hârtia, dar nu putea nimeni să-i tălmăcească cuprinsul. Trecând astfel din mână în mână, din pricină că era scrisă cu creionul, slovele începură să se şteargă, până când nu se mai putură cunoaşte nici cel puţin câteva litere.

Sticla a rămas în dulap mai bine de un an. Apoi a fost aruncată în pod, unde, în scurtă vreme, a fost acoperită de praf şi de pânze de păianjen. Cu câtă amărăciune îşi amintea de ziua când lăsa să i se deşerte conţinutul spumos în pahare, departe, în răcoarea crângului! Şi iarăşi, n-avea să uite nici goana pe valuri, în timp ce ducea cu sine o tristă veste; cel din urmă bun-rămas al unui suflet răpus atât de timpuriu.

N-a mai scos-o nimeni din întunericul podului douăzeci de ani în şir. Poate c-ar fi rămas un veac acolo dacă nu s-ar fi dărâmat casa, ca să se înalţe în locul ei o alta, mult mai frumoasă şi mai încăpătoare. Când au început să dea jos acoperişul, au dat peste sticlă. Cineva şi-a adus aminte că ascundea în fundul ei o taină. Dar sticla aproape că nu-şi mai amintea nimic.

„Dacă n-aş fi fost aruncată în pod, poate c-aş fi învăţat limba ţării acesteia, îşi zicea ea. Pe câtă vreme, în beznă şi în praf, printre şoareci şi păianjeni, nu mi-a mai fost cu putinţă să fac nimic şi toţi au uitat de mine…”

Ai casei însă au şters-o de praf şi-au spălat-o cu grijă, astfel că tot mai putea fi bună la ceva. Simţea cum o cuprinde din nou voioşia de altădată. Peticul de hârtie s-a dus odată cu apa cu care fusese spălată. Şi când se gândea cât de mult îl păstrase! A fost umplută cu nişte seminţe ce trebuiau duse departe, spre miazănoapte. Bine astupată şi bine împachetată, s-a pomenit din nou pe o corabie, într-un ungher întunecos, unde nu puteau să străbată nici lumina opaiţului, nici razele lunii, nici văpaia soarelui.

„La ce-mi foloseşte o astfel de călătorie, când nu mă pot bucura de nimic?” îşi zicea ea. Dar, într-o bună zi, trebuia s-ajungă la capăt.

Când a ajuns, a fost numaidecât despachetată. Cel care-o despacheta, aruncând sforile şi hârtiile, striga cu ciudă:

— Au acoperit-o în aşa fel ca să n-o mai poată nimeni desface. Mare minune dacă nu cumva s-o fi spart!

Dar sticla era teafără şi nevătămată. În afară de asta, înţelegea fiecare cuvânt rostit. Era aceeaşi limbă pe care-o vorbiseră cei din preajma cuptorului, neguţătorul de vinuri, cei ce făcuseră chef în pădure şi marinarii în tovărăşia cărora călătorise pe corabie, singura limbă pe care-o cunoştea.

Aşadar, se reîntorsese în ţara ei! De bucurie, era cât pe-aci să scape din mâinile celui care o despacheta. Se simţea stăpânită de atâta duioşie încât nu-şi dădu seama când i se scoase dopul şi când îi fu deşertat conţinutul. Şi tocmai când îşi veni în fire, se pomeni aruncată într-o pivniţă, unde avea să rămână uitată ani şi ani.

„Şi totuşi, îşi zicea ea, unde te-ai putea simţi mai bine

decât în ţara ta, chiar dacă soarta te-a blestemat să putrezeşti într-o pivniţă umedă şi întunecoasă!”

După câtăva vreme, omul care locuia în casa aceea s-a mutat, luând toate sticlele cu el. Se îmbogăţise şi trăia acum într-un palat. Într-una din zile, a dat un mare ospăţ. Tot parcul din jurul clădirii era plin de lampioane colorate, asemenea unor lalele învăpăiate de razele soarelui. Seara era minunată. Prin ungherele mai îndepărtate, poate din pricină că lampioanele nu fuseseră de-ajuns, aşezaseră sticle în gâtul cărora înfipseseră lumânări. Printre ele se afla şi sticla noastră. Cât se simţea de fericită! Vedea iarăşi copaci înverziţi, auzea cântece, lua parte la voioşia obştească. Oricum, ar fi avut de ce să fie nemulţumită, deoarece se afla cam la o parte. Dar nu era mai bine acolo decât în forfota oaspeţilor? Putea să guste în linişte un ceas de fericire, uitând că petrecuse douăzeci de ani aruncată într-un pod. Necazurile trecutului nu mai însemnau nimic pentru ea.

Într-un târziu, trecu pe lângă sticlă o pereche de tineri logodiţi. Parcă nici n-ar fi vrut să ia parte la voioşia celorlalţi. Sticla îşi aduse numaidecât aminte de tânărul căpitan, de fata atât de drăgălaşă a blănarului şi de logodna din pădure.

În parcul din jurul clădirii putea să intre oricine. Venise şi lume de departe, care nu fusese poftită la ospăţ, ca să se bucure de frumuseţea serbării. Printre cei singuratici se afla şi o fată bătrână, pe care nimeni n-o băga în seamă. Întâlnind perechea ce părea să fie atât de mulţumită, îşi aminti de-o veche logodnă, poate tocmai în clipa când la acelaşi lucru se gândise şi sticla. Şi apoi, cum să nu-şi amintească, de vreme ce nu era alta decât fata blănarului? Ceasul logodnei fusese cel mai fericit din viaţa ei şi n-avea cum să-l mai uite. Trecu pe lângă sticlă fără s-o recunoască, deşi nu se schimbase întru nimic. La

rândul ei, nici sticla n-o mai recunoscu pe fata blănarului, fiindcă aceasta nu mai păstra nimic din frumuseţea de odinioară. Aşa se întâmplă de multe ori în viaţă. Te întâlneşti cu oameni cu care ai avut strânse legături cândva, fără să-i mai poţi recunoaşte.

La sfârşitul serbării, sticla a fost furată de un ştrengar, care-a vândut-o cu zece gologani ca să-şi cumpere o prăjitură. Era acum în stăpânirea unui neguţător de vinuri, care-a umplut-o cu un vin foarte bun. Dar nici în prăvălia lui n-a rămas multă vreme. A fost cumpărată de un călător care, în duminica următoare, trebuia să pornească la drum cu balonul.

Când s-a ivit ziua plecării, lumea s-a îngrămădit din toate părţile, ca mai întotdeauna în astfel de împrejurări, deoarece, pe vremea aceea, balonul era un lucru nou şi mulţi nu ştiau la ce anume ar putea să folosească. Căpeteniile oraşului se urcară pe un fel de podeţ şi muzica militară cânta. Sticla vedea totul prin găurile unui coş în care fusese aşezată alături de-un iepure viu. Urecheatul se uita speriat într-o parte şi într-alta. Bănuise pesemne că în scurtă vreme avea să fie lăsat să cadă din balon, ca să aibă lumea de ce râde. Sticla însă nu pricepea nimic din toate acestea. Vedea cum balonul se umflă din ce în ce, clătinându-se. În cele din urmă, frânghiile cu care fusese legat fură tăiate. Numaidecât, cu sărituri sprintene, începu să urce în văzduh, ducând cu el un om şi coşul în care se aflau iepurele şi sticla. Muzica răsuna cu şi mai multă putere şi toată lumea ţipa, bătând din palme.

„Într-adevăr, ciudat soi de călătorie! îşi zise sticla. Ai cu toate acestea, străbătând văzduhul, marele noroc de-a nu te izbi de nimic şi asta e de cea mai mare importanţă pentru mine.”

Mii de oameni se îngrămădiseră pe străzi, urmărind înălţarea balonului. Fata cea bătrână se afla printre ei.

Dar ea nu coborâse în stradă, ci sta la fereastra mansardei, acolo unde fusese aşezată colivia cu micul canar care n-avea din ce să bea apă, mulţumindu-se ca, din când în când, să-şi răcorească ciocul într-o farfurioară spartă.

Fata bătrână se plecă mai mult pe marginea ferestrei ca să vadă balonul şi dădu la o parte o glastră în care înflorea o tulpină fragedă de mirt, singura podoabă din odăiţa ei săracă.

Văzu cum omul urcat în balon dădu mai întâi drumul iepurelui; după aceea îşi umplu un pahar ca să bea în sănătatea celor de jos, care îl urmăreau cu privirea; în sfârşit, lăsă să cadă sticla, fără să-i fi fost teamă că ea putea să spargă capul cine ştie cărui biet creştin cumsecade.

Dar nici sticla n-avu răgazul de trebuinţă să se gândească la marea cinste ce i se făcea, de-a fi lăsată să plutească deasupra oraşului cu acoperişuri de aramă şi turle strălucitoare, ca să cadă după aceea drept în mijlocul mulţimii. Ameţise parcă şi se rostogolea în fugă, dându-se peste cap.

O astfel de goană, în cea mai deplină libertate, i se părea o adevărată fericire. Cât se simţea de mulţumită văzând că nu numai toate privirile, dar şi toate ocheanele erau îndreptate numai spre dânsa! Trosc! Dar ce s-a întâmplat? A căzut pe un acoperiş şi s-a spart drept în două. Sfărâmăturile s-au rostogolit la pământ, prefăcându-se în ţăndări, în clipa când se izbiră de lespezile cu care era podită ograda. Singur gâtul rămase întreg şi se desprinse atât de frumos de restul sticlei, încât îţi venea să crezi că fusese tăiat cu diamantul.

Cei din apropiere, auzind zgomot, se grăbiră să ridice de jos gâtul sticlei.

— Straşnic păhăruţ de pus în colivie! ziseră ei. Are din ce se adăpa o păsărică.

Dar fiindcă n-aveau nici colivie, nici păsărică, chiar dacă n-ar fi fost mai mult decât o biată vrabie, cum era să le treacă prin minte să-şi cumpere şi una şi alta numai pentru că găsiseră un gât de sticlă aruncat de cine ştie cine? Totuşi, cineva îşi aduse aminte de fata bătrână care locuia la mansardă.

Într-adevăr, ea primi gâtul sticlei cu multă bucurie, îl astupă la un capăt cu un dop, îl umplu cu apă şi-l aşeză în colivie. Canarul, care avea acum apă din belşug, începu să ciripească cu mai multă voioşie şi cânta de-ţi era mai mare dragul.

Gâtul sticlei a primit şi această nouă ciudăţenie a sorţii cu resemnare deplină. La urma-urmei, nu fusese îndeajuns de fericit în atâtea alte împrejurări, mai ales când avusese prilejul să plutească în văzduhuri, rătăcind deasupra norilor?

Peste câteva zile, fetei bătrâne veni să-i facă vizită o prietenă şi gâtul sticlei rămase foarte mirat când băgă de seamă că, în loc să aducă vorba şi despre dânsul, ele vorbiră despre cu totul altceva şi, îndeosebi, despre floarea din glastră.

— Să nu cheltuieşti bani cu florile la cununia fiicei tale, spuse fata bătrână. Îţi dăruiesc glastra pe care-o vezi în fereastră. Tulpina e încărcată de flori. E din răsadul pe care mi l-ai dat în ziua când m-am logodit. Peste un an, pe vremea aceea, urma să-mi fac din florile lui cununa de mireasă. Dar această clipă nu s-a mai ivit. Ochii care aveau să mă călăuzească în largul vieţii mi-au secat de plâns şi s-au stins pentru totdeauna. Logodnicul meu se odihneşte în fundul apelor. Floarea a crescut şi eu am îmbătrânit. Dar răsadul pe care mi l-ai dăruit atunci tot mai poate fi bun la ceva. Din florile lui vom împleti cununa care va împodobi fruntea copilei tale.

Năpădită de atâtea amintiri dureroase, biata fată bătrână nu-şi mai putea stăpâni hohotele de plâns.

Aduse vorba printre suspine de tânărul căpitan şi de logodna care avusese loc în pădure. De toate îşi aduse aminte, fără ca totuşi un singur lucru să-i mai fi trecut prin gând: de unde era să ştie că în marginea ferestrei, în colivia canarului drag, se afla cineva din vremea aceea, cineva ce fusese martor la logodna ei: gâtul sticlei care se desfundase cu atâta zgomot şi din cuprinsul căreia gustaseră toţi cei de faţă, ciocnind în sănătatea tinerei perechi?

Dar nici gâtul sticlei n-avea cum s-o mai recunoască pe logodnica de odinioară. Când, în sfârşit, a putut ajunge la încredinţarea că nimeni nu-l mai băga în seamă şi că nu se minuna câtuşi de puţin de trecutul lui, plin de atâta strălucire, când era ştiut că se afla acolo printr-o întâmplare, în urma căderii din înaltul cerului, s-a posomorât în aşa chip încât n-a vrut să mai asculte cele ce-şi spuneau cele două bătrâne.

Soldăţelul de plumb

Erau odată douăzeci şi cinci de soldaţi de plumb şi toţi erau fraţi, fiindcă fuseseră făcuţi dintr-o lingură veche. Ţineau puşca în mână şi fruntea sus. Aveau o uniformă foarte frumoasă, roşie şi albastră.

Cel dintâi lucru pe care l-au auzit pe lumea asta, când s-a ridicat capacul de pe cutia în care şedeau, au fost cuvintele: „Soldaţi de plumb!” Cuvintele acestea le-a rostit un băieţaş care bătea din palme de bucurie. Tocmai îi primise cadou de ziua lui. I-a scos şi i-a înşirat pe masă. Toţi semănau leit între ei, unul singur era puţin mai altfel: avea numai un picior, pentru că fusese făcut cel din urmă şi nu mai ajunsese plumbul; dar deşi avea numai un picior, stătea tot aşa de drept ca şi ceilalţi cu două picioare şi tocmai el avea să facă cele mai mari isprăvi, aşa cum aveţi să vedeţi îndată.

Pe masa pe care stăteau ei înşiraţi mai erau o mulţime

de jucării; era mai cu seamă un castel de hârtie de toată frumuseţea. Pe ferestre puteai să te uiţi înăuntru şi să vezi toate încăperile. În faţa castelului era un pâlc de copaci şi în mijlocul lor era o oglinjoară care închipuia un lac. Pe ea pluteau şi se oglindeau lebede de ceară. Toate jucăriile erau drăgălaşe, dar cea mai drăgălaşă era o fetiţă care stătea în uşa castelului; era făcută şi ea din hârtie, însă avea haine frumoase şi pe umeri o panglică subţire şi albastră, chiar ca o broboadă. Pe broboadă, drept la mijloc, era o stea strălucitoare, cât faţa ei de mare. Fetiţa stătea cu braţele ridicate, fiindcă era dansatoare şi îşi ridicase şi un picior, dar aşa departe de sus încât soldatul de plumb nu vedea unde-i şi credea că fata are ca şi el numai un picior.

„Ar fi o nevastă tocmai potrivită pentru mine – se gândi el; atâta numai că e cam boieroaică, stă într-un castel şi eu stau într-o cutie în care suntem douăzeci şi cinci de inşi; nu-s tocmai potrivit pentru ea; da’ eu tot am să încerc să intru în vorbă cu dânsa.”

Şi s-a întins cât era de lung după tabachera de pe masă. De aici, putea să se uite în voie la dansatoarea cea mititică şi subţire, care stătea mereu într-un picior, fără să cadă.

Seara, soldaţii de plumb au intrat în cutie şi toţi cei din casă s-au dus la culcare. Şi atunci, cutia cu muzicuţă a început să cânte tot felul de cântece vesele. Soldaţii de plumb au început să zăngănească în cutia lor, fiindcă voiau şi ei să iasă şi să vadă ce-i, dar nu puteau să ridice capacul. Spărgătorul de nuci se dădea de-a tumba şi creta se zbenguia pe tăbliţă. De atâta larmă, canarul s-a trezit şi a început şi el să vorbească în versuri. Numai soldatul de plumb şi cu dansatoarea nu se mişcau din loc. Ea stătea mereu într-un picior, în vârful degetelor şi cu braţele întinse, el stătea tot aşa de neclintit pe singurul lui picior şi nu-şi lua nici o clipă ochii de la

dânsa.

Deodată, ceasul a bătut douăsprezece şi poc!, capacul tabacherei s-a deschis, dar în tabacheră nu era tutun, era numai un drăcuşor mititel şi negru. O şmecherie straşnică!

— Ascultă, soldat de plumb – a spus drăcuşorul – mută-ţi ochii în altă parte!

Dar soldatul parcă nici n-ar fi auzit.

— Bine, ai să vezi tu mâine dimineaţă! a spus drăcuşorul.

Când s-a făcut ziuă şi copiii s-au sculat, au luat soldatul de plumb şi l-au pus pe marginea ferestrei şi, deodată, c-o fi fost drăcuşorul, c-o fi fost vântul, fereastra s-a deschis şi soldatul de plumb a căzut de la etajul al treilea. A fost un drum cumplit. A căzut cu piciorul în sus şi s-a înfipt cu chivăra şi cu vârful baionetei între două pietre ale caldarâmului.

Fata din casă şi băieţaşul s-au dus repede jos ca să-l caute; dar, cu toate că erau cât pe ce să calce pe el, nu l-au zărit. Dacă soldatul de plumb ar fi strigat: „Aici sunt!”, desigur că l-ar fi găsit, dar el n-a strigat fiindcă era în uniformă şi nu se cuvenea să strige aşa, în gura mare.

Începuse să plouă. Picăturile cădeau tot mai dese şi de la o vreme turna cu găleata. După ce-a trecut ploaia, au venit doi băieţi.

— Ia uite – zise unul dintre ei – un soldat de plumb! Ia să-l luăm şi să-i dăm drumul pe apă!

Au făcut o luntre dintr-un ziar, au pus pe soldat în luntre şi i-au dat drumul pe apa care curgea prin şanţul de pe marginea străzii; cei doi băieţi alergau pe lângă el şi băteau din palme. Ce umflată era apa şi ce valuri făcea! Fusese ploaie, nu şagă! Luntrea de hârtie se legăna încoace şi încolo şi câteodată se învârtea aşa de repede încât soldatul tremura. Dar tot neclintit rămânea, faţa îi era nemişcată şi el se uita drept înainte şi nu

scăpa puşca din mână.

Deodată, luntrea a intrat pe sub un podeţ. Era întuneric chiar ca în cutie.

— Oare unde mă duc? — se gândea el. Asta-i numai din vina drăcuşorului! Ah, dacă fetiţa aceea ar fi aici cu mine, în luntre, nu mi-ar păsa chiar dacă ar fi de două ori mai întuneric decât este!

Deodată, a venit un şobolan care îşi avea casa acolo, sub podeţ.

— Ai paşaport? — a întrebat şobolanul. Arată-mi paşaportul!

Soldatul de plumb n-a răspuns nimic şi şi-a strâns şi mai tare arma la umăr. Luntrea a plecat mai departe şi şobolanul după ea! Brr!, cum îşi mai rânjea dinţii şi striga la aşchiile şi la paiele care pluteau duse de apă:

— Opriţi-l! Opriţi-l! N-a plătit vama şi nu a arătat paşaportul!

Apa curgea tot mai repede. Soldatul de plumb a mai putut să vadă o clipă lumina zilei când a ieşit pe sub podeţ, dar deodată a auzit un vuiet care ar fi speriat şi pe un om, cât de viteaz. Aici, la capătul podeţului, pârâiaşul de ploaie se vărsa într-un canal mare; pentru soldatul de plumb asta era tot aşa de primejdios cum ar fi pentru noi dacă ne-am rostogoli într-o cascadă.

Acuma era greu de tot. Luntrea a ieşit de sub podeţ; soldatul se ţinea cât putea mai drept, nimeni n-ar fi putut să spună că a clipit măcar! Luntrea s-a învârtit de vreo trei-patru ori, s-a umplut de apă şi a început să se scufunde. Soldatul de plumb era acum în apă până la gât; luntrea se scufunda tot mai tare şi hârtia tot mai tare se desfăcea; apa-i ajunsese soldatului până peste cap. El se gândea la dansatoarea cea mititică şi drăgălaşă, pe care nu avea s-o mai vadă niciodată, şi-n urechile lui răsuna un cântec:

Du-te la război, oştene,
Şi de moarte nu te teme!

Hârtia s-a rupt şi soldatul de plumb s-a prăbuşit în apă, dar n-a ajuns la fund, fiindcă, chiar în clipa aceea, un peşte mare l-a înghiţit. Ce întuneric era înăuntru! Era mai rău decât sub podeţ şi era aşa de strâmt locul! Soldatul de plumb însă era neclintit şi zăcea întins, cu arma la umăr. Peştele umbla încoace şi încolo prin apă şi se zbuciuma cumplit. Apoi s-a oprit deodată şi nu s-a mai mişcat; pe urmă, o fâşie de lumină l-a străbătut ca un fulger. Lumina s-a făcut tot mai mare şi s-a auzit un glas strigând: „Uite soldatul de plumb!”

Ce se-ntâmplase? Peştele fusese prins, dus la piaţă, vândut şi acuma ajunsese în bucătărie pe masă şi bucătăreasa îl spintecase cu satârul. Bucătăreasa l-a luat de mijloc cu două degete şi l-a dus în casă; toţi cei din casă s-au îngrămădit să vadă pe năzdrăvanul care călătorise pe apă până-n pântecele unui peşte; dar soldatul de plumb nu se prea fălea cu asta.

L-au pus pe masă şi… să mai spui că lumea nu-i plină de întâmplări minunate! Soldatul de plumb era acuma în odaia în care stătuse până în clipa când căzuse de pe fereastră. Erau tot copiii aceia; pe masă erau aceleaşi jucării şi castelul cel frumos cu dansatoarea cea mititică şi drăgălaşă. Stătea şi acuma tot într-un picior şi cu celălalt ridicat în sus, dar fără să se clintească. Soldatul de plumb s-a înduioşat aşa de tare încât mai că ar fi început să plângă cu lacrimi de plumb, dar s-a gândit că un oştean nu trebuie să plângă, aşa că s-a uitat numai ţintă la dânsa şi n-a spus nimic.

Deodată, un băieţaş a luat soldatul şi l-a azvârlit drept în sobă – de ce l-o fi azvârlit, că doar nu făcuse nimic rău? Dar aici desigur că tot drăcuşorul din tabacheră şi-a vârât coada.

Soldatul de plumb stătea acuma pe jeratic şi se simţea năpădit de-o căldură nemaipomenită; căldura asta o fi fost de la foc sau o fi fost de la dragoste, nu ştia nici el.

Culorile i se şterseseră; că i s-or fi şters de zbuciumul călătoriei ori de atâtea necazuri care dăduseră peste el, cine mai ştie? Se uita la fetiţa într-un picior, fetiţa se uita şi ea la dânsul şi soldatul simţea că se topeşte, dar tot neclintit stătea, cu arma la umăr. Deodată, s-a deschis uşa, s-a făcut curent şi dansatoarea, luată pe sus de vânt, a zburat drept în sobă, lângă soldatul de plumb, a luat foc şi s-a făcut scrum. Soldatul s-a topit de n-a mai rămas nimic din el decât un cocoloş de plumb şi, când a doua zi dimineaţa servitoarea a scos cenuşa din sobă, n-a mai găsit din el decât o inimioară de plumb; din dansatoarea cea drăgălaşă nu mai rămăsese decât steaua de pe broboadă, dar steaua era acuma arsă şi neagră ca tăciunele.

Crăiasa Zăpezii

Şapte povestiri

Întâia povestire

În care e vorba de o oglindă şi de nişte cioburi

Să începem să povestim; şi cum vom ajunge la sfârşit, avem să ştim mai mult decât ştim acuma.

Era odată un vrăjitor răutăcios, unul dintre cei mai răi, era chiar dracul. Şi vrăjitorul acesta a făcut o oglindă, dar nu era o oglindă ca toate oglinzile, fiindcă tot ce era mai frumos şi bun dacă se oglindea în ea aproape că nici nu se vedea, în schimb, tot ce era mai urât se vedea în oglindă foarte limpede şi chiar mai urât decât fusese. Cele mai frumoase privelişti în oglindă parcă erau spanac

fiert şi cei mai buni oameni erau în oglindă urâcioşi sau şedeau cu capu-n jos. Feţele lor erau aşa de schimonosite că nu le puteai cunoaşte şi dacă, de pildă, cineva, care avea o alunică pe obraz, se uita în oglindă, alunica creştea şi îi acoperea tot obrazul ca o pată neagră. Dracul zicea că asta e foarte nostim şi de haz. Când îi trecea cuiva prin minte vreun gând bun, în oglindă se arăta un rânjet, aşa că desigur dracul vrăjitor se bucura de născocirea lui. Toţi cei care umblau la şcoala lui de vrăjitorie – fiindcă trebuie să ştiţi că avea o şcoală de vrăjitorie – spuneau în toate părţile că s-a săvârşit o minune; ziceau că abia acuma se putea vedea cum arată într-adevăr lumea şi oamenii. Umblau în toate părţile cu oglinda şi în curând n-a mai rămas nici o ţară şi nici un om pe care să nu-i fi schimonosit oglinda aceea. Într-o bună zi s-a gândit el să se urce şi în cer cu oglinda, ca să râdă de îngeri şi de Dumnezeu. Dar cu cât se urca mai sus în văzduh, cu atât oglinda tremura şi se strâmba şi de-abia mai putea s-o ţie; s-a urcat tot mai sus şi mai sus şi oglinda s-a strâmbat aşa de tare şi a tremurat aşa de cumplit, încât i-a alunecat din mâini, a căzut pe pământ şi s-a spart în mii şi milioane de bucăţi. Dar acum oglinda a pricinuit nenorociri şi mai mari, fiindcă unele bucăţi erau cât un fir de nisip şi au zburat duse de vânt peste tot pământul şi au intrat în ochii multor oameni şi cei cărora le intrau în ochi cioburile acestea vedeau toate lucrurile schimonosite, sau nu mai gândeau acum decât sucit şi întortocheat, pentru că aceste cioburi păstraseră toate puterile rele pe care le avusese oglinda întreagă. Unii oameni s-au trezit cu câte un ciob chiar în inimă şi inima lor s-a prefăcut deodată într-un bulgăre de gheaţă. Unele cioburi erau aşa de mari, încât unii şi alţii le-au luat şi au făcut din ele geamuri; dar ferească Dumnezeu să te fi uitat la vreun prieten prin geamurile acestea! Alte cioburi au ajuns ochelari, dar cei care

purtau acei ochelari vedeau strâmb şi judecau nedrept. Dracul râdea să plesnească de toate aceste năzbâtii. Şi mai erau încă multe cioburi în lume. Vedem noi îndată.

A doua povestire

Un băieţaş şi o fetiţă

În oraşul cel mare, în care sunt atâţia oameni şi atâtea case şi n-au toţi loc unde să-şi facă o grădină şi de aceea cei mai mulţi trebuie să se mulţumească cu flori în glastre, erau şi doi copii sărmani, care aveau o grădină puţin mai mare decât un vas cu flori. Nu erau frate şi soră, dar se iubeau între ei ca şi cum ar fi fost. Părinţii lor locuiau în două mansarde din cele două case alăturate şi care erau aşa de apropiate una de alta încât streşinile mai că se atingeau şi cum ferestrele erau faţă în faţă puteai să treci de la o locuinţă la cealaltă.

Părinţii puseseră fiecare în streaşină câte o cutie mare de lemn umplută cu pământ şi sădiseră legume şi verdeţuri de care aveau nevoie la gătit şi mai sădiseră şi câte un trandafir; era câte unul în fiecare cutie şi înflorea frumos. Pe urmă, ce s-au gândit ei, să puie cutiile de-a curmezişul peste streaşină, aşa că acuma aproape că ajungeau de la o fereastră la cealaltă şi erau ca două straturi. Păstăile de mazăre atârnau peste marginile cutiilor şi trandafirii îşi întindeau crengile pe deasupra şi se împreunau făcând o boltă de flori şi frunze. Cum cutiile erau foarte înalte şi copiii ştiau că nu trebuie să se urce pe ele, aveau voie câteodată să se coboare pe fereastră şi să stea pe scăunele între cutii, la umbra trandafirilor, şi să se joace.

Iarna petrecerea asta se isprăvea. Geamurile erau îngheţate. Copiii însă încălzeau pe sobă bănuţi de aramă,

îi lipeau de geamurile îngheţate şi deodată se ivea un rotocol străveziu şi prin rotocol se uita, de la fiecare fereastră, câte un ochi drăgălaş şi blând; erau băieţaşul şi fetiţa. Pe el îl chema Karl şi pe ea Gretchen. Vara făceau numai un pas şi erau unul lângă altul, iarna însă trebuiau să coboare şi să urce pe o mulţime de scări şi afară ningea.

— Au început să roiască albinele cele albe, zicea bunica.

— Au şi o regină? întrebă băieţaşul, fiindcă ştia că albinele cele adevărate au o regină.

— Da, au, spunea bunica. E acolo unde-i roiul mai des, e mai mare decât celelalte, dar nu stă mult pe pământ, se urcă iar în norii cei negri. Noaptea, ea porneşte în zbor pe străzi şi se uită pe fereastră în casă şi atunci geamurile îngheaţă şi se fac flori de zăpadă pe la ferestre.

— Da, da, am văzut, ziceau copiii şi acuma ştiau că e adevărat ce spunea bunica.

— Crăiasa Zăpezii vine şi pe la noi? a întrebat odată fetiţa.

— Atâta-i trebuie, să vie! a răspuns băieţaşul. Că o pun pe sobă şi îndată se topeşte.

Bunica l-a mângâiat pe păr şi a început o altă poveste. Seara, înainte de culcare, când era pe jumătate dezbrăcat, Karl s-a dus la fereastră, s-a urcat pe un scaun şi s-a uitat prin rotocolul de pe geam. Afară începuse să ningă şi un fulg, cel mai mare, s-a prins de marginea unei cutii de flori; fulgul a crescut până s-a prefăcut într-o femeie îmbrăcată cu o rochie albă, care parcă era ţesută din mii şi mii de fulgi de zăpadă. Femeia era frumoasă şi gingaşă, dar era de gheaţă, de gheaţă sclipitoare, şi totuşi era vie; ochii îi străluceau ca două steluţe, dar nu stăteau o clipă locului. Femeia a dat din cap şi a făcut un semn cu mâna către fereastră.

Băieţaşul s-a speriat şi s-a dat jos de pe scaun şi i s-a părut că la geam bate din aripi o pasăre mare.

A doua zi a fost senin şi ger. Şi după aceea n-a mai trecut mult şi a venit primăvara; era cald, copacii au început să înverzească, rândunelele au sosit şi şi-au făcut cuiburi, fereastra era mereu deschisă şi copiii şedeau iar în grădiniţa lor de pe streaşină.

Trandafirii au înflorit. Fetiţa învăţase un cântec în care era vorba de trandafiri şi când îl cânta, ea se gândea la trandafirii ei şi l-a învăţat şi pe băieţaş şi cântau acuma amândoi:

Ce frumoşi sunt trandafirii
Şi cad pradă ofilirii!
Traiul nostru e mai bun,
Că-nflorim şi la Crăciun!

Şi copiii se ţineau de mână, sărutau trandafirii şi se uitau la cerul senin: „ce frumos e vara când trandafirii înfloresc!”

Karl şi Gretchen se uitau într-o carte cu animale şi păsări; ceasul de la biserică tocmai bătea cinci, când deodată băieţaşul spuse:

— Au! M-a lovit ceva în piept! Şi mi-a intrat ceva în ochi!

Fetiţa l-a luat de după gât, el tot clipea din ochi; dar în ochi nu se vedea nimic.

— Mi se pare că s-a dus, a spus el.

Dar nu se dusese nimic. Era un ciob mărunt din oglinda cea fermecată care schimonosea şi urâţea tot ce era frumos şi bun, iar tot ce era rău şi urât se oglindea în ea pe de-a-ntregul, aşa cum era, şi orice cusur ieşea la iveală. Bietului Karl îi intrase în inimă un ciob şi, în curând, inima lui avea să fie ca un bulgăre de gheaţă. Acuma nu-l mai durea, dar ciobul rămăsese în inimă.

— De ce plângi? a întrebat-o el pe fetiţă. Vai, ce urâtă eşti când plângi! N-am nimic, nu vezi? Phu! a strigat el

deodată. Uite, trandafirul acela e mâncat de viermi şi celălalt de colo e strâmb şi boţit! Urâţi mai sunt trandafirii ăştia! Ca şi cutia în care stau!

Şi a dat cu piciorul în cutie şi a rupt un trandafir.

— Vai! Karl, ce faci? a strigat fetiţa şi când a văzut-o aşa de speriată, băieţaşul a mai rupt un trandafir şi a intrat în casă şi a lăsat-o pe Gretchen singură.

Când mai târziu ea a venit iar cu cartea cu poze, el a spus că asta-i pentru copiii de ţâţă. Când bunica spunea vreo poveste, el o tot întreba dacă-i adevărat. Pe urmă îşi punea ochelarii bunicii şi vorbea ca ea; o îngâna foarte bine şi toţi râdeau. În scurtă vreme a ajuns să imite în vorbă şi în mişcări pe toţi vecinii. Imita mai cu seamă tot ce era urât şi caraghios la fiecare. Lumea zicea: „Băiatul e foarte deştept!” Dar asta era numai din pricina ciobului pe care-l avea în inimă şi tot din pricina asta o necăjea şi o strâmba şi pe Gretchen, care-l iubea din tot sufletul.

Jocurile lui erau acuma cu totul altfel decât fuseseră, erau jocuri chibzuite. Odată, iarna, pe când afară ningea, şi-a întins poala surtucului, ca să prindă câţiva fulgi, apoi a luat o lupă şi a spus fetiţei:

— Ia uită-te prin sticla asta, Gretchen!

Fetiţa s-a uitat. Fiecare fulg era mult mai mare şi semăna cu o floare sau cu o stea în şase colţuri, era foarte frumos.

— Vezi ce meşteşugiţi sunt, a spus Karl. Sunt mai frumoşi decât florile adevărate şi nu-i nici o greşeală în ei, sunt făcuţi cu o potriveală anumită; păcat numai că se topesc!

Peste vreo câteva zile, Karl a venit cu o săniuţă în spate şi cu mănuşi groase în mână şi i-a spus Gretei:

— Mi-au dat voie să mă dau cu săniuţa în piaţă, unde se dau şi ceilalţi băieţi.

În piaţă, băieţii îşi prindeau uneori săniuţa de câte o căruţă şi se duceau aşa o bucată de drum. Era minunat.

De data asta a trecut pe acolo şi o sanie mare, vopsită cu alb, şi în sanie şedea cineva înfăşurat într-o blană albă şi cu o căciuliţă albă pe cap. Sania a făcut de două ori înconjurul pieţei şi Karl, când a văzut că vine iar, şi-a prins repede săniuţa de ea şi a pornit în urma ei. Sania cea mare aluneca tot mai repede şi mai repede şi a cotit într-o uliţă alăturată. Vizitiul întorcea din când în când capul şi-i făcea semn prieteneşte lui Karl, parcă l-ar fi cunoscut, şi ori de câte ori băiatul voia să-şi desprindă săniuţa, cel care stătea în sanie făcea din cap şi Karl rămânea aşa cum era. Au ajuns la barieră şi au ieşit din oraş. Ninsoarea s-a înteţit aşa de tare încât, de deasă ce era, băieţaşul nu-şi mai vedea nici mâinile. Sania mergea tot mai repede. Karl a vrut iar să se desprindă de sania cea mare, dar n-a izbutit; săniuţa alerga ca vântul. A început să strige, dar nimeni nu-l auzea; ningea mereu şi sania aluneca tot mai iute. Deodată a simţit o hurducătură, de parcă ar fi trecut peste şanţuri şi garduri. Karl s-a speriat cumplit şi a încercat să spună o rugăciune în gând, dar degeaba, nu-şi mai aducea aminte decât tabla înmulţirii.

Fulgii cădeau tot mai mari şi mai mari, până au ajuns cât nişte găini albe; au sărit deodată într-o parte, sania cea mare s-a oprit şi cel care o mâna s-a ridicat. Blana şi căciula erau de omăt; în faţa lui Karl stătea acum o cucoană înaltă şi mlădioasă, strălucitor de albă; era Crăiasa Zăpezii.

— Am mers bine! a spus ea. Dar mi se pare că ţi-i frig. Ia vino aici, în blana mea de urs!

L-a luat şi l-a pus lângă ea în sanie, l-a învelit cu blana şi lui i s-a părut deodată că îl aruncă în mijlocul viscolului.

— Tot ţi-i frig?, l-a întrebat ea şi l-a sărutat pe frunte.

Sărutarea era mai rece decât gheaţa şi îl săgeta până în inimă, şi doar inima lui era pe jumătate un bulgăr de

gheaţă. O clipă a crezut că moare, dar numai o clipă, fiindcă îndată după aceea i-a fost iar bine şi n-a mai simţit frigul.

— Săniuţa mea! Săniuţa mea! Să n-o uitaţi!

La asta s-a gândit mai întâi şi una din găinile cele albe a luat săniuţa în spate şi a pornit în zbor după ei. Crăiasa Zăpezii l-a mai sărutat o dată pe Karl şi el a uitat de Gretchen, de bunică-sa şi de toţi cei de-acasă.

— De-acuma nu te mai sărut, a spus ea. Că dacă te mai sărut – mori.

Karl s-a uitat la ea; era foarte frumoasă, o faţă mai cuminte şi mai drăgălaşă nici nu se putea închipui. Acuma nu i se mai părea de zăpadă, ca atunci când o văzuse la fereastră şi ea îi făcuse semn. Nu-i era frică de dânsa. A început să-i spuie că el ştie să facă socoteli în gând, chiar cu fracţii, că ştie ce întindere şi câţi locuitori are ţara şi ea zâmbea şi nu zicea nimic. Şi deodată băiatului i s-a părut că ce ştie el nu-i destul şi s-a uitat în văzduhul larg şi înalt şi atunci ea a zburat cu el sus de tot până în norii cei vineţii, şi vijelia vuia şi şuiera, şi în vuietul ei parcă se auzeau cântece străvechi. Şi au trecut în zbor peste păduri şi peste ape, peste mări şi peste ţări; dedesubtul lor vâjâia crivăţul, urlau lupii, sclipea zăpada; deasupra lor zburau ciori negre care croncăneau prelung şi sus de tot era luna mare şi luminoasă, şi o noapte întreagă Karl s-a uitat la lună şi în zorii zilei a adormit la picioarele Crăiesei Zăpezii.

A treia povestire

Grădina femeii care ştia să facă farmece

Ce s-a întâmplat oare cu Gretchen când Karl nu s-a

mai întors? Unde s-o fi dus Karl? Nimeni nu ştia. Băieţii atâta ştiau că îşi legase săniuţa de o sanie mare, albă, şi sania aceea s-a dus către bariera oraşului. Nimeni nu ştia unde-i şi cei de-acasă plângeau după el şi Gretchen plângea mai tare decât toţi; toţi credeau că a murit, că s-a înecat în râul de la marginea oraşului. A fost o iarnă lungă şi tristă.

Şi, în sfârşit, a sosit primăvara, cu raze calde de soare.

— Karl a murit, spunea Gretchen.

— Noi nu credem c-a murit, au spus razele de soare.

— A murit, a spus ea rândunelelor.

— Nu credem că a murit! au zis ele, şi de la o vreme nici Gretchen n-a mai crezut. Într-o dimineaţă ea s-a gândit:

— Am să-mi pun pantofii cei noi, roşii, pe care Karl încă nu i-a văzut, şi am să mă duc la râu să-l întreb dacă ştie ceva de dânsul.

Era devreme de tot. Gretchen a sărutat-o pe bunică-sa care mai dormea, şi-a pus pantofiorii cei roşii şi s-a dus singurică la râu şi l-a întrebat:

— E adevărat că mi-ai luat prietenul cu care mă jucam? Uite, îţi dau pantofii mei cei roşii, numai să mi-l dai înapoi pe Karl.

Valurile făceau parcă nişte semne ciudate. Şi Gretchen şi-a scos pantofii la care ţinea mai mult decât la orice şi i-a aruncat în apă; pantofii însă au căzut prea aproape şi valurile i-au adus la mal. Ai fi zis că râul nu voia să ia ce-avea ea mai scump, deoarece Karl nu era la el. Gretchen a crezut că n-a aruncat pantofiorii destul de departe şi atunci s-a suit într-o luntre care era legată în păpuriş, s-a dus până la capătul ei şi a aruncat pantofii în apă. Luntrea însă nu era legată bine şi, când fetiţa s-a repezit să arunce pantofii, s-a desprins de ţărm şi a pornit pe apă. Gretchen, când a văzut aşa, a vrut să se întoarcă şi să sară pe mal, dar luntrea acuma ajunsese

departe şi pornise pe râu în jos.

Gretchen s-a speriat şi a început să plângă, dar cine s-o audă decât vrăbiile, dar vrăbiile nu puteau s-o tragă la ţărm, şi atunci, ce să facă şi ele, zburau de-a lungul malului şi ciripeau vrând parcă s-o mângâie: „Uite-aici suntem, aici, aici!” Luntrea mergea repede la vale; Gretchen era numai în ciorapi; pantofii ei cei roşii veneau pe apă după luntre, dar nu puteau s-o ajungă, fiindcă luntrea mergea mai iute.

Frumos era pe maluri, flori mândre, copaci bătrâni şi păşuni cu oi şi vaci, dar nici ţipenie de om!

— Poate că râul mă duce la Karl, se gândea Gretchen şi gândindu-se aşa i-a mai venit inima la loc.

S-a ridicat şi a început să se uite la malurile verzi. A mers ea cât a mers şi a ajuns cu luntrea la o livadă de cireşi şi în mijlocul livezii era o căsuţă cu ferestre roşii şi albastre. Căsuţa era acoperită cu paie şi la uşă stăteau doi soldaţi de lemn cu puşca la umăr.

Gretchen a strigat la ei; credea că-s vii; dar ei, bineînţeles, n-au răspuns nimic. Luntrea s-a apropiat de ţărm; râul o împingea într-acolo. Gretchen a strigat mai tare şi atunci a ieşit o babă, sprijinindu-se într-o cârjă. Avea o pălărie mare de soare zugrăvită cu flori.

— Sărăcuţa de tine! a spus baba. Cum ai nimerit tu în luntre şi ai pornit singură pe apă, în lumea largă?

Şi baba a venit la marginea apei, a apucat luntrea cu cârja, a tras-o la mal şi a scos-o din luntre pe Gretchen. Fetiţa era veselă că a ajuns iar pe uscat, dar se şi temea puţintel de babă. Aceasta a zis:

— Şi acuma spune-mi şi mie cine eşti şi de unde vii?

Gretchen i-a spus tot. Baba asculta, dădea din cap şi zicea numai „Hm, hm!”. Şi când Gretchen a isprăvit de povestit şi a întrebat-o dacă nu l-a văzut cumva pe Karl, baba a răspuns că n-a trecut pe-acolo, dar că are să vie el, să se uite la flori, că-s mai frumoase decât toate

cărţile cu poze şi fiecare din ele ştie câte o poveste. Şi baba a luat-o pe Gretchen de mână şi s-a dus cu ea în casă şi a încuiat uşa după ce au intrat.

Ferestrele erau foarte sus şi geamurile erau roşii, albastre şi galbene. O lumină tare ciudată pătrundea prin ele. Pe masă era o farfurie mare plină de cireşe frumoase şi Gretchen s-a aşezat şi a mâncat cireşe câte a vrut, fiindcă avea voie să mănânce cât îi place. Pe când mânca, baba a pieptănat-o cu un pieptene de aur şi părul s-a cârlionţat şi a căpătat o strălucire minunată, şi chipul fetiţei, rotund şi bucălat, era ca trandafirul.

— De mult mi-am dorit o fetiţă drăgălaşă, aşa ca tine, a spus baba. Ai să vezi ce bine avem să ne împăcăm noi împreună!

Şi tot pieptănându-i baba părul, Gretchen a uitat de prietenul ei Karl, fiindcă baba făcea farmece, dar nu era o vrăjitoare rea. Vrăjea numai aşa, ca să-şi treacă vremea şi să trăiască mulţumită. Şi ar fi vrut să rămână Gretchen la dânsa, fiindcă îi plăcea fetiţa. De aceea s-a dus în grădină, a pălit cu cârja toţi trandafirii câţi erau pe-acolo şi toţi au căzut şi-au intrat în pământ, şi acuma nici nu se mai cunoştea pe unde fuseseră. Pasămite baba se temea că Gretchen, când are să vadă trandafirii, are să se gândească la trandafirii ei de-acasă şi atunci are să-şi aducă aminte de Karl şi are să fugă.

După asta, baba a dus-o pe Gretchen în grădină. Ce mireasmă şi ce frumuseţe era aici! Toate florile de pe lume şi din toate anotimpurile le găseai aici înflorite; nici o carte cu poze nu era mai frumoasă.

Gretchen a sărit în sus de bucurie şi s-a jucat prin grădină până seara, când soarele s-a lăsat după cireşi; apoi s-a culcat într-un pat cu perne de mătase roşie, brodate cu toporaşi, şi a dormit şi a visat tot visuri frumoase, cum visează numai o crăiasă în ziua nunţii.

A doua zi, Gretchen s-a jucat iar cu florile prin grădină

cât a vrut. Aşa a trecut multă vreme. Gretchen cunoştea acuma fiecare floare, dar, deşi era o mulţime, ei i se părea că lipseşte una. Care anume nu ştia. Iată însă că într-o bună zi sa uitat mai bine la pălăria de soare pe care o purta baba şi care era zugrăvită cu flori, şi a văzut printre florile zugrăvite şi un trandafir, care era mai frumos decât toate celelalte. Baba uitase să şteargă de pe pălăria ei trandafirul atunci când surghiunise în pământ trandafirii din grădină. Dar, ce să-i faci, aşa-i întotdeauna când nu bagi bine de seamă!

— Cum? a spus Gretchen. Să nu fie oare aici nici un trandafir?

Şi s-a dus repede în grădină, şi a căutat în toate straturile, dar n-a găsit nici un trandafir. Şi atunci s-a aşezat jos şi a început să plângă; şi lacrimile ei au căzut tocmai pe locul unde fusese îngropată o tufă de trandafir, şi când lacrimile calde au udat ţărâna, tufa a ieşit deodată din pământ, tot aşa de înflorită ca atunci când fusese îngropată. Gretchen a îmbrăţişat trandafirul, a sărutat florile şi s-a gândit la trandafirii ei frumoşi de-acasă şi la Karl.

— De ce m-am oprit eu oare aici? a spus fetiţa. Eu voiam să-l caut pe Karl. Voi ştiţi unde-i? a întrebat ea trandafirii. Ce credeţi, a murit?

— Nu, n-a murit, au spus trandafirii. Noi am fost în pământ şi în pământ sunt toţi morţii, dar Karl nu-i printre ei.

— Vă mulţumesc de ce mi-aţi spus! a zis Gretchen şi s-a dus la celelalte flori, s-a uitat în potirul fiecăreia din ele şi a întrebat: nu ştiţi unde-i Karl?

Dar florile se încălzeau la soare şi visau la ce le plăcea lor să viseze şi nici una nu ştia ce-i cu Karl.

— Degeaba mai întreb florile, şi-a răspuns Gretchen. Ele ştiu numai ce se întâmplă cu dânsele şi de altceva habar n-au!

Şi Gretchen şi-a pus poalele în brâu, ca să poată să meargă mai repede, şi a luat-o la fugă până în fundul grădinii. Portiţa era închisă, dar ea a apăsat pe clanţa ruginită şi clanţa s-a ridicat, portiţa s-a deschis şi Gretchen a pornit în lumea largă, desculţă cum era. S-a uitat de câteva ori înapoi, dar n-o urmărea nimeni. De la o vreme n-a mai putut merge şi s-a aşezat pe un bolovan şi când s-a uitat împrejur a văzut că nu mai era vară, era toamnă târziu; în grădina babei, în care era mereu cald şi erau flori din toate anotimpurile, nu puteai să-ţi dai seama cum trece vremea.

— Doamne, cum am mai întârziat! a spus Gretchen. Uite că-i toamnă, nu mai pot să zăbovesc!

Şi s-a ridicat şi a pornit iar la drum. Vai, picioruşele ei erau obosite şi zgâriate! De jur împrejur era urât şi frig. Crengile pletoase ale sălciilor erau galbene şi frunzele cădeau smulse de vânt şi numai porumbarul mai avea poame, dar nu erau bune. Şi când Gretchen a încercat să mănânce din ele, i-au făcut gura pungă de acre ce erau. Trist şi urât era în lumea largă!

A patra povestire

Un prinţ şi o prinţesă

Gretchen iar a trebuit să stea şi să se odihnească. Deodată, în faţa ei, pe zăpadă, a zărit un cioroi. Cioroiul s-a uitat la ea, a dat din cap şi a spus: „Crrr! Crrr! Bună ziua! Bună ziua!” Mai bine nu putea să vorbească, dar era prietenos şi a întrebat-o pe fetiţă încotro a pornit aşa, singură. Cuvântul „singură” Gretchen l-a înţeles foarte bine şi a priceput ce înseamnă asta. Îi povesti cioroiului toată viaţa ei şi tot ce păţise şi-l întrebă dacă nu l-a văzut pe Karl. Cioroiul a clătinat din cap pe gânduri şi a spus:

— S-ar putea!

— Cum? Crezi că da? a întrebat fetiţa, l-a sărutat pe cioroi şi l-a strâns în braţe mai să-l înăbuşe.

— Încet, încet! a spus cioroiul. Cred că ştiu… cred că-i el. Da’ acuma mi se pare că de când cu prinţesa… pe tine te-a uitat.

— Stă la o prinţesă? a întrebat Gretchen.

— Da, îţi spun eu toată povestea, numai că-mi vine greu să vorbesc în limba ta. Nu cunoşti limba ciorilor? Mi-ar fi mai uşor!

— Nu, n-am învăţat limba ciorilor, a răspuns Gretchen.

— Bine, nu face nimic! Am să-ţi istorisesc şi eu cum oi putea! Şi i-a istorisit ce ştia.

— În împărăţia asta în care suntem acuma stă o prinţesă care e foarte deşteaptă; aşa-i de deşteaptă, că a citit toate gazetele din lume şi le-a uitat! Deunăzi şedea pe tron şi asta pare-se că nu-i lucru plăcut, şi şezând ea aşa pe tron, a început să cânte un cântec! „De ce nu m-aş mărita?” Chiar aşa s-a gândit ea: „de ce nu m-aş mărita? Ia să încerc!”.

— Dar ea voia să găsească un bărbat care să ştie ce să răspundă când stai de vorbă cu el, unul care să şi vorbească, nu numai să şadă, arătos şi dichisit, pe tron, că ar fi prea plicticos. Prinţesa a pus să bată toba, să s-adune doamnele de onoare, şi când acestea au venit şi au auzit, au fost foarte mulţumite. „Iacă o veste plăcută, au spus ele, la asta chiar ne gândeam şi noi!”. Şi să ştii că tot ce-ţi spun eu e adevărat, a zis cioroiul; eu am o iubită, e domesticită şi stă la curte, ea mi-a povestit tot.

Iubita lui era bineînţeles o cioară. Pentru că cioara la cioară trage, asta-i ştiut, şi tot cioară rămâne.

— A doua zi, ziarele au apărut cu un chenar de inimi şi cu numele prinţesei în chenar. Scria acolo că orice tânăr plăcut la înfăţişare poate să vie la palat şi să stea de vorbă cu prinţesa şi acela care ştie să vorbească mai

bine şi în aşa fel, de parcă ar fi la el acasă, pe acela prinţesa are să-l ia de bărbat. Da, da, a spus cioroiul, e chiar aşa cum zic, poţi să mă crezi, e adevărat aşa cum mă vezi şi te văd. Au venit o mulţime, era o îngrămădeală şi un du-te vino necontenit, dar nici în ziua întâi, nici în a doua nu s-a ales nimic din treaba asta. Toţi puteau să vorbească bine când erau pe stradă, dar de îndată ce intrau pe poarta palatului şi vedeau garda în zale de argint şi pe scări slujitori înmuiaţi în fir, şi treceau prin sălile şi galeriile palatului cu covoare scumpe şi policandre de cristal, se zăpăceau. Şi când ajungeau în faţa tronului pe care şedea prinţesa, nu mai puteau să spuie nimic decât doar cuvântul cel din urmă pe care-l rostise prinţesa şi bineînţeles că ea n-avea poftă să mai audă o dată ce spusese tot ea. Parcă-i apuca pe toţi o toropeală cât erau în palat şi abia după ce ieşeau de acolo se trezeau şi începeau iar să vorbească. Şi era un şirag de oameni care ţinea de la porţile oraşului până la poarta palatului. Eram şi eu pe-acolo, a spus cioroiul. Le era sete şi foame de-atâta aşteptare, dar când ajungeau la palat nu le dădea nimeni nici măcar un pahar cu apă. Unii mai deştepţi îşi luaseră câteva felii de pâine cu unt, dar nu dădeau şi altora, fiindcă se gândeau: „Las’ să fie lihniţi de foame, că dacă-i vede prinţesa aşa de prăpădiţi, nu-i alege”.

— Şi Karl? a întrebat Gretchen; el când a venit? Era şi el acolo?

— Stai puţin că-ţi spun îndată! A treia zi a venit un domnişor, dar nu călare, nici cu trăsura, ci pe jos; era vesel şi ochii îi străluceau ca şi ai tăi acuma, şi avea un păr lung şi frumos, dar era cam prost îmbrăcat.

— Karl era! s-a bucurat Gretchen. Bine că l-am găsit! Şi a bătut din palme de bucurie.

— Avea o raniţă în spate, a spus cioroiul.

— Nu, trebuie să fi fost săniuţa! a spus Gretchen. Şi-a

luat săniuţa când a plecat.

— Se poate, a zis cioroiul, nu m-am uitat bine, dar iubita mea domesticită mi-a spus că atunci când a intrat în palat şi a văzut garda în zale de argint şi slujitorii pe scări, înmuiaţi în fir, el nu s-a fâstâcit deloc, a dat din cap către ei şi le-a spus: „Nu vă plictisiţi să staţi mereu pe scări? Eu mă duc înainte!” Sala cea mare strălucea de lumina policandrelor, curteni de tot felul umblau uşurel şi ţineau în mână ulcele de aur. Ghetele lui scârţâiau grozav, dar el nici nu se sinchisea de asta şi era ca la el acasă.

— Sigur că-i Karl, a spus Gretchen. Avea ghete noi şi scârţâiau când umbla cu ele în odaia bunicii, l-am auzit eu.

— Da, scârţâiau, spuse cioroiul. Domnişorul acela s-a dus drept la prinţesă. Prinţesa şedea pe un mărgăritar, mare cât o roată de moară. Toate doamnele de la curte cu cameristele lor şi cu cameristele cameristelor şi toţi curtenii lor şi cu slujitorii slujitorilor care şi ei, la rândul lor, aveau câte o slugă stăteau adunaţi de jur împrejur; şi cei care erau mai aproape de uşă, aceia erau mai mândri. Până şi sluga celui de pe urmă slujitor, care sta drept în uşă şi umbla numai cu pantofi, era atât de mândră şi înfumurată că nu-i ajungeai nici cu prăjina la nas!

— Groaznic trebuie să mai fie! a spus Gretchen. Şi Karl s-a însurat cu prinţesa?

— Dacă n-aş fi cioroi, m-aş fi însurat eu cu ea, neapărat, cu toate că sunt logodit. Drăguţa mea, cioara cea domestică, zice că el a vorbit tot aşa de bine cum vorbesc eu când vorbesc limba ciorilor. Era drăguţ şi vesel domnişorul şi zicea că n-a venit să-i ceară mâna, ci numai aşa, fiindcă auzise de deşteptăciunea prinţesei şi voia să stea cu ea de vorbă. Dar după aceea şi ea i-a plăcut lui şi el ei.

— Da, desigur că e Karl, spuse Gretchen. Şi el e deştept şi ştie să facă socoteli în gând, cu fracţii. Nu vrei să mă bagi şi pe mine în palat?

— Asta-i uşor de spus, dar cum să facem oare? Am să vorbesc cu drăguţa mea, are să găsească ea ceva; pentru că să ştii că unei fetiţe aşa ca tine nu i se dă voie în palat.

— Las' că intru eu, a spus Gretchen. Când află Karl că am sosit, îndată vine jos şi mă ia cu el.

— Aşteaptă-mă colo la portiţă, a spus cioroiul, apoi a clătinat din cap şi şi-a luat zborul. Abia către seară s-a întors.

— Drăguţa mea îţi trimite multe salutări şi îţi mai trimite şi o chiflă, a luat-o din bucătărie, au acolo destule. Ia-o, că ţi-o fi foame. În palat e cu neputinţă să intri, fiindcă eşti desculţă şi garda cu zale de argint şi slujitorii înmuiaţi în fir n-au să te lase. Stai, nu plânge, că tot ai să poţi intra. Drăguţa mea ştie o scară pe din dos, pe unde ajungi în iatac şi ştie unde-i cheia.

Cioroiul şi cu Gretchen au intrat în grădină, pe aleea cea mare, pe care cădeau mereu frunzele din copaci, şi după ce la palat s-au stins luminile, una câte una, cioroiul a dus-o pe Gretchen la o uşă de din dos care era numai împinsă, nu închisă.

O, cum îi mai bătea Gretei inima! Parcă ar fi vrut să facă un lucru rău şi ea doar atâta voia, să vadă dacă Karl e acolo. Şi acolo era, fără îndoială! Şi ea se gândea la ochii lui limpezi şi la părul lung: parcă îl vedea cum zâmbeşte ca atunci când şedeau amândoi la umbra trandafirilor. Desigur că are să se bucure când are s-o vadă, şi ea are să-i spună ce drum lung a făcut până să dea de dânsul, şi ce necăjiţi au fost cei de-acasă când el a plecat şi nu s-a mai întors. Gretei îi era teamă şi totodată se bucura.

Au ajuns sus la capătul scării. Pe un scrin era o lampă

aprinsă şi jos pe podele stătea cioara cea domesticită şi îşi întorcea capul în toate părţile; Gretchen a făcut o plecăciune, aşa cum o învăţase bunică-sa.

— Logodnicul meu mi-a spus numai lucruri frumoase despre mata, domnişoară, zise cioara cea domesticită. Povestea matale e duioasă. Ia, te rog, lampa, eu am să merg înainte ca să-ţi arăt drumul, pe unde mergem noi, nu-i nimeni.

— Parcă aud pe cineva în urma noastră, spuse Gretchen, şi chiar atunci a şi trecut ceva pe lângă dânsa; pe zid alergau ca nişte umbre cai cu coama în vânt şi cu picioarele subţiri, şi pe cai domni şi doamne şi vânători.

— Astea-s numai visuri, a spus cioara; vin şi iau la vânătoare gândurile prinţului şi ale prinţesei. Asta-i chiar foarte nimerit acuma, pentru că ai să poţi să-i vezi mai bine. Şi trag şi eu nădejde că, atunci când ai să ajungi la cinste şi mărire, n-ai să mă uiţi nici pe mine.

— De asta nici o grijă, a spus cioroiul din pădure.

Ajunseseră acuma într-o încăpere mare, tapetată cu mătase roz, cu flori. Şi deodată, visurile au trecut valvârtej pe lângă ei, dar aşa de repede, că Gretchen n-a putut să-i vadă pe prinţ şi pe prinţesă. Gretchen şi cu cele două ciori au mai trecut apoi prin câteva odăi, una mai frumoasă decât alta, şi au ajuns în iatac. Aici, tavanul semăna cu un palmier cu frunze de sticlă şi în mijlocul odăii atârnau de o tulpină de aur două paturi, fiecare din ele semănând cu un crin. Un pat era alb, celălalt era roşu şi în acesta din urmă trebuia Gretchen să-l caute pe Karl. A dat la o parte o petală roşie şi a zărit o ceafă brună. O! Karl era! Gretchen l-a strigat pe nume, a ridicat lampa, şi deodată visurile s-au întors în goană în odaie, şi el s-a trezit, a întors capul şi… nu era Karl.

Prinţul semăna cu Karl numai de la spate, dar era şi el tânăr şi drăguţ. Prinţesa se trezise şi ea şi din patul ei de petale albe de crin se uita acum clipind din ochi la

Gretchen. A întrebat ce este. Gretchen a început să plângă şi i-a spus toată povestea ei şi ce făcuseră cele două ciori pentru ea.

— Săraca de tine, au spus prinţul şi prinţesa, au lăudat pe cele două ciori şi au spus că nu-s supăraţi pe ele, numai că de-acuma înainte să nu mai facă ce-au făcut. Au să primească şi o răsplată.

— Vreţi să zburaţi în libertate, a întrebat prinţesa, ori vreţi mai bine câte o slujbă de cioară princiară şi cu drept la toate cojile de legume de la bucătărie.

Ciorile s-au închinat şi au spus că vor să aibă o slujbă fiindcă se gândeau că-i bine la bătrâneţe să aibă ceva sigur şi să nu ducă grijă de nimic.

Prinţul s-a sculat din pat şi a pus-o pe Gretchen în locul lui să doarmă; mai mult nu putea face nici el. Gretchen şi-a împreunat mâinile şi s-a gândit: „Ce buni sunt oamenii şi animalele!” Şi a închis ochii şi a adormit. Toate visurile au venit iar valvârtej înapoi şi acuma erau ca nişte îngeri şi trăgeau o săniuţă în care era Karl, şi el făcea semn din cap. Dar nu era decât un vis şi de aceea a pierit când ea s-a trezit.

A doua zi au îmbrăcat-o în mătase şi în catifea din cap până în picioare; au poftit-o să rămână la palat şi să trăiască în belşug, dar ea s-a rugat să-i dea numai o trăsurică cu un cal şi o pereche de pantofi, pentru că voia să plece iar în lume şi să-l caute pe Karl.

I-au dat îndată pantofi şi un manşon, au îmbrăcat-o frumos şi când să plece, la scară era o caleaşcă numai de aur şi stema prinţului şi a prinţesei strălucea pe ea ca o stea. Vizitiul şi valetul aveau coroane de aur pe cap. Prinţul şi prinţesa au ajutat-o pe Gretchen să se urce în caleaşcă şi i-au urat drum bun. Cioroiul cel din pădure, care acuma era însurat, a însoţit-o cale de trei poşte. Şedea lângă ea, fiindcă nu-i plăcea să meargă cu spatele. Cioara de la curte stătea în uşă şi dădea din

aripi; nu putuse să vină fiindcă o durea capul de când căpătase o slujbă şi mânca prea mult. Caleaşca pe dinăuntru era căptuşită cu turtă dulce, iar în lada de sub capră erau fructe şi covrigi.

— Drum bun, drum bun! au spus prinţul şi prinţesa.

Gretchen a plâns şi cioara a plâns şi ea. După ce au mers aşa vreo trei poşte, cioroiul şi-a luat şi el rămas bun şi despărţirea dintre ei a fost şi mai duioasă. Cioroiul a zburat pe un copac şi a tot fâlfâit din aripile lui negre până când caleaşca nu s-a mai văzut.

A cincea povestire

Fetiţa de tâlhar

Au intrat într-o pădure deasă, dar caleaşca strălucea ca o faclă. În pădure erau tâlhari; cum au văzut caleaşca, au şi venit.

— E de aur! E de aur! au strigat tâlharii şi s-au repezit, au apucat caii de dârlogi, au omorât pe vizitiu şi pe valeţi şi au scos-o pe Gretchen din caleaşcă.

— E grăsuţă şi drăguţă, hrănită numai cu miez de nucă, a spus o babă, nevasta unui tâlhar; avea păr pe obraz şi nişte sprâncene stufoase, care-i atârnau până peste ochi. E chiar ca un miel gras! Trebuie să fie foarte gustoasă!

Şi baba şi-a scos cuţitul; era un cuţit ascuţit tare şi lucios, de te-nfiorai numai când te uitai. Dar chiar în clipa aceea baba a scos un ţipăt, fiindcă fetiţa ei, pe care o purta în spate şi care era grozav de obraznică şi de rea, a muşcat-o de ureche.

— Afurisită ce eşti! a strigat baba de durere şi a uitat s-o taie pe Gretchen.

— Las-o, că vreau să mă joc cu ea! a spus fetiţa de

tâlhar. Am să-i iau manşonul şi hăinuţele şi are să doarmă cu mine.

Şi a mai muşcat-o o dată pe mumă-sa aşa de tare că tâlhăroaica a sărit în sus şi s-a învârtit de câteva ori de durere. Şi toţi tâlharii râdeau şi spuneau:

— Ia uite-o cum joacă cu fiică-sa în spate!

— Vreau să mă urc în caleaşcă, a spus fetiţa de tâlhar şi au trebuit să-i facă pe plac, fiindcă era răsfăţată şi încăpăţânată.

S-au urcat amândouă în caleaşcă şi s-au înfundat în pădure. Fetiţa de tâlhar era de-o vârstă cu Gretchen, dar mai voinică, mai spătoasă, mai negricioasă. Ochii îi erau negri şi parcă mâhniţi. A luat-o de mijloc pe Gretchen şi i-a spus:

— Eu nu vreau să te omoare până nu m-oi supăra eu pe tine! Dar tu eşti prinţesă, nu?

— Nu, a răspuns Gretchen, şi i-a povestit tot ce i se întâmplase şi cât de mult ţinea ea la Karl.

Fetiţa de tâlhar s-a uitat gânditoare la ea, a dat uşor din cap şi a spus:

— Nu, nu trebuie să te omoare chiar dacă m-oi supăra pe tine, că, dacă m-oi supăra, te omor eu! Şi i-a şters lui Gretchen lacrimile şi şi-a băgat mâinile în manşonul lui Gretchen, care era călduros şi moale.

Caleaşca s-a oprit. Erau acuma în curtea unui castel de tâlhari care era dărăpănat de sus până jos. Pereţii erau sparţi şi prin găuri intrau şi ieşeau în zbor corbi şi ciori, iar nişte dulăi voinici că ar fi putut înghiţi şi un om săreau în toate părţile, dar nu lătrau fiindcă n-aveau voie.

În sala cea mare a castelului, veche şi afumată, în mijloc, pe lespezi, ardea un foc mare; fumul se urca până în tavan şi trebuia să-şi găsească singur un loc pe unde să iasă. Pe foc era un cazan mare cu supă şi câţiva tâlhari frigeau la frigare iepuri şi iepuri de casă.

— Noaptea asta ai să dormi cu mine şi cu păsările mele, spuse fetiţa de tâlhar.

După ce au mâncat, s-au dus într-un colţ unde era un maldăr de paie acoperit cu covoare. Deasupra, pe nişte stinghii, erau peste o sută de porumbei care parcă dormeau, dar toţi au tresărit când au venit fetiţele.

— Ai mei sunt toţi, a zis fetiţa de tâlhar şi a luat un porumbel de picioare şi l-a scuturat până când a început să dea din aripi.

— Sărută-l, a strigat ea către Gretchen şi a lovit-o în obraz cu porumbelul. Uite, colo sunt porumbeii sălbatici, a mai zis ea şi a arătat o gaură în zid, cu nişte beţe înfipte în chip de gratii. Sunt doi şi trebuie să-i ţin închişi, că altfel zboară. Şi uite ici pe Bum-Bum, care mi-i foarte drag. Şi trase de coarne pe un ren care stătea legat într-un colţ, cu o zgardă de fier la gât.

— Şi pe el trebuie să-l ţinem strâns, că altfel o ia la fugă. În fiecare seară înainte de culcare îl gâdil cu cuţitul şi i-i frică grozav.

Şi fetiţa scoase un cuţit lung dintr-o crăpătură a zidului şi îl dezmierdă uşurel pe ren cu cuţitul pe gât. Bietul ren a început să dea din picioare şi fetiţa de tâlhar a râs şi a luat-o pe Gretchen în pat cu ea.

— Tu dormi cu cuţitul în mână? a întrebat-o Gretchen uitându-se cam îngrijorată la cuţit.

— Întotdeauna dorm cu cuţitul, a răspuns fetiţa de tâlhar. Niciodată nu ştii ce se poate întâmpla şi acuma ia spune-mi, din nou, cum a fost cu Karl şi de ce-ai plecat tu în lumea largă?

Gretchen i-a povestit iar cum a fost şi porumbeii sălbatici uguiau în colivie şi ceilalţi porumbei dormeau. Fetiţa de tâlhar cu o mână a luat-o după gât pe Gretchen, iar cu cealaltă ţinea strâns cuţitul; n-a trecut mult şi a adormit şi a început să sforăie. Gretchen însă nu putea închide ochii şi se tot gândea: „Oare ce-o să se

mai întâmple cu ea, au s-o omoare, au s-o lase să trăiască?” Tâlharii şedeau lângă foc, beau şi cântau şi tâlhăroaica se dădea de-a tumba. Era o privelişte groaznică pentru biata fetiţă. Şi deodată, porumbeii sălbatici au început să vorbească:

— U-gu-gu, u-gu-gu! L-am văzut pe Karl. Sania i-o trăgea o găină albă şi el şedea în trăsura Crăiesei Zăpezii; Crăiasa a trecut pe deasupra pădurii când eram pui şi şedeam în cuib; a suflat înspre noi şi toţi ceilalţi au murit, numai noi am rămas. U-gu-gu, u-gu-gu!

— Ce tot vorbiţi acolo? a strigat la ei Gretchen. Încotro se ducea Crăiasa Zăpezii? Mai ştiţi ceva de dânsa?

— Noi credem că s-a dus în Laponia, fiindcă acolo-i mereu zăpadă şi gheaţă. Întreabă pe renul acela care e legat.

— Da, acolo-i zăpadă multă şi e straşnic de frumos, a spus renul. Acolo poţi să alergi şi să zburzi cât îţi place, acolo îşi are Crăiasa Zăpezii cortul ei de vară, da’ palatul ei e departe, tocmai către Polul Nord, pe o insulă căreia îi zice Spitzbergen.

— O, săracul Karl! a oftat Gretchen.

— Da’ mai astâmpără-te odată, a strigat fetiţa de tâlhar, că acuşi bag cuţitul în tine! A doua zi dimineaţă Gretchen i-a spus tot ce vorbiseră porumbeii sălbatici.

Fetiţa de tâlhar s-a gândit o clipă, apoi a dat din cap şi a zis:

— Tot una-i! Tot una-i! Tu ştii unde-i Laponia? a întrebat ea pe ren.

— Cine să ştie dacă n-oi şti eu? a răspuns renul şi ochii i-au scânteiat. Doar eu acolo m-am născut şi am crescut şi acolo am zburdat pe zăpadă.

— Uite ce zic eu, spuse Gretei fetiţa de tâlhar. Acum toţi ai noştri au plecat, numai mama a rămas acasă. Pe la amiază, ea bea din sticla aceea mare, pe care o vezi acolo, pe urmă adoarme. Şi vedem noi ce-i de făcut.

Fetiţa de tâlhar a sărit din pat, a luat-o pe mamă-sa de după gât, a tras-o de barbă şi i-a spus: „Bună dimineaţa, capră bătrână ce eşti!” Mamă-sa i-a dat câteva bobârnace de i s-a învineţit nasul, dar asta era la ea un semn de dragoste. După ce mamă-sa a tras zdravăn din sticlă şi a adormit, fetiţa de tâlhar s-a dus la ren şi i-a spus:

— Îmi place grozav să te dezmierd pe gât cu cuţitul, că eşti caraghios când te dezmierd şi azvârli din picioare, dar acuma trebuie să-ţi dau drumul. Am să tai frânghia şi ai să pleci în Laponia. Da’ să te duci drept acolo şi s-o iei pe fetiţa asta în spate şi s-o duci la palatul în care stă Crăiasa Zăpezii şi unde e prietenul fetiţei. Cred c-ai ascultat ce spunea, că a vorbit destul de tare şi tu ai ascultat.

Renul a sărit în sus de bucurie. Fetiţa de tâlhar a luat-o pe Gretchen şi a urcat-o pe ren, a legat-o de spinarea renului şi i-a dat şi o pernuţă să şi-o pună dedesubt.

— De frig n-are să-ţi fie prea frig, că ai pantofii îmblăniţi, dar manşonul ţi-l iau eu, că-mi place. Da-ţi dau, uite, mănuşile mamei. Îs mari, că-ţi ajung până la coate, ia pune-le! Acuma ai nişte mâini chiar ca mama.

Gretchen a început să plângă de bucurie.

— Nu-mi place că plângi, a spus fetiţa de tâlhar. Acuma trebuie să fii veselă. Uite, îţi dau două pâini şi o bucată de şuncă, ca să ai pe drum.

A legat de spinarea renului şunca şi pâinea, pe urmă a deschis uşa şi a chemat înăuntru dulăii, apoi a tăiat frânghia cu cuţitul ei cel bine ascuţit şi i-a spus renului:

— Pleacă repede şi ai grijă de fetiţă!

Gretchen a întins către ea mâinile cu mănuşile până la coate şi şi-a luat rămas-bun şi renul a luat-o la fugă peste râpe şi prin ponoare, prin pădurea cea mare, pe câmpii şi ape îngheţate. Lupii urlau şi corbii croncăneau. Şi pe cer parcă se întindeau nişte perdele luminoase.

— Asta-i Aurora Boreală, a spus renul; ia uite cum străluceşte!

Şi a început să alerge şi mai repede. Şi aşa au mers ei ziua şi noaptea fără să oprească. Şi când pâinea şi cu şunca s-au isprăvit, au ajuns şi ei în Ţara Laponilor.

A şasea povestire

Lapona şi finlandeza

S-au oprit la o căsuţă care era tare sărăcăcioasă; acoperişul atârna până aproape de pământ şi uşa era aşa de joasă că trebuia să intri şi să ieşi pe brânci. În căsuţă nu era decât o laponă bătrână, care stătea lângă o lampă, ardea cu untură de focă şi pe care fierbea nişte peşte. Renul i-a spus babei tot ce se întâmplase cu Gretchen, dar mai întâi a povestit ce i se întâmplase lui, pentru că asta i se părea lucru mai de seamă, iar Gretchen era aşa de îngheţată că nici nu putea vorbi.

— Vai de capul vostru!, a spus lapona. Mai aveţi o mulţime de mers. Trebuie să mai faceţi vreo sută de poşte şi să ajungeţi în Finnmarken; acolo stă Crăiasa Zăpezii şi aprinde în fiecare seară un foc de bengal. Am să scriu câteva vorbe pe un peşte uscat, că hârtie n-am, şi am să vă dau o scrisoare către o finlandeză care locuieşte acolo. Ea are să vă spună mai bine cum stau lucrurile.

După ce Gretchen s-a încălzit şi a mâncat, lapona a scris câteva vorbe pe un peşte uscat, a dat Gretei peştele şi i-a spus să-l păstreze bine, a legat-o iar pe fetiţă pe spinarea renului şi renul a pornit la fugă. Toată noaptea, Aurora Boreală a luminat cerul cu strălucirea ei albastră. Şi aşa, după ce au mers cât au mers, au ajuns în Finlanda şi au bătut în hornul finlandezei, pentru că

uşă nu avea.

Înăuntru era o căldură aşa de mare că finlandeza umbla aproape goală; era mititică şi zbârcită. I-a scos repede Gretei hainele, i-a scos mănuşile şi ghetuţele, că altfel i-ar fi fost fetiţei prea cald, i-a pus renului o bucată de gheaţă pe cap şi a citit ce era scris pe peştele cel uscat. A citit de trei ori până ce a învăţat pe dinafară tot ce era scris şi a băgat peştele în oala de supă, că doar era bun de mâncat şi finlandeza nu părăduia niciodată nimic.

Renul i-a povestit mai întâi întâmplările lui şi pe urmă pe acelea ale Gretei şi finlandeza clipea din ochii ei isteţi, dar nu zicea nimic.

— Tu eşti deşteaptă, a spus renul. Eu ştiu că poţi să înnozi cap la cap toate vânturile din lume într-un singur ghem. Dacă corăbierul deznoadă un nod, atunci capătă un vânt prielnic, dacă deznoadă alt nod, vântul bate tare, iar dacă deznoadă încă unul şi încă unul, atunci bate de urneşte din loc pădurile. Dă-i şi fetiţei să bea ceva ca să capete putere cât doisprezece voinici şi să răpună pe Crăiasa Zăpezii.

— Da, să vedem! a spus finlandeza. Doisprezece voinici ar ajunge? Şi s-a dus şi-a luat de pe o policioară un sul mare de piele şi l-a desfăcut. Pe sul erau scrise nişte litere ciudate şi finlandeza a început să citească şi a citit, a citit de-i curgeau sudorile.

Şi renul a rugat-o aşa de mult s-o ajute pe Gretchen, Gretchen s-a uitat aşa de rugătoare şi cu lacrimi în ochi la finlandeză încât aceasta a început să clipească din ochii ei isteţi şi l-a luat pe ren într-un colţ, i-a mai pus o bucată de gheaţă pe cap şi i-a spus în şoaptă:

— Karl e la Crăiasa Zăpezii şi îi place la ea şi crede că-i mai bine acolo decât oriunde în lume. Dar toate acestea sunt din pricină că are un ciob de sticlă în inimă şi o ţandără de sticlă în ochi; dacă cineva îi scoate ciobul din

inimă şi ţandăra din ochi atunci se face iar om bun şi Crăiasa Zăpezii nu mai are putere asupra lui.

— Da’ tu nu poţi să-i dai Gretei ceva ca să capete ea o putere mai mare?

— Nu pot să-i dau o putere mai mare decât aceea pe care o are acuma! Nu vezi cum o slujesc oamenii şi dobitoacele şi cum a pornit ea desculţă în lume şi toate îi merg bine? Puterea ei n-o poate căpăta de la noi, puterea pe care o are e în inima ei şi stă în faptul că e un copil drăgălaş şi nevinovat. Dacă nu poate singură să ajungă la Crăiasa Zăpezii şi să scoată cioburile din Karl, atunci noi nu putem să facem nimic. La două poşte de aici începe grădina Crăiesei Zăpezii; du-o până acolo pe fetiţă. Pune-o lângă un copăcel cu poame roşii, care creşte acolo în zăpadă, dar nu zăbovi şi întoarce-te repede înapoi.

Şi finlandeza a pus-o pe Gretchen călare pe ren şi acesta a pornit în goana mare.

— Vai! Nu mi-am luat pantofii! Nu mi-am luat pantofii!, a început să strige Gretchen, că era frig cumplit afară, dar renul nu s-a oprit şi a ţinut-o tot într-o fugă până la copăcelul cel cu poame roşii. A pus-o pe Gretchen jos, a sărutat-o pe frunte şi pe obrajii lui s-au prelins câteva lacrimi; apoi a luat-o la fugă înapoi. Biata Gretchen a rămas aşa fără pantofi şi fără mănuşi pe un ger cumplit.

A plecat şi ea mai departe cât putea de repede şi deodată au întâmpinat-o o mulţime de fulgi de zăpadă; fulgii nu cădeau din cer; cerul era senin şi luminat de Aurora Boreală. Alergau chiar pe pământ şi cu cât se apropiau, cu atât se făceau mai mari. Gretchen şi-a adus aminte ce mari şi meşteşugiţi fuseseră fulgii când se uitase la ei cu lupa. Aici însă erau şi mai mari, şi mai fioroşi, erau vii, erau străjerii de la palatul Crăiesei Zăpezii. Aveau chipurile cele mai ciudate, unii parcă erau nişte arici mari şi urâţi, alţii păreau nişte mănunchiuri de

şerpi încolăciţi, care îşi întindeau capetele în toate părţile, iar alţii erau ca nişte ursuleţi bondoci şi zbârliţi; toţi erau albi, sclipitori, erau fulgi de zăpadă vii.

Gretchen a început să se roage şi era aşa de frig că putea să-şi vadă răsuflarea; şi aburii răsuflării s-au făcut tot mai groşi şi mai groşi şi s-au prefăcut în îngeraşi care cum atingeau pământul se făceau tot mai mari şi fiecare avea coif, suliţă şi pavăză. Numărul lor sporea mereu şi, când Gretchen şi-a isprăvit de spus rugăciunea, o oştire întreagă era împrejurul ei. Îngeraşii în zale împungeau cu suliţa fulgii de zăpadă şi fulgii se fărâmau bucăţi şi Gretchen putea să meargă liniştită mai departe. Îngerii îi mângâiau mâinile şi picioarele şi acuma nu-i mai era aşa de frig şi a putut să ajungă la palatul Crăiesei Zăpezii.

Dar până una-alta, să vedem ce-i cu Karl. El desigur că nici nu se gândea că ea era acum chiar la poarta palatului.

A şaptea povestire

În care e vorba de palatul Crăiesei Zăpezii şi despre ce s-a întâmplat acolo

Pereţii palatului erau făcuţi din zăpadă viscolită, ferestrele şi uşile din vânturi vijelioase; erau peste o sută de încăperi, toate aşa cum le alcătuia zăpada; cea mai mare era aşa de întinsă că puteai să mergi câteva ceasuri prin ea de la un capăt la altul. Toate erau luminate de Aurora Boreală şi erau goale, gheţoase, reci şi sclipitoare. Aici nu era niciodată vreo petrecere, nici măcar un bal de urşi la care vijelia să cânte şi urşii albi să meargă în două picioare şi să joace, nici măcar o sindrofie de domnişoare vulpi argintii; în palatul Crăiesei Zăpezii era pustiu şi frig. Aurora Boreală se desluşea atât de bine încât îi puteai număra perdelele de lumină. În

mijlocul acestei săli nemărginite şi pustii era un lac îngheţat care se sfărâmase în mii de bucăţi, dar bucăţile semănau între ele aşa de tare încât era o adevărată minunăţie. În mijlocul lacului şedea Crăiasa Zăpezii, când era acasă, şi atunci zicea că şade pe oglinda înţelepciunii şi că această oglindă e cea mai bună din lume.

Karl era vânăt de frig, ba chiar aproape negru, dar nu simţea că i-i frig fiindcă Crăiasa Zăpezii îi luase cu o sărutare simţul frigului şi inima lui era ca un bulgăre de gheaţă. Acuma se juca; lua bucăţi de gheaţă netede ca nişte tăbliţe şi alcătuia cu ele tot felul de figuri, aşa cum se joacă la noi copiii cu cuburile. Jocul lui era însă aşa-zisul joc de gheaţă al înţelepciunii. În ochii lui figurile de gheaţă erau frumoase şi de foarte mare însemnătate şi asta din pricina ciobului de gheaţă pe care îl avea în ochi. Aşeza bucăţile de gheaţă în aşa fel încât să formeze un cuvânt, dar niciodată nu izbutea să formeze cuvântul pe care îl voia şi care era „veşnicia". Crăiasa Zăpezii îi spusese aşa:

— Dacă izbuteşti să formezi cuvântul acesta, atunci ai să fii stăpân pe tine însuţi şi eu am să-ţi dăruiesc lumea întreagă şi o pereche de patine noi.

Dar Karl nu putea să formeze cuvântul.

— Mă duc în ţările calde, a spus Crăiasa Zăpezii. Vreau să mă uit în căldările cele negre.

Căldările cele negre erau munţii Etna şi Vezuviu, care scuipă flăcări.

— Am să-i mai înălbesc puţin şi asta nu-i rău, ba chiar e bine pentru lămâi şi struguri.

Şi Crăiasa Zăpezii a plecat în zbor şi Karl a rămas singur în sala cea mare de gheaţă, întinsă cât vedeai cu ochii şi pustie. Se uita la bucăţile de gheaţă şi se tot gândea şi îi trosnea capul de atâta gândire. Şi cum stătea neclintit şi ţeapăn, ai fi crezut că-i şi el un sloi de gheaţă.

În vremea asta, Gretchen a ajuns la palat şi a intrat pe poartă. Vânturi tăioase au întâmpinat-o. Ea a spus o rugăciune şi vânturile îndată au stat pe loc şi s-au culcat şi ea a intrat în sălile palatului, mari, goale şi reci. Şi deodată l-a zărit pe Karl, s-a dus repede la el, l-a luat de după gât, l-a strâns în braţe şi i-a spus:

— Karl! Bine că te-am găsit!

Karl însă şedea nemişcat, ţeapăn şi rece. Gretchen a început să plângă şi lacrimile ei fierbinţi au căzut pe pieptul lui, au pătruns până la inimă şi au topit bulgărele de gheaţă şi au mistuit ciobul de oglindă. El s-a uitat la dânsa şi ea a început să cânte:

Ce frumoşi sunt trandafirii
Şi cad pradă ofilirii!
Traiul nostru e mai bun,
Că-nflorim şi la Crăciun!

Când a auzit cântecul, Karl a izbucnit în plâns şi lacrimile când au curs au luat cu ele şi aşchia de oglindă din ochi şi atunci el a cunoscut-o şi a strigat plin de bucurie:

— Gretchen! Gretchen! Dar unde-ai fost atâta vreme? Şi eu unde am fost?

Şi s-a uitat împrejurul lui.

— Vai! Ce frig e aici! Ce pustiu!

Şi s-a lipit de Gretchen şi ea plângea şi râdea de bucurie. Era aşa de frumos încât până şi bucăţile de gheaţă jucau de bucurie şi după ce s-au săturat de jucat s-au aşezat iar jos şi au alcătuit tocmai cuvântul de care spusese Crăiasa Zăpezii că dacă are să-l formeze Karl el are să ajungă stăpân pe sine însuşi, iar ea are să-i dea lumea întreagă şi o pereche de patine noi.

Gretchen l-a sărutat pe obraji şi obrajii s-au făcut roşii; l-a sărutat pe ochi şi ochii au strălucit ca şi ai ei; i-a sărutat mâinile şi picioarele şi el s-a înzdrăvenit şi s-a înviorat. Acuma, Crăiasa Zăpezii avea să se întoarcă

acasă, avea să găsească dezlegarea lui de vraja scrisă cu bucăţi sclipitoare de gheaţă.

Cei doi copii s-au luat de mână şi au ieşit din palat. Au început să vorbească de bunica şi de trandafirii din streaşină; şi pe unde mergeau ei, vânturile nu mai băteau şi ieşea soarele. Când au ajuns la copăcelul cu poame roşii, renul era acolo şi-i aştepta. Cu el era şi un ren mai tânăr, cu ugerul plin, şi renul acela le-a dat copiilor lapte cald şi i-a sărutat pe frunte. Şi renii i-au luat apoi în spate pe copii şi i-au dus la căsuţa finlandezei şi aici s-au încălzit bine şi pe urmă i-a dus la căsuţa laponei. Lapona, în vremea asta, le făcuse hăinuţe noi şi le dresese sania.

Cei doi reni şi cu lapona i-au dus pe copii până la hotarele ţării. Acolo unde începea iarba, copiii şi-au luat rămas-bun de la laponă şi de la reni. Păsările cântau şi copacii erau înmuguriţi. Şi deodată au văzut în faţa lor o fetiţă călare pe un cal frumos, pe care Gretchen îl cunoştea (fusese înhămat la caleaşca de aur). Fetiţa purta o căciuliţă roşie şi avea pistoale la brâu. Era fetiţa de tâlhar; se săturase de stat acasă şi plecase acum în lumea largă, mai întâi către miazănoapte şi după aceea avea de gând să ajungă şi prin alte părţi ale lumii. A cunoscut-o îndată pe Gretchen şi Gretchen pe ea şi amândouă s-au bucurat grozav.

— Te pricepi straşnic să cutreieri lumea!, i-a spus ea lui Karl. Dar oare meriţi tu să umble cineva după tine şi să te caute tocmai la capătul pământului?

Gretchen a bătut-o uşurel pe obraz şi a întrebat-o ce fac prinţul şi prinţesa.

— Au plecat în străinătate, a răspuns fetiţa de tâlhar.

— Da’ cioroiul? a întrebat Gretchen.

— Cioroiul a murit. Şi drăguţa lui cea domestică, acum o văduvă, şi-a legat o aţă neagră de picior şi plânge după el. Dar ia spune, tu ce-ai făcut şi cum l-ai găsit?

Gretchen şi Karl i-au povestit tot.

Fetiţa de tâlhar i-a luat pe amândoi de mână şi le-a spus că, atunci când are să treacă prin oraşul lor, are să vie pe la ei şi după aceea a pornit iar în lumea largă. Şi Karl şi Gretchen au plecat şi ei mai departe, mână-n mână, şi pe unde ajungeau era primăvară cu iarbă verde şi cu flori. Şi deodată au zărit turnurile unui oraş: era chiar al lor. Au intrat în oraş şi au ajuns acasă la bunica şi s-au urcat în odăiţă, unde toate erau la locul lor, ca altădată. Ceasornicul spunea „tic-tac" şi arătătoarele se mişcau. Dar când au intrat pe uşă au văzut că acuma erau mari, oameni în toată firea. Trandafirii din streaşină erau înfloriţi şi lângă trandafiri erau scăunelele pe care stăteau când erau copii. Karl şi cu Gretchen s-au aşezat fiecare pe scăunelul lui, ţinându-se de mână. Măreţia rece şi pustie din palatul Crăiesei Zăpezii o uitaseră ca pe un vis apăsător. Bunica şedea la soare şi citea: „Dacă nu veţi fi cum sunt copiii, nu veţi vedea împărăţia cerurilor".

Karl şi Gretchen s-au uitat unul la altul şi deodată au înţeles cântecul cel vechi:

Ce frumoşi sunt trandafirii
Şi cad pradă ofilirii!
Traiul nostru e mai bun,
Că-nflorim şi la Crăciun!

Erau acuma amândoi oameni în toată firea şi totuşi copii, copii în inimile lor; şi acum venise vara, vara caldă şi binefăcătoare.

Lebedele

Departe de-aici, acolo unde se duc rândunelele când la noi e iarnă, era odată un crai care avea unsprezece băieţi şi o fată pe care o chema Eliza.

Cei unsprezece fraţi erau prinţi, aveau câte o decoraţie la piept şi sabie la şold şi aşa se duceau la şcoală; scriau cu creioane de diamant pe tăbliţe de aur şi învăţau pe de rost tot atât de bine pe cât citeau. Când îi auzeai, ştiai numaidecât că sunt prinţi. Eliza, sora lor, şedea pe un scăunel de sticlă şi avea o carte cu poze care costase o mulţime de parale. Trăiau bine copiii, numai că asta n-a ţinut prea mult!

Tatăl lor, craiul, s-a însurat cu o crăiasă rea şi hapsână, căreia nu-i erau dragi copiii. Au putut să vadă asta chiar de la început; în palat era petrecere mare şi ei s-au apucat să se joace de-a musafirii; de obicei, când se jucau aşa căpătau o mulţime de prăjituri şi de mere coapte, acum însă crăiasa cea nouă le-a dat o ceaşcă cu nisip şi le-a spus că se pot juca foarte bine şi aşa.

Peste vreo săptămână, crăiasa a dus-o pe Eliza la ţară, la nişte ţărani, iar pe prinţi atâta i-a tot vorbit de rău faţă de crai, că acesta nici nu s-a mai îngrijit deloc de ei.

— Duceţi-vă şi voi în lumea largă, le-a spus crăiasa cea hapsână; zburaţi ca nişte păsări fără glas!

Dar n-a fost chiar aşa de rău cum ar fi vrut ea. Prinţii s-au prefăcut în unsprezece lebede frumoase. Au scos un strigăt şi au ieşit în zbor pe ferestrele palatului şi au luat-o peste parc şi peste pădure.

Era dis-de-dimineaţă tare când au trecut pe la căsuţa în care stătea sora lor Eliza. La vremea asta ea dormea. S-au învârtit pe deasupra casei, şi-au întins gâturile lungi şi au bătut din aripi, dar nimeni nu i-a văzut, nici nu i-a auzit. Aşa că au plecat mai departe, s-au înălţat deasupra norilor şi s-au tot dus până au ajuns la o pădure care se întindea chiar până la marginea mării.

Eliza şedea în căsuţa ţăranului şi se juca cu o frunză verde de brusture, că altă jucărie n-avea; făcuse o gaură în frunză şi acum se uita prin gaură la soare şi i se părea

că vede ochii limpezi ai fraţilor ei şi când razele de soare îi alunecau pe obraz parcă ar fi sărutat-o ei.

Zilele treceau toate la fel. Când vântul se strecura printre tufele de trandafir din grădină şi şoptea: „Cine-i mai frumos decât voi?”, trandafirii clătinau din cap şi spuneau: „Eliza”. Când vreo babă şedea duminică la uşă cu cartea de rugăciuni pe genunchi şi vântul întorcea filele şi spunea cărţii: „Cine-i mai cucernică decât tine?”, cartea răspundea: „Eliza”. Şi chiar aşa era cum spuneau trandafirii şi cartea de rugăciuni.

Când a împlinit cincisprezece ani s-a întors acasă. Dar când a văzut crăiasa cât era de frumoasă, i-a fost ciudă pe fată şi grozav ar fi vrut s-o schimbe în lebădă ca şi pe fraţii ei, dar n-a îndrăznit să facă asta chiar îndată, fiindcă craiul voia să-şi vadă fiica.

Crăiasa s-a dus de dimineaţă în odaia ei de baie, care era de marmură, cu sofale moi şi covoare scumpe. A luat trei broaşte, le-a sărutat şi a spus uneia din ele: „Când are să intre în baie Eliza, să te aşezi pe capul ei ca să se facă proastă ca tine!” Altei broaşte i-a spus: „Aşează-te pe fruntea ei ca să se facă urâtă ca tine şi tată-său să n-o mai cunoască!”, iar celei de-a treia broaşte i-a spus: „Aşează-te pe inima ei, ca să nu mai fie cu cugetul curat şi să o doară inima!”

După aceea a băgat în apă cele trei broaşte şi apa deodată s-a făcut verde; a chemat-o pe Eliza, a dezbrăcat-o şi a pus-o să intre în apă. Şi când Eliza a intrat în apă, o broască i s-a pus în păr, alta pe frunte şi alta pe piept, însă Eliza parcă nici nu le-ar fi simţit. Când a ieşit din baie, pe apă au rămas trei flori roşii de mac. Dacă broaştele n-ar fi fost veninoase şi nu le-ar fi sărutat vrăjitoarea, s-ar fi prefăcut în trandafiri roşii, dar oricum, tot în flori au trebuit să se prefacă, fiindcă şezuseră pe capul şi pe inima Elizei şi Eliza era aşa de cucernică şi de nevinovată încât farmecele nu aveau asupra ei nici o

putere.

Crăiasa, când a văzut aşa, a frecat-o pe fată cu zeamă de nucă şi a înnegrit-o toată, a uns-o pe faţă cu o alifie rău mirositoare şi i-a încâlcit părul. Aşa că acuma era cu neputinţă s-o mai cunoască cineva.

Tată-su s-a speriat când a văzut-o şi a spus că nu-i fata lui; nimeni n-a mai cunoscut-o, numai câinele din curte şi cu rândunelele ştiau că-i ea, dar pe ei nu-i întreba nimeni.

Biata Eliza a început să plângă şi s-a gândit la cei unsprezece fraţi ai ei, care acuma nu mai erau acolo. A plecat amărâtă de la palat şi a umblat o zi întreagă pe câmp şi prin mlaştini şi seara a ajuns la o pădure mare. Nu mai ştia nici ea încotro să apuce şi era tare necăjită şi îi era dor de fraţii ei, care de bună seamă că fuseseră alungaţi ca şi ea. Voia să-i caute şi să-i găsească.

Abia apucase să intre în pădure şi a prins-o noaptea. Cum nu mai ştia pe unde să meargă, s-a aşezat pe muşchiul moale, şi-a spus rugăciunea şi şi-a pus capul pe o buturugă. Era o linişte adâncă, nu bătea vântul şi de jur împrejur, prin iarbă şi pe muşchi, străluceau o sumedenie de licurici; când a atins o creangă cu mâna, gândacii luminoşi au căzut peste ea ca nişte stele căzătoare.

Toată noaptea i-a visat pe fraţii ei; se făcea că se jucau ca altădată, când erau mici, scriau cu creioane de diamant pe tăbliţe de aur şi se uitau în cartea cu poze care costase o mulţime de parale, însă pe tăbliţă nu mai scriau ca altădată linii şi rotocoale, ci isprăvile vitejeşti pe care le făcuseră; tot ce trăiseră şi văzuseră de atunci încoace. Şi în carte toate prinseseră viaţă, păsările cântau şi oamenii ieşeau din carte şi vorbeau cu Eliza şi cu fraţii ei, dar când se întorcea fila, ei săreau repede înăuntru, ca să nu se încurce pozele.

Când s-a trezit, soarele era sus. Eliza nu putea să-l vadă, fiindcă copacii îşi întindeau crengile dese deasupra

ei, dar razele se jucau printre frunze şi fluturau ca un văl de aur. Mireasma răcoroasă a pădurii o învăluia şi păsările aproape că i se aşezau pe umeri. Auzea un murmur de apă; erau nişte pâraie care se vărsau într-un lac cu fundul de nisip moale. Pe mal erau tufişuri dese, numai într-un loc era o deschizătură pe care o făcuseră cerbii şi pe aici s-a scoborât şi Eliza către apă. Lacul era aşa de limpede încât, dacă vântul n-ar fi mişcat crengile, ai fi putut crede că-i zugrăvit, aşa de desluşit se oglindeau pe luciul lui frunzele, şi cele luminate de soare, şi cele care stăteau în umbră.

Când şi-a zărit faţa în apă, s-a speriat văzând cât era de urâtă şi de neagră. Dar când a luat apă în pumni şi s-a frecat pe faţă şi pe ochi, pielea iar s-a înălbit; atunci s-a dezbrăcat şi s-a băgat în apă; o fată mai frumoasă decât ea nu se mai afla pe lume. După ce s-a îmbrăcat iar şi şi-a împletit părul, s-a dus la un pârâu, a luat în pumni apă, a băut şi a intrat iar în pădure, fără să ştie nici ea încotro merge. Se gândea la fraţii ei şi se gândea că Dumnezeu n-are s-o lase să piară; doar el pusese să crească meri sălbatici prin pădure, ca să aibă ce mânca vreun rătăcit flămând cum era ea. Şi chiar a găsit un măr de-aceştia cu crengile încovoiate de atâtea mere câte avea. A mâncat până s-a săturat, a pus crengile proptele şi a plecat mai departe, în întunericul pădurii. Era aşa de mare liniştea încât îşi auzea paşii când călca pe frunzele uscate. Nu era nici o pasăre nicăieri şi razele de soare nu străbăteau prin frunzişul des; trunchiurile copacilor erau aşa de aproape unul de altul încât făceau ca un zid de jur împrejurul ei. Era o singurătate cum nu mai pomenise ea niciodată.

Noaptea a venit, dar de data asta nu mai era nici un licurici. Mâhnită, s-a aşezat jos ca să doarmă şi i se părea că ramurile de deasupra ei s-au dat într-o parte şi Dumnezeu se uita blând la ea, şi îngeraşii se uitau şi ei

peste umerii şi pe sub braţele lui, ca s-o vadă. Dimineaţa, când s-a trezit, nu ştia dacă visase sau dacă fusese chiar aşa.

A pornit iar prin pădure şi s-a întâlnit cu o babă care culegea într-un paner zmeură şi mure. Baba i-a dat şi ei mure şi zmeură. Eliza a întrebat-o dacă n-a văzut unsprezece prinţi călări prin pădure.

— Nu, a spus baba, da' ieri am văzut unsprezece lebede pe-un râu aici aproape şi fiecare cu câte o coroană de aur pe cap.

Baba a dus-o pe Eliza până la un pripor, la picioarele căruia şerpuia un râu mititel; copacii de pe maluri îşi întindeau unii către alţii ramurile stufoase şi acolo unde nu ajunseseră să se împreune îşi smulseseră din pământ rădăcinile şi atârnau cu crengile încâlcite peste apă.

Eliza şi-a luat rămas bun de la babă şi a pornit de-a lungul râului până a ajuns la malul mării. Marea se întindea în faţa ei, dar nu se zărea nici o luntre; cum să meargă mai departe? Şi cum stătea ea aşa pe gânduri, privirile i-au căzut pe pietricelele care umpleau ţărmul.

Sticlă, fier, piatră, tot ce arunca marea pe ţărm era şlefuit şi poleit şi căpătase înfăţişarea apei care era mai moale decât mâna ei gingaşă. Şi ea s-a gândit: „Apa se mişcă mereu şi tot ce-i aspru netezeşte; tot aşa am să fiu şi eu, neostenită; vă mulţumesc că m-aţi învăţat asta, voi, valuri veşnic mişcătoare! Îmi spune inima că o dată şi o dată aveţi să mă duceţi la fraţii mei dragi”.

Pe iarba de mare udă de pe ţărm erau unsprezece pene albe de lebădă. Eliza le-a strâns şi le-a luat. Era singurătate mare şi acolo, dar Eliza nu se simţea singură, fiindcă marea era mereu alta; în câteva ceasuri îşi schimba înfăţişarea mai mult decât un lac într-un an întreg. Când trecea câte un nor mare şi negru, marea parcă zicea: pot să fiu şi întunecată; pe urmă bătea vântul şi valurile erau albe de spumă, iar când norii erau

roşii şi vântul stătea, marea era trandafirie şi pe urmă era iarăşi când verde, când albă, dar oricât ar fi fost de liniştită, lângă ţărm apa tot se mişca; se ridica domol ca pieptul unui copil care doarme. Când soarele tocmai asfinţea, Eliza a văzut cum veneau din larg unsprezece lebede cu coroane de aur pe cap; zburau una după alta şi de departe parcă erau o panglică lungă, albă. Eliza s-a ascuns după un tufiş; lebedele s-au lăsat jos şi şi-au scuturat aripile mari şi albe. Când soarele s-a scufundat în apă, lebedele deodată s-au preschimbat în oameni; în faţa Elizei stăteau acuma cei unsprezece prinţi frumoşi, fraţii ei. Fata a scos un ţipăt. Cu toate că se schimbaseră mult de când nu-i mai văzuse, a ghicit că fraţii ei erau. S-a repezit în braţele lor, a spus fiecăruia pe nume şi fraţii nu mai puteau de bucurie că au găsit-o iar pe sora lor, care acuma era mare şi frumoasă. Râdeau şi plângeau şi spuneau cât de rău se purtase mama vitregă cu ei toţi.

— Noi, a zis fratele cel mai mare, suntem lebede numai cât stă soarele pe cer; îndată ce soarele apune ne căpătăm iar înfăţişarea omenească. De aceea trebuie să avem grijă ca la apusul soarelui să avem pământul sub picioare, fiindcă dacă ne prinde noaptea în văzduh, deasupra apei, cădem în chip de oameni în apă şi ne înecăm. Nu locuim aici. Stăm într-o ţară tot aşa de frumoasă ca asta, de cealaltă parte a mării, dar drumul până acolo e lung. Trebuie să trecem în zbor marea şi nu-i nici o insulă pe care să poposim noaptea. Este numai o stâncă îngustă în mijlocul mării; de-abia avem loc să stăm strânşi unul lângă altul; când marea-i zbuciumată, valurile ne stropesc până sus, dar noi stăm neclintiţi şi mulţumim lui Dumnezeu că avem unde să poposim. Şi stăm aşa toată noaptea, cu chipurile noastre de oameni; dacă n-ar fi stânca asta, n-am putea să ne mai vedem niciodată ţara noastră dragă, fiindcă ne trebuie două zile, cele mai lungi ale anului, ca să ajungem până aici. Numai

o dată pe an ne este îngăduit să ne întoarcem în ţară şi nu putem sta decât unsprezece zile, în care timp zburăm pe deasupra pădurii de unde putem să zărim palatul în care ne-am născut şi unde stă tata şi să vedem turla bisericii în care-i înmormântată mama. Aici parcă toţi copacii şi toate tufişurile sunt rude cu noi, aici aleargă pe câmpie caii sălbatici pe care i-am văzut în copilăria noastră, aici lemnarii cântă vechi cântece după care jucam când eram copii, aici e patria noastră, încoace ne trage mereu inima să venim şi aici, în sfârşit, te-am găsit surioară dragă. Numai două zile putem să mai rămânem şi după aceea trebuie să plecăm iar pe deasupra mării, într-o ţară minunată, dar care nu-i ţara noastră. Dar cum să te luăm cu noi, că n-avem nici corabie, nici luntre?

— N-aş putea oare să vă mântui de vrajă? i-a întrebat ea. Şi aşa au stat de vorbă mai toată noaptea şi au aţipit doar câteva ceasuri.

Eliza s-a trezit de fâlfâitul aripilor pe deasupra ei. Fraţii se schimbaseră iar în lebede. Au zburat de câteva ori de jur împrejur, apoi şi-au întins aripile şi au plecat în zori; cel mai tânăr însă a rămas în urmă, s-a lăsat în jos şi şi-a plecat capul pe genunchii ei şi ea l-a mângâiat pe aripi; toată ziua au stat aşa împreună. Către seară au venit şi ceilalţi şi când soarele a asfinţit, s-au prefăcut iar în oameni.

— Mâine – au spus ei – plecăm şi nu ne mai putem întoarce decât peste un an. Nu putem să te lăsăm aici. Mai bine hai cu noi. Suntem destul de voinici ca să te ducem în braţe, atunci de ce adică n-am putea să te luăm pe aripi şi să zburăm cu tine pe deasupra mării?

— Da, da, luaţi-mă cu voi! a spus Eliza.

Toată noaptea au lucrat şi au împletit o plasă mare şi groasă din răchită mlădioasă şi trestie tare. Au pus-o pe Eliza în plasă şi, când a răsărit soarele şi fraţii s-au prefăcut iar în lebede, au apucat plasa cu pliscurile şi s-

au înălţat în zbor, spre nori, cu sora lor, care încă dormea. Razele soarelui îi cădeau drept pe obraz şi de aceea o lebădă zbura chiar deasupra capului ei, ca să-i facă umbră cu aripile.

Erau departe-n larg când Eliza s-a trezit; întâi a crezut că visează când s-a văzut dusă aşa prin aer pe deasupra mării. Lângă ea erau o creangă de zmeură şi o legătură de rădăcini bune de mâncat. Fratele cel mai mic le culesese şi le pusese acolo. Ea i-a mulţumit c-un zâmbet, fiindcă ştia care era: era acela care îi zbura deasupra capului şi îi făcea umbră cu aripile.

Erau aşa de sus încât o corabie dedesubtul lor părea un pescăruş alb. Deodată au ajuns deasupra unui nor mare, dar când Eliza s-a uitat mai bine, era un munte şi pe munte alergau umbra ei şi umbrele celor unsprezece lebede. Era o privelişte mai minunată decât tot ce văzuse ea vreodată. Dar când soarele s-a urcat mai sus pe cer şi muntele a rămas în urmă, au pierit şi umbrele.

Toată ziua au zburat prin văzduh ca o săgeată zbârnâitoare; totuşi mergeau mai încet decât de obicei, fiindcă acuma o duceau şi pe Eliza cu ei. Vremea a început să se strice. Se făcea seară. Eliza vedea cu îngrijorare cum soarele se lasă către asfinţit şi stânca din mijlocul mării nu se zărea. I se părea că lebedele dădeau şi mai tare din aripi. Era vina ei că nu puteau să zboare destul de repede; când soarele avea să apună, ei aveau să se facă iar oameni, să cadă în apă şi să se înece. Se ruga în gând lui Dumnezeu, dar stânca tot nu se zărea. Se întuneca şi vântul bătea tot mai tare, vestind furtuna. Norii deşi şi negri acoperiră cerul ameninţător şi plin de fulgere, care ţâşneau unul după altul.

Soarele ajunsese chiar la marginea apei. Elizei îi bătea inima cu putere. Deodată lebedele se lăsară în jos aşa de repede încât ea a crezut că se prăbuşesc; dar ele au zburat mai departe. Soarele era pe jumătate în apă;

deodată se zări sub dânsa stânca. De sus nu părea mai mare decât o focă cu capul afară din apă. Soarele se cobora repede din dosul zării; acuma nu mai era decât ca o stea. În sfârşit, piciorul ei atinse stânca şi soarele se stinse cum se stingea cea din urmă pâlpâire a unei hârtii aprinse. Fraţii stăteau braţ la braţ în jurul ei şi nu era loc pe stâncă decât numai pentru ei toţi. Marea se lovea de stâncă şi împrăştia o ploaie de stropi peste dânşii; cerul era mereu sfâşiat de fulgere şi tunetul bubuia întruna, dar fraţii şi cu sora se ţineau de mână şi asta le dădea mângâiere şi curaj.

A doua zi în zori vremea s-a liniştit; cum a răsărit soarele, lebedele au plecat în zbor cu Eliza. Marea era încă zbuciumată; de sus, de unde erau ei, spuma albă de pe întinsul verde întunecat al valurilor parcă ar fi fost milioane de lebede care pluteau pe apă.

Când soarele era sus, Eliza a văzut în faţa ei plutind în văzduh nişte munţi cu piscuri acoperite de zăpadă; în mijlocul lor se ridica un palat mare şi înalt, cu mai multe rânduri de stâlpi, unii peste alţii; în jurul lui erau păduri de palmieri şi flori minunate, mari cât nişte roţi de moară. Ea a întrebat dacă asta e ţara la care trebuiau să ajungă, dar lebedele au clătinat din cap, fiindcă ceea ce vedea ea era palatul pe care şi-l clădeşte în nori Fata Morgana, şi care se schimba mereu, şi în care oamenii nu pot pătrunde. Eliza s-a uitat mai bine şi deodată munţii, pădurile şi palatul s-au prăbuşit şi în locul lor au răsărit douăzeci de biserici, toate la fel, cu turnuri înalte şi ferestre arcuite. Parcă se auzea şi orga, dar era numai marea care vuia. Când s-au apropiat, bisericile s-au preschimbat în tot atâtea corăbii, iar când Eliza s-a uitat mai bine a văzut că erau neguri care pluteau pe apă. Într-adevăr, totul în faţa lor se schimba mereu. În sfârşit au zărit ţara cea aievea la care voiau să ajungă. În faţa lor, departe, erau munţi albaştri, păduri de cedri, oraşe şi

palate. Soarele nu asfinţise când au ajuns la o peşteră în care muşchiul moale era ca un covor.

— Să vedem ce-ai să visezi aici la noapte – a spus fratele cel mai mic şi i-a arătat odaia ei de culcare.

— Să dea Dumnezeu să visez cum aş putea să vă scap – a spus ea.

S-a rugat lui Dumnezeu s-o ajute şi s-a culcat. Deodată i s-a părut că zboară şi ajunge la palatul zânei Morgana. Zâna i-a ieşit înainte, frumoasă şi strălucitoare, şi totuşi semăna cu baba din pădure care îi dăduse zmeură şi-i spusese de lebedele cu coroane de aur pe cap.

— Fraţii tăi pot să scape – a zis zâna – numai să ai răbdare şi să nu-ţi fie frică. E drept că apa, deşi e mai moale decât mâinile tale, totuşi şlefuieşte pietrele, dar ea nu simte durerea pe care au s-o simtă degetele tale şi ea nu are o inimă şi nu simte frica şi chinul pe care ai să le simţi tu. Vezi tu urzica asta pe care o ţin în mână? Urzici de acestea cresc prin preajma peşterii în care dormi tu acuma şi numai acestea care cresc pe-aici şi cele care cresc în cimitir sunt bune. Pe acestea tu trebuie să le culegi şi să nu te sperii că au să te usture mâinile. După aceea să le zdrobeşti cu piciorul şi să faci din ele fire şi cu firele acestea să ţeşi şi să coşi unsprezece cămăşi cu mâneci lungi şi să le arunci peste cele unsprezece lebede şi atunci vraja are să se desfacă. Dar să ştii că din clipa în care ai să începi lucrul şi până ai să-l isprăveşti nu trebuie să vorbeşti deloc, chiar dacă ar trece ani şi ani de zile. Cel dintâi cuvânt pe care îl vei rosti va străpunge ca un cuţit inima fraţilor tăi; de limba ta atârnă viaţa lor. Bagă bine de seamă!

Zâna a lovit-o uşurel cu urzica peste mână; Eliza a simţit ca o arsură şi s-a trezit. Se făcuse ziuă şi lângă ea era o urzică la fel cu aceea din vis. Fata a căzut în genunchi, a mulţumit lui Dumnezeu şi a ieşit din peşteră

ca să-şi înceapă lucrul.

Culegea urzici cu mâinile ei gingaşe şi urzicile o ardeau ca focul; mâinile şi braţele ei erau pline de băşici, dar ea îndura bucuroasă orice, numai să poată scăpa pe fraţii ei de vrajă. Zdrobea urzicile cu piciorul şi le prefăcea în fire verzi.

După ce a apus soarele, au venit fraţii şi s-au speriat când au văzut că Eliza e rănită; ei credeau că-i iar vreo vrajă de-a maşterii; când însă i-au văzut mâinile, au înţeles ce face sora lor pentru dânşii şi fratele cel mai mic a început să plângă pe mâinile ei şi acolo unde cădeau lacrimile băşicile usturătoare piereau.

Toată noaptea a lucrat, fiindcă simţea că nu mai are linişte până nu scapă de vrajă pe fraţii ei. În ziua următoare, după ce lebedele au plecat, ea a rămas singură, dar niciodată n-a trecut vremea mai repede. O cămaşă era gata; tocmai începuse pe-a doua când deodată s-a auzit un corn de vânătoare. Eliza s-a speriat. Cornul suna tot mai aproape şi s-auzeau şi câinii lătrând. Eliza a intrat repede în peşteră, şi-a adunat grămadă urzicile pe care le culesese şi le zdrobise şi s-a aşezat pe ele.

Deodată din râpă a ieşit un câine şi după el altul, şi încă unul; toţi au început să latre la gura peşterii şi în curând vânătorii au fost şi ei acolo să vadă ce-i. Cel mai frumos dintre ei şi care era craiul ţării aceleia s-a apropiat de Eliza; fată mai frumoasă decât ea nu văzuse niciodată.

— Cum ai ajuns aici, fată frumoasă? a întrebat-o el.

Eliza a dat numai din cap, pentru că n-avea voie să vorbească, că dacă vorbea punea în primejdie viaţa fraţilor ei. Mâinile şi le-a ascuns sub şorţ, ca să nu vadă craiul ce trebuia ea să îndure.

— Hai cu mine! a spus el; nu trebuie să mai stai aici! Dacă eşti tot aşa de bună pe cât eşti de frumoasă, am să

te îmbrac numai în catifea şi-n mătase, am să-ţi pun pe cap coroană de aur şi ai să stai în palatul cel mai frumos pe care-l am.

Şi craiul a luat-o pe Eliza şi a aşezat-o pe cal lângă el. Ea plângea şi-şi frângea mâinile. Şi atunci craiul a spus:

— Eu îţi vreau numai binele. O dată şi o dată ai să-mi mulţumeşti.

Şi a pornit cu ea prin munţi, cu vânătorii după dânsul. Soarele asfinţea când au ajuns în cetatea de scaun a ţării, oraş cu multe biserici şi palate. Craiul a dus-o pe Eliza la palatul lui, unde prin săli de marmură clipoceau havuzuri şi pereţii erau zugrăviţi şi tavanele erau şi ele zugrăvite. Eliza însă nu se uita la nimic, era mâhnită şi plângea. Slujitoarele au îmbrăcat-o cu haine scumpe, i-au pus mărgăritare în păr şi mănuşi în degetele urzicate.

Gătită cum era acuma, era atât de frumoasă încât curtenii s-au închinat şi mai adânc în faţa ei şi craiul a hotărât să se însoare cu ea, deşi duhovnicul curţii clătina din cap şi zicea că fata asta frumoasă, găsită în pădure, era o vrăjitoare care l-a orbit pe crai şi i-a furat minţile.

Craiul însă nu a ascultat ce spune, a pus muzica să cânte, a poruncit cele mai bune bucate şi a pus fete frumoase s-o însoţească dansând. Apoi a dus-o pe Eliza prin grădini pline de miresme şi prin odăi măreţe, dar ea nici nu zâmbea măcar, fiindcă era năpădită de durere. Când au ajuns în odăile ei, craiul a deschis o uşă şi i-a arătat Elizei o cămăruţă aşternută cu covoare verzi şi scumpe şi care semăna cu peştera în care o găsise. Pe jos era mănunchiul de fire pe care ea le scosese din urzici şi de-un cui era atârnată cămaşa pe care tocmai o isprăvise; toate fuseseră aduse de un vânător, care le socotise drept o ciudăţenie.

— Aici ai să crezi că eşti tot la tine acasă – a spus craiul. Uite şi lucrul pe care-l lucrai.

Când Eliza a văzut lucrul care îi era ei drag, un zâmbet

i-a răsărit pe buze şi sângele i s-a întors în obraji. S-a gândit la mântuirea fraţilor ei, a sărutat mâna craiului şi el a strâns-o la piept şi a poruncit să tragă clopotele şi să vestească nunta. Frumoasa fată mută din pădure era acum crăiasa ţării aceleia.

Duhovnicul i-a spus craiului câteva vorbe rele la ureche, dar ele n-au ajuns până la inima lui. Nunta s-a făcut şi duhovnicul a trebuit chiar el să-i puie Elizei pe cap coroana şi când i-a pus-o i-a apăsat-o aşa de tare pe frunte că a durut-o. Dar inima o durea şi mai tare când se gândea la fraţii ei şi durerile trupului nu le mai simţea. Gura ei era mută; fiindcă o singură vorbă ar fi curmat viaţa fraţilor ei, dar ochii ei vorbeau şi arătau o adâncă dragoste craiului celui bun şi frumos, care făcea tot ce putea ca s-o bucure. Îi era drag tot mai tare şi mult ar fi vrut ea să-i spună ce are pe suflet şi ce o doare. Dar nu putea, trebuia să fie mută şi mută să săvârşească lucrul pe care-l începuse. Noaptea se scula de lângă el şi se ducea în cămăruţă şi ţesea cămaşă după cămaşă; dar când s-o înceapă pe a şaptea, n-a mai avut fire.

În cimitir ea ştia că sunt urzici de care avea nevoie, dar trebuie să se ducă chiar ea să le culeagă; cum să facă oare ca s-ajungă până la ele? „Ce-i durerea degetelor pe lângă chinul pe care îl îndură inima mea? se gândea ea. Trebuie să încerc numaidecât!” Cu inima strânsă ca şi cum ar fi făcut ceva rău, a ieşit pe furiş în grădina luminată de lună, a pornit prin aleile lungi, apoi pe străzile pustii şi a ajuns la cimitir.

Un singur om o văzuse, duhovnicul. Numai el fusese treaz pe când toată lumea dormea. Şi el se gândi că avusese dreptate când spusese că nu-i lucru curat cu crăiasa; era fără nici o îndoială vrăjitoare şi înşelase pe crai şi pe toată lumea.

Duhovnicul a spus craiului ce văzuse şi ce credea el că ar fi şi, la vorbele aspre pe care le rostea, pe obrajii

craiului au curs două lacrimi grele. În inima lui a pătruns îndoiala. Noaptea s-a prefăcut că doarme, dar n-a dormit şi a văzut cum Eliza s-a sculat şi s-a dus încetişor în cămăruţa ei; şi asta se întâmpla în fiecare noapte.

Cu fiecare zi care trecea, faţa craiului se întuneca tot mai tare. Eliza vedea asta, dar nu înţelegea de ce şi se îngrijora, dar şi mai tare se îngrijora când se gândea la fraţii ei. Cu lacrimi fierbinţi, ea uda catifeaua şi purpura crăiască. Şi iată că lucrul ei s-apropia de sfârşit; doar o cămaşă mai trebuia, dar acuma iar nu mai avea fire şi nici o urzică; trebuia deci să se mai ducă o dată, cea din urmă, la cimitir şi să culeagă nişte urzici. Se gândea cu frică la drumul până acolo, dar nu s-a lăsat clintită în voinţa ei.

Noaptea a ieşit din palat şi s-a dus, dar de data asta craiul şi duhovnicul s-au luat după ea; au văzut cum Eliza a intrat pe poarta cimitirului şi când au intrat şi ei au văzut cum nişte vrăjitoare şedeau pe o lespede de mormânt. Craiul şi-a întors capul în altă parte, fiindcă şi-a închipuit că printre ele e şi aceea care adormise aseară cu capul pe pieptul lui.

— Poporul o va judeca! a spus el şi poporul a judecat-o şi a osândit-o să fie arsă pe rug.

Au luat-o pe Eliza din odăile cele frumoase şi au dus-o într-o hrubă neagră şi umedă în care vântul intra şuierând printre gratii; în loc de catifea şi mătase i-au dat mănunchiul de urzici ca să-şi pună capul pe ele. Cămăşile aspre şi usturătoare pe care le ţesuse i le-au dat ca să se înveselească, dar nimic n-ar fi putut să-i fie mai drag decât ele şi ea a început iar să lucreze ca să le isprăvească. Afară, copiii de pe uliţă cântau cântece în care îşi băteau joc de dânsa şi nimeni nu-i spunea o vorbă de mângâiere.

Spre seară iată că la gratii s-a auzit un fâlfâit de aripi; era fratele cel mai mic; aflase unde era soră-sa şi venise

s-o vadă. Ea a început să plângă de bucurie, deşi se gândea că noaptea asta avea să fie cea din urmă pe care o mai avea de trăit. Dar bine cel puţin că erau cămăşile aproape gata şi fraţii ei erau aici!

Duhovnicul a venit să stea în ceasul din urmă cu dânsa, fiindcă aşa făgăduise craiului; dar ea a clătinat din cap şi l-a rugat din ochi să plece. Noaptea asta voia să-şi isprăvească lucrul, că dacă nu-l isprăvea, atunci toate fuseseră degeaba, necazurile, lacrimile şi nopţile ei nedormite. Duhovnicul a plecat spunându-i vorbe aspre. Eliza însă ştia că era nevinovată şi nu s-a sinchisit de vorbele lui şi s-a pus să lucreze.

Şoriceii umblau repede încoace şi încolo şi îi aduceau urzicile la picioare, ca s-o ajute şi ei cât de cât. La fereastră a venit o pasăre şi i-a cântat toată noaptea tot cântece vesele, ca s-o îmbărbăteze.

Cu vreun ceas înainte de răsăritul soarelui, cei unsprezece fraţi au venit la poarta palatului şi au cerut să fie duşi în faţa craiului. Li s-a răspuns că nu se poate, e noapte, craiul doarme şi nu vrea să fie trezit. S-au rugat, au ameninţat, a venit straja, a ieşit şi craiul şi a întrebat ce este; dar tocmai atunci a răsărit soarele şi pe cei unsprezece fraţi nu i-a mai văzut nimeni; dar pe deasupra castelului zburau unsprezece lebede.

La poarta oraşului se adunase lume de pe lume să vadă cum au s-o ardă pe vrăjitoare. O mârţoagă trăgea căruţa în care era Eliza; o îmbrăcaseră cu o rochie de pânză de sac, părul ei cel frumos îi atârna desfăcut pe umeri, obrajii îi erau galbeni, buzele i se mişcau încetişor şi degetele ei împleteau firele verzi de urzică. Nici chiar pe drumul către moarte ea nu-şi lăsa lucrul. La picioarele ei erau zece cămăşi, la a unsprezecea lucra acuma. Lumea râdea de ea:

— Ia uite vrăjitoarea cum tot şoşoteşte! Nu spune rugăciuni, cine ştie ce vrăji o fi făcând! Şi şi-a luat şi

lucrul ei afurisit! Să i-l rupem în bucăţi!

Şi lumea s-a repezit şi a vrut să ia cămăşile şi să le rupă, dar deodată au venit în zbor unsprezece lebede şi s-au aşezat de jur împrejurul ei în căruţă şi au început să dea din aripi. Lumea s-a tras înapoi speriată.

— E semn ceresc! E nevinovată! şopteau mulţi, dar nu îndrăzneau să spună cu glas tare.

Călăul a luat-o de mână, dar Eliza a aruncat cele unsprezece cămăşi peste lebede şi deodată au răsărit unsprezece prinţi frumoşi; numai cel mai tânăr avea la un umăr aripă în loc de braţ, deoarece cămaşa lui avea numai o mânecă, din pricină că Eliza nu mai avusese timp s-o facă şi pe cealaltă.

— Acuma pot să vorbesc! a spus ea. Sunt nevinovată!

Când lumea a văzut ce s-a întâmplat, s-a închinat în faţa ei, dar ea a căzut leşinată în braţele fraţilor ei: încordarea, spaima şi durerea o copleşiseră.

— Da, e nevinovată! a spus fratele cel mai mare şi a povestit tot ce se întâmplase. În timp ce vorbea s-a răspândit o mireasmă parcă de mii şi mii de trandafiri, fiindcă fiecare lemn din rug făcuse rădăcini şi scosese ramuri. Rugul era acuma ca o tufă mare de trandafiri roşii, care toţi erau înfloriţi, în vârf cu o floare albă şi strălucitoare, care lumina ca o stea. Craiul a cules-o şi a prins-o Elizei în piept. Şi atunci ea s-a trezit uşoară şi senină.

Toate clopotele au început să bată singure şi păsări multe au venit în stoluri; şi a fost iar nuntă la palat, dar o nuntă cum nici un crai nu mai văzuse vreodată.

Degeţica

A fost odată o femeie care voia să aibă un copilaş, dar nu ştia de unde să-l ia. Atunci s-a dus la o vrăjitoare şi i-a spus: „Uite, aş vrea să am un copilaş, nu poţi să-mi spui cum să fac să îl găsesc?”

— Cum să nu! a spus baba. Uite aici un bob de orz; da’ să ştii că nu-i orz de-acela ce creşte pe ogoare şi pe care-l dai la găini de mâncare; ia-l şi pune-l într-un vas cu flori şi ai să vezi ce iese.

— Mulţumesc, mătuşă – a spus femeia şi i-a dat babei cinci bănuţi; apoi s-a dus acasă, a sădit bobul de orz şi îndată a răsărit o floare mare şi frumoasă. Ai fi zis că-i o lalea, dar petalele stăteau strânse de parcă ar fi fost numai îmbobocită.

— Ce floare drăgălaşă! a spus femeia şi a sărutat petalele roşii şi galbene, şi cum le-a sărutat, floarea s-a deschis pocnind. Era chiar o lalea ca toate lalelele, numai că drept la mijloc şedea pe pistilul verde o fetiţă mititică de tot, gingaşă şi drăgălaşă, şi nu era mai mare decât un deget şi de aceea i-au spus Degeţica.

I-au făcut un leagăn dintr-o coajă de alun, saltea din petale albastre de toporaşi, iar plapuma era o petală de trandafir. Aici şedea noaptea, dar ziua se juca pe masă. Femeia pusese o farfurie plină de apă şi de jur împrejur, pe marginea farfuriei, aşezase flori cu lujere în apă. Pe apă plutea o petală mare de lalea pe care şedea

Degeţica şi umbla de la o margine la alta a farfuriei; avea drept vâsle două fire de păr de cal. Era o plăcere s-o vezi. Ştia şi să cânte şi cânta aşa de subţirel şi de dulce, cum nimeni n-a mai cântat vreodată.

Într-o noapte, pe când şedea frumuşel în pătucul ei, pe un ochi de fereastră care era spart a intrat o broască. Broasca era urâtă, mare şi jilavă. A sărit drept pe masă, acolo unde şedea Degeţica şi dormea acoperită cu petale roşii de trandafir.

— Ar fi fost tocmai bună de nevastă pentru băiatul meu, s-a gândit broasca şi a luat coaja de alună în care dormea Degeţica şi a sărit cu ea în grădină, pe geamul cel spart.

Pe la marginea pădurii curgea un râu mare şi lat; malul râului era mlăştinos şi mâlos; aici locuia broasca cu fecioru-su. Brr!, urât mai era şi acesta şi semăna leit cu mamă-sa. „Cuac-cuac-cuac!” Asta-i tot ce-a putut el să spună când a văzut pe fetiţa cea drăgălaşă în coaja ei de alună.

— Nu vorbi aşa de tare, că se trezeşte! spuse broasca cea bătrână. Te pomeneşti că fuge, că-i uşoară ca un puf de lebădă! S-o punem pe o frunză de nufăr; pentru ea, aşa mică şi uşoară cum este, are să fie ca o insulă; de-acolo n-are să poată fugi, iar noi, în vremea asta, avem să pregătim odaia cea frumoasă din mâl şi după aceea aveţi să vă mutaţi şi să staţi acolo.

În râu erau o mulţime de nuferi cu frunze late şi verzi care parcă pluteau pe deasupra apei. Frunza care era cea mai departe de ţărm era şi cea mai mare dintre toate. Broasca s-a dus înot până acolo şi a pus pe frunză coaja de alună cu Degeţica în ea.

Fetiţa s-a trezit a doua zi dimineaţa şi când a văzut unde era a început să plângă amar; de jur împrejurul frunzei celei mari şi verzi era numai apă, aşa că la mal nu avea cum să ajungă.

Broasca cea bătrână stătea în mâl şi îşi împodobea odaia cu papură şi cu flori galbene, ca să fie frumos şi să-i placă noră-sii. După aceea a luat pe urâtul de fecioru-su şi s-a dus cu el la frunza pe care şedea Degeţica. Voiau să-i ia pătucul şi să-l ducă în odaia în care aveau să stea însurăţeii; după aceea aveau s-o ia şi pe dânsa. Broasca s-a închinat adânc în apă înaintea ei şi i-a spus:

— Uite pe fecioru-meu! Ai să te măriţi cu el şi aveţi să trăiţi amândoi colo, jos, în mâl, într-o locuinţă straşnică.

— Cuac! Cuac! Cuac!, atâta a spus feciorul broaştei.

Au luat pătucul şi au plecat cu el; şi Degeţica a rămas singurică pe frunza cea verde şi a început să plângă iar şi mai tare, pentru că nu-i plăcea să stea în mâl cu broasca aceea urâtă şi nici să se mărite cu urâtul de fecioru-su. Peştişorii care înotau prin apă o văzuseră pe broască şi auziseră ce spusese, de aceea scoaseră acum cu toţii capul din apă să vadă şi ei pe fetiţă. Au văzut cât e de drăgălaşă şi le-a părut rău că trebuie să se ducă cu broasca jos în mâl. Nu! Asta nu trebuia să se întâmple! S-au strâns cu toţii în apă, lângă lujerul cel verde al frunzei, l-au ros cu dinţii şi frunza s-a desprins şi a început să meargă pe apă în jos cu Degeţica pe ea, departe, departe, acolo unde broasca nu putea s-o mai ajungă.

Degeţica a trecut aşa pe lângă o mulţime de oraşe şi păsărelele şedeau în copaci, pe mal, o vedeau şi cântau:

— Ce fetiţă drăgălaşă!

Frunza mergea cu ea pe apă tot mai departe şi mai departe, până a ieşit din hotarele ţării aceleia. Un fluture frumuşel şi alb tot zbura pe lângă ea şi de la o vreme s-a lăsat pe frunză, pentru că Degeţica îi plăcea. Fetiţa era foarte veselă. Acuma broasca nu mai putea s-o ajungă şi era aşa de frumos pe unde mergea; soarele bătea în apă şi apa strălucea de parcă era de aur. Degeţica şi-a desprins cingătoarea, cu un capăt a legat fluturele şi cu celălalt capăt l-a legat de frunză; acuma frunza mergea

şi mai repede, şi ea la fel, că doar şedea pe frunză.

Şi cum mergea aşa, numai iată că vine-n zbor un cărăbuş şi cum o zăreşte se repede, îi prinde trupul mlădios cu labele lui şi zboară cu ea şi se aşează într-un copac. Iar frunza de nufăr s-a dus mai departe pe apă şi fluturele cu ea, fiindcă era legat de frunză şi nu se putea desprinde.

Mult s-a mai speriat săraca Degeţica atunci când cărăbuşul a zburat cu ea în copac! Dar mai cu seamă era necăjită când se gândea la fluturele cel frumos cu aripi albe pe care-l legase de frunză. Dacă nu se dezleagă, atunci moare de foame. Dar cărăbuşului nu-i păsa de asta. S-a aşezat cu dânsa pe frunza cea lată a copacului, i-a dat suc de flori să mănânce şi i-a spus că-i drăgălaşă, cu toate că nu seamănă deloc cu un cărăbuş. Au venit s-o vadă şi ceilalţi cărăbuşi care locuiau în copac; s-au uitat la dânsa, iar domnişoarele cărăbuşe au strâmbat din antene şi au spus:

— Are numai două picioare. Vai de ea!

— Şi nu are antene! spuse alta.

— Şi uite ce subţire e la mijloc! Parc-ar fi om! Vai, ce urâtă-i! Aşa spuneau toate cărăbuşoaicele şi totuşi Degeţica era atât de drăgălaşă!

Drăgălaşă i se păruse şi cărăbuşului care o răpise, dar fiindcă toţi ceilalţi ziceau că-i urâtă, a început şi el să creadă că-i urâtă şi nu i-a mai plăcut şi i-a zis să se ducă unde-o vedea cu ochii. Au luat-o, au dat-o jos din copac şi au pus-o pe un bănuţel, şi ea a început să plângă şi să se tânguie că-i aşa de urâtă şi cărăbuşii au alungat-o; dar ea nu era urâtă, era cea mai drăgălaşă fetiţă care se poate închipui, gingaşă şi luminoasă ca o petală de trandafir.

Şi biata Degeţica a stat toată vara singură în pădurea cea mare. Şi-a împletit un pat din fire de iarbă şi l-a agăţat sub o frunză de brustur, aşa că acuma nu se mai

temea de ploaie. De mâncare avea dulceaţa florilor şi bea roua adunată dimineaţa pe frunze. Aşa au trecut vara şi toamna. Dar după aceea a venit iarna, iarna rece şi lungă. Toate păsările care cântaseră atât de frumos în preajma ei au plecat, copacii şi florile s-au uscat; frunza cea mare de brustur sub care se adăpostise s-a zbârcit şi s-a scorojit, până n-a mai rămas din ea decât un lujer galben şi veşted. Degeţica dârdâia cumplit de frig, pentru că hainele ei se rupseseră şi pentru că era atât de gingaşă şi de subţirică încât nu se putea să nu-i fie frig. A început să ningă şi fiecare fulg care cădea peste ea era greu cum ar fi fost o lopată de zăpadă aruncată peste noi, fiindcă noi suntem mari, dar ea era numai cât o jumătate de deget. Atunci ce să facă şi ea? Şi-a pus în spate o frunză uscată, dar tot nu se putea încălzi şi dârdâia întruna de frig.

Chiar la marginea pădurii în care stătea era un lan mare de grâu. Grâul fusese secerat de mult şi acuma nu mai rămăsese decât o mirişte. Dar Degeţicăi miriştea i se păru mare cât o pădure. A luat-o şi ea prin mirişte şi a tot mers tremurând de frig până a ajuns la uşa şoarecelui de câmp, care îşi avea aici locuinţa. Era o hrubă în pământ, caldă şi plăcută; şoarecele avea o bucătărie straşnică şi o cămară plină de grâu. Degeţica s-a oprit la uşă ca o fetiţă cerşetoare şi s-a rugat să-i dea şi ei o bucăţică dintr-un bob de grâu, că nu mâncase de două zile nimic.

— Săraca de tine! a zis şoarecele, care era un şoarece de treabă. Hai, intră şi te-ncălzeşte şi stai la masă cu mine. Şi fiindcă fetiţa i-a plăcut, i-a spus: ştii ce, stai la mine toată iarna! Ai să-mi deretici prin casă şi ai să-mi spui poveşti, că-mi plac poveştile.

Degeţica a făcut cum i-a spus şoarecele şi i-a mers foarte bine. Într-o zi, şoarecele îi spuse:

— Azi avem un musafir, un vecin de-al meu care vine în vizită o dată pe săptămână. E mai bogat decât mine,

are o mulţime de odăi şi o blană neagră, frumoasă. Dacă poţi să te măriţi cu el, atunci halal de tine; atâta numai că nu vede. Să-i spui cele mai frumoase poveşti pe care le ştii.

Dar Degeţicăi numai de asta nu-i ardea. Vecinul era un sobol şi ea nici gând nu avea să se mărite cu el. Sobolul a venit îmbrăcat cu blana lui cea grozavă. Şoarecele nu mai isprăvea cu laudele. Ba că-i bogat şi învăţat, ba că are o casă de douăzeci de ori mai mare decât a lui. Acum, de învăţat o fi fost el învăţat, dar nu putea suferi soarele şi florile cele mai frumoase şi le vorbea de rău, fiindcă nu le văzuse niciodată cum arată la faţă.

Degeţica n-a avut încotro şi a trebuit să cânte ceva şi a cântat „Mugur, mugur, mugurel” şi alte cântece. Şi sobolul s-a îndrăgostit de dânsa din pricina glasului ei frumos, dar n-a spus deocamdată nimic, că era chibzuit.

Săpase nu de mult un drum pe sub pământ, de la casa lui până la casa şoarecelui; sobolul a poftit-o pe Degeţica şi pe şoarece să se plimbe prin hruba asta ori de câte ori ar avea poftă. Le-a mai spus să nu se sperie că în tunelul acela este o pasăre moartă. Era o pasăre cu toate penele pe ea şi cu pliscul întreg; se vede că nu de multă vreme murise şi fusese îngropată chiar acolo, pe unde săpase el drum pe sub pământ.

Sobolul a luat în gură o bucată de lemn putred, fiindcă lemnul putred luminează în întuneric ca focul, şi a pornit înainte ca să lumineze calea. Când au ajuns la locul unde era pasărea cea moartă, sobolul şi-a ridicat în sus nasul lui butucănos şi a izbit cu el în tavan şi a făcut o gaură mare şi deodată a intrat lumina zilei în hrubă. Jos zăcea o rândunică moartă, cu aripile strâns lipite de coaste, cu picioarele zgârcite şi cu capul înfundat în pene. Săraca pasăre murise de frig, fără îndoială. Degeţicăi i-a părut rău fiindcă îi erau dragi păsărele, toată vara îi cântaseră

şi ciripiseră în preajma ei. Sobolul însă a împins pasărea cu picioarele lui scurte şi a spus:

— Acuma nu mai cântă! Rău e să te naşti pasăre! Mulţumesc lui Dumnezeu că copiii mei n-au să fie aşa! Uite, o pasăre ca asta, nu-i nimic de capul ei; toată vara ciripeşte şi când vine iarna moare de foame.

— Chiar aşa, că bine spui, se vede că eşti înţelept! zise şoarecele. Ce folos are pasărea că tot ciripeşte? Când vine iarna n-are ce mânca şi îngheaţă de frig; dar se ţine, mă rog, toată vara cu nasul pe sus!

Degeţica n-a spus nimic. Dar când sobolul şi cu şoarecele s-au întors cu spatele, ea a dat într-o parte penele care acopereau capul păsării şi a sărutat rândunica pe ochii ei închişi. „Poate că tocmai ea mi-a cântat aşa de frumos astă-vară, se gândi Degeţica. Multă bucurie mi-a făcut biata păsărică!”

Sobolul a astupat gaura pe care venea lumina şi apoi i-a dus pe şoarece şi pe Degeţica până acasă. Noaptea, Degeţica n-a putut să doarmă, se tot gândea la păsărica moartă. S-a sculat din pat şi a împletit din fân un covor mare şi frumos. Apoi s-a dus la pasăre şi a acoperit-o cu covorul şi a mai luat şi nişte bumbac moale pe care-l găsise prin cămara şoarecelui şi a învelit pasărea cu bumbac, ca să-i fie cald.

— Rămâi cu bine, păsărică drăgălaşă! spuse ea. Îţi mulţumesc că ai cântat aşa de frumos astă-vară, când copacii erau verzi şi ne încălzea soarele.

Şi fetiţa şi-a lipit obrazul de pieptul păsării şi deodată a tresărit speriată, fiindcă i s-a părut că înăuntru bătea ceva. Inima păsării bătea. Rândunica nu murise, era numai amorţită şi acuma se încălzise şi îşi venise iar în fire.

Toamna, toate rândunelele pleacă în ţările calde; şi dacă vreuna întârzie cu plecarea, o prinde frigul, amorţeşte şi cade jos şi o acoperă zăpada. Degeţica nu

ştia ce să facă fiindcă, faţă de ea, pasărea era grozav de mare, totuşi şi-a luat inima în dinţi, a îngrămădit bumbacul de jur împrejurul rândunelei şi a adus o frunză de izmă creaţă, pe care şi-o făcuse plapumă, şi a acoperit capul păsării. În noaptea următoare s-a dus iar la ea; rândunica se trezise din amorţeală, dar era slăbită tare. Numai o clipă a deschis ochii şi s-a uitat la Degeţica; fetiţa sta în faţa ei cu o bucăţică de lemn putred în mână, că altă lampă n-avea.

— Îţi mulţumesc, fetiţă drăgălaşă – a spus rândunica beteagă. M-am încălzit de minune, am să prind iar putere şi am să pot să ies de-aici şi să zbor la lumina caldă a soarelui.

— Vai! a spus Degeţica. Afară e frig şi ninge! Mai bine stai aici, în pătuţul tău cald, şi eu am să te îngrijesc.

Şi a adus rândunelei apă într-o petală şi rândunica a băut şi i-a povestit cum şi-a zgâriat aripa într-un scai şi de aceea n-a mai putut să zboare repede cum zburau celelalte rândunele, care au plecat departe, departe, în ţările calde. De oboseală, a căzut jos. Mai mult de-atâta nu-şi aducea aminte şi nici nu ştia cum ajunsese aici.

Rândunica a stat toată iarna în boştiură şi Degeţica o-ngrijea şi-i era tare dragă; iar sobolul şi cu şoarecele n-au aflat nimic de asta, şi mai bine că n-au aflat, fiindcă nu puteau s-o sufere pe biata rândunică.

Când a sosit primăvara şi soarele a dezmorţit pământul, rândunica şi-a luat rămas-bun de la Degeţica; fetiţa a destupat gaura din tavan pe care o făcuse sobolul. Soarele a pătruns înăuntru până la ele şi rândunica a întrebat-o pe Degeţica dacă n-ar vrea să vină şi ea; ar lua-o în spate şi ar zbura cu ea până la pădurea cea verde. Degeţica însă s-a gândit că, dacă ea ar pleca, şoarecele cel bătrân care o găzduise ar fi foarte necăjit din cauza asta şi a apus:

— Nu, nu pot.

— Atunci rămâi cu bine, rămâi cu bine, fetiţă drăgălaşă şi bună! a spus rândunica şi a ieşit în zbor afară, la lumina soarelui. Degeţica s-a uitat după ea şi i-au dat lacrimile, pentru că-i era dragă rândunica.

— Cirip, cirip! a început să cânte pasărea şi s-a dus în zbor în pădure. Degeţica era tare necăjită. Nu avea voie să iasă şi ea, să se încălzească la soare. Grâul care fusese semănat pe ogorul de deasupra casei şoricelului a răsărit şi a crescut înalt şi lanul era acum ca o pădure deasă pentru biata fetiţă.

— Vara asta trebuie să-ţi întocmeşti zestrea, i-a spus şoarecele. (Vecinul, sobolul cel urâcios cu blana neagră, o ceruse în căsătorie.) Trebuie să ai de toate, şi lână, şi pânză, să nu-ţi lipsească nimic când te măriţi cu sobolul.

Degeţica a trebuit să se apuce de tors şi şoarecele a tocmit patru omizi care ţeseau zi şi noapte. În fiecare seară venea la ea sobolul şi stăteau de vorbă. Spunea că pe la sfârşitul verii soarele n-are să fie aşa de fierbinte ca acuma, când de dogoarea lui pământul se face tare ca piatra; şi mai spunea că, după ce s-o călători vara, are să se însoare cu Degeţica. Dar Degeţica nu se bucura deloc, fiindcă sobolul era urâcios şi ea nu putea să-l sufere. În fiecare dimineaţă, când răsărea soarele, şi în fiecare seară, când asfinţea, se strecura pe uşă afară şi, când vântul dădea într-o parte spicele şi se putea zări cerul albastru, ea se gândea că afară e frumos şi e lumină. Şi îi era dor de rândunică, prietena ei de astă-primăvară. Dar rândunica nu se zărea nicăieri; de bună seamă că se dusese departe, în pădurea cea frumoasă şi verde.

Când a venit toamna, Degeţica a fost şi ea gata cu zestrea.

— De azi într-o lună e nunta, a spus şoarecele.

Când a auzit asta Degeţica început să plângă şi a spus că nu vrea să se mărite cu sobolul cel urâcios.

— Nu mai tot vorbi degeaba, a spus şoarecele. Să nu

fi încăpăţânată, că să ştii că te muşc cu dinţii mei cei albi şi ascuţiţi! Auzi colo! Un bărbat aşa de chipeş! Nici regina nu are o blană aşa de frumoasă ca el! Şi ce bucătărie are! Şi cămara i-i plină de bunătăţi! Mai bine mulţumeşte lui Dumnezeu că ţi-a dat asemenea bărbat!

Şi aşa, iaca, a sosit şi ziua nunţii. Sobolul a venit s-o ia pe Degeţica; de acum înainte va trebui să stea cu dânsul în adâncimile pământului şi să nu mai vadă niciodată soarele, pentru că sobolul nu putea suferi soarele. Biata fată era tare amărâtă; trebuia să-şi ia rămas-bun de la soare pe vecie. Cât şezuse la şoarece, putuse ieşi măcar de la uşă să se uite la soare.

— Rămâi cu bine, soare! spuse ea. Îşi ridică braţele la cer şi făcu câţiva paşi de la uşă mai încolo, fiindcă acuma grâul fusese secerat şi rămăsese numai miriştea. Rămâi cu bine, rămâi cu bine!, rosti ea din nou şi luă în braţe o floricică roşie, o sărută şi îi spuse: Floricică dragă, când o vezi pe rândunică, spune-i rămas-bun de la mine.

— Chiu-chiu-chiu, auzi ea deodată deasupra capului şi, când s-a uitat, ce să vadă? Tocmai rândunica! Mult s-a mai bucurat pasărea când a văzut-o pe fetiţă! Degeţica i-a povestit tot ce i s-a întâmplat, că trebuie să se mărite cu sobolul cel urâcios, că de-acum înainte are să stea într-o hrubă în pământ şi n-are să mai vadă niciodată soarele. Şi, spunând toate acestea, începu să plângă.

— Uite ce, a spus rândunica, acuşi vine iarna şi eu mă duc în ţările calde; nu vrei să vii cu mine? Te iau în spate. Numai să te legi de mine cu cingătoarea; şi aşa scăpăm şi de sobolul cel urâcios şi de hruba lui şi plecăm departe, peste munţi, în ţările calde, unde soarele străluceşte mai tare decât aici şi toată vremea e numai vară şi sunt o mulţime de flori frumoase. Hai cu mine, Degeţică scumpă, tu, care m-ai scăpat de la moarte când zăceam în hrubă!

— Da, vin cu tine, a spus Degeţica şi atunci rândunica

a luat-o în spate. Fetiţa şi-a întins picioarele pe aripile păsării, s-a legat strâns cu cingătoarea de-o pană mai tare şi rândunica s-a ridicat în înaltul cerului, peste păduri şi peste ape, sus, deasupra munţilor celor mari, pe care-i veşnic zăpadă. Degeţicăi îi era frig, dar s-a băgat pe sub penele calde ale păsării şi a rămas numai cu capul afară, ca să vadă toate minunăţiile peste care zbura.

Şi au mers tot aşa până au ajuns în ţările calde. Acolo soarele strălucea mult mai tare şi erau o mulţime de podgorii cu struguri galbeni şi negri. Erau păduri de lămâi şi de portocali, mirosea a cimbrişor şi a mentă creaţă şi copiii se jucau şi alergau după fluturi mari, cu aripi pestriţe. Rândunica însă nu s-a oprit şi a mers în zbor mai departe şi locurile erau tot mai frumoase. Şi au mers ele tot aşa până au ajuns la marginea mării albastre; pe ţărm, printre copacii verzi şi frumoşi, se ridica un palat de marmură albă, din vremuri străvechi.

Viţa-de-vie se căţăra pe stâlpii înalţi şi albi şi pe creştetul stâlpilor erau o mulţime de cuiburi de rândunică şi un cuib era chiar al rândunicii care o ducea în spate pe Degeţica.

— Aici stau eu, a spus rândunica. Uite, jos sunt o mulţime de flori; eu am să te aşez pe una din ele şi ai să stai acolo, vrei?

— Da, minunat! a spus Degeţica şi a bătut din palme de bucurie.

Jos era un stâlp alb, din marmură, care se răsturnase şi se spărsese în trei bucăţi; printre bucăţile de marmură creşteau nişte flori mari şi albe. Rândunica s-a lăsat în jos şi a aşezat-o pe fetiţă pe o petală. Dar ce s-a mai minunat fetiţa! Drept în mijlocul florii şedea un omuleţ, şi era aşa de alb şi de străveziu, parcă ar fi fost de sticlă. Pe cap purta o coroană de aur şi la umeri avea aripi şi nu era mai înalt decât Degeţica. Omuleţul era spiriduşul

florii. În fiecare floare era câte un spiriduş sau câte o zână mititică; acesta însă era craiul tuturor.

— Doamne, cât e de frumos! spuse Degeţica rândunicii în şoaptă.

Craiul florilor s-a speriat când a văzut-o pe rândunică, fiindcă faţă de el, aşa de mic şi de gingaş, era ca un vultur uriaş. Când însă a văzut-o pe Degeţica, s-a bucurat grozav; era fata cea mai frumoasă pe care o văzuse vreodată. Repede şi-a luat coroana de aur de pe cap şi i-a pus-o ei; apoi a întrebat-o cum o cheamă şi dacă vrea să-i fie soţie şi crăiasă a florilor. Nu semăna deloc cu feciorul broaştei şi nici cu sobolul cel cu blana neagră. Degeţica i-a răspuns craiului cel frumos că vrea, şi atunci din fiecare floare s-a scoborât câte o doamnă sau câte un domn, şi toţi erau aşa de drăgălaşi că nu-ţi mai luai ochii de la dânşii. Şi fiecare i-a adus Degeţicăi câte un dar; cel mai straşnic din toate darurile a fost o pereche de aripi pe care i le-a adus o muscă mare şi albă. I le-a prins Degeţicăi de spate şi acuma putea şi ea să zboare din floare în floare. Toţi s-au bucurat grozav şi rândunica şedea sus în cuib şi le cânta cum ştia ea mai bine; dar în inima ei era mâhnită, pentru că Degeţica îi era dragă şi n-ar fi vrut să se despartă de ea niciodată.

— Nu trebuie să te mai cheme Degeţica, i-a spus fetiţei craiul florilor. E un nume urât şi tu eşti frumoasă. Avem să-ţi spunem Maia.

— Rămâi cu bine, rămâi cu bine! a spus rândunica şi a plecat în zbor iarăşi înapoi, în Danemarca; acolo îşi avea ea un cuib, chiar la fereastra omului care ştie să spună poveşti frumoase. Şi de la el am aflat toată povestea.

Fetiţa cu chibrituri

Era un ger grozav; ningea şi începuse a înnopta: era ajunul Anului Nou.

Pe frigul acela şi pe întunericul acela, mergea pe stradă o biată fetiţă cu capul gol, şi cu picioarele goale. Avusese ea doar nişte papuci când plecase de-acasă, dar nu-i folosiseră mult: erau nişte papuci mari, pe care mama ei îi rupsese aproape, şi erau aşa de largi pentru ea, încât mititica-i pierdu grăbindu-se să treacă o stradă, unde cât p-aci era să fie strivită între două trăsuri. Unul din papuci nici nu-l mai găsise, iar celălalt îl luase un băiat care zicea că vrea să facă din el leagăn pentru copilul lui, când o avea şi el unul.

Fetiţa mergea cu picioarele ei goale, roşii-vinete de frig; şi-n şorţul ei vechi ţinea strâns un vraf de cutii cu chibrituri şi mai avea şi-n mână o cutie. Fusese o zi rea pentru dânsa şi nimeni nu-i cumpărase în ziua aceea nimic, şi n-avea prin urmare nici un ban; şi-i era foame şi frig tare. Biata fetiţă! Fulgii de zăpadă cădeau pe părul ei lung şi bălai, care se încreţea frumos pe lângă ceafă, dar nu se gândea ea acum la părul ei creţ. Luminile

străluceau pe la ferestre, miros de fripturi se răspândea în stradă; era ajunul Anului Nou, iată la ce se gândea ea.

Se opri şi se ghemui într-un colţ dintre două case, din care una ieşea în stradă mai mult ca cealaltă. Îşi strânse picioruşele sub dânsa. Frigul o pătrundea din ce în ce mai mult, şi totuşi nu-i venea să se ducă acasă; aducea înapoi toate chibriturile, şi nici un bănuţ măcar. Tatăl său are s-o bată; şi afară de asta, şi acasă nu era tot aşa de frig? Ei locuiau tocmai sub acoperiş şi vântul sufla în voie, cu toate ca fuseseră astupate crăpăturile cele mari cu paie şi cu trenţe vechi. Mânuţele ei erau aproape îngheţate de frig. A! Un chibrit aprins le-ar putea face bine. Dac-ar îndrăzni să scoată unul, numai unul din cutie, sa-l zgârie de zid şi să-şi încălzească degetele! Scoase unul: hârşti! Cum mai trosni, si cum se aprinse! Chibritul ardea ca o lumânărică, ţinu mânuţa deasupra flăcării. Ce lumină ciudată. I se păru fetiţei că sta lângă o sobă mare de fier, care avea deasupra un capac lucios de aramă. Înăuntru ardea focul şi era aşa de cald; dar ce-i oare asta? Fetiţa îşi întindea acum picioruşele ca să şi le încălzească şi pe ele; flacăra se stinse şi soba pieri; fetiţa rămase stând cu rămăşiţa de chibrit în mână.

Hârşâi un altul, care se aprinse, străluci, şi zidul în care bătea lumina se făcu străveziu ca o pânză subţire. Fetiţa putu vedea până-ntr-o odaie unde era o masă acoperită c-o faţă albă, pe care sclipeau porţelanuri subţiri; în mijloc era o gâscă friptă umplută cu prune şi cu mere ce răspândeau un miros plăcut; şi, lucru de necrezut, deodată gâsca sări de pe masa, şi veni cu furculiţa şi cuţitul în spinare până la biata fetiţă. Chibritul se stinse, şi nu mai avu în faţa ei decât zidul rece şi gros.

Mai aprinse încă unul. Deodată se văzu şezând sub un pom frumos de Crăciun; e mult mai mare şi mai împodobit decât a văzut prin geamuri la negustorul cel bogat. Mii de lumânărele ardeau pe crengile verzi, şi

poze de tot felul, ca cele ce împodobesc ferestrele prăvăliilor, păreau că-i zâmbesc. Fetiţa ridică amândouă mâinile; chibritul se stinse: toate lumânărelele din pom se înălţau tot mai sus, tot mai sus, şi ea văzu deodată că luminiţele acelea erau stele. Una din ele căzu şi trase o dunga mare de foc pe cer.

„A murit cineva”, îşi zise micuţa; căci bunica ei, care fusese foarte bună pentru dânsa şi care acum nu mai trăia, îi spusese adesea: „Când cade o stea, un suflet se înalţă la Dumnezeu”.

Mai trase încă un chibrit pe zid: şi se făcu o lumină mare, în mijlocul căreia era bunica ei în picioare, şi era aşa de strălucitoare, o privea blând şi duios!

— Bunică, strigă fetiţa, ia-mă cu tine. Când s-o stinge chibritul, ştiu că n-o să te mai văd. Ai să pieri şi tu din faţa ochilor mei, ca şi soba de fier, ca şi gâsca friptă, ca şi frumosul pom de Crăciun. Şi aprinse repede toate chibriturile ce-i mai rămăseseră în cutie, căci voia să vadă mereu pe bunicuţa ei. Se făcu o lumină ca ziua. Niciodată bunica nu fusese aşa de frumoasă, aşa de mare. Ea luă pe fetiţă în braţele ei, şi amândouă zburară vesele în strălucirea aceea, aşa sus, aşa sus, şi nu mai era acolo nici frig, nici foame, nici griji; erau la Dumnezeu.

Dar în colţul dintre cele două case, când se lumină de ziuă, zăcea jos fetiţa, cu obrajii roşii, cu zâmbetul pe buze… moartă, moartă de frig, în cea din urmă noapte a anului. Ziua Anului nou o găsi acolo zgribulită cu grămăjoara ei de cutii cu chibrituri, din care o cutie fusese arsă.

„A vrut să se încălzească”! zise cineva. Nimeni nu ştiu ce frumuseţi văzuse faţa, şi-n ce strălucire intrase împreună cu bunica, în ziua Anului nou.

Răţuşca cea urâtă

Era vreme frumoasă. Era vară, holdele erau galbene, ovăzul verde, fânul era clădit în căpiţe şi cocostârcul se plimba pe câmp cu picioarele lui lungi şi roşii şi clămpănea pe egipteneşte, fiindcă limba asta o învăţase de la maică-sa.

De jur împrejurul ogoarelor şi al păşunilor erau păduri mari şi în mijlocul pădurilor heleşteie adânci. Ce frumos era pretutindeni! Pe locurile acestea era un conac vechi, înconjurat de şanţuri adânci; de la ziduri până la apă găseai tot bălării, aşa de înalte, încât unui copil, stând în picioare printre ele, nu i s-ar fi văzut capul. Şi erau aşa de dese şi de încâlcite, că te puteai rătăci prin ele ca-n pădure. În bălăriile acestea şedea o raţă în cuibar şi clocea; până să iasă puii, raţa se plictisea grozav; nimeni nu venea să vadă ce mai face; celelalte raţe mai bine se plimbau pe apă decât să vie până aici sus, să se aşeze sub un brusture şi să stea de vorbă cu dânsa.

În sfârşit a crăpat un ou şi după aceea altul şi încă unul, până au crăpat toate. Chiu-chiu! s-auzea din toate părţile; gălbenuşurile prinseseră viaţă şi răţuştele scoteau capul din găoace.

— Mac-mac! a spus raţa şi atunci toate au început să măcăiască şi ele cum puteau mai bine şi se uitau în toate părţile, printre buruienile verzi, şi mama lor le lăsa să se uite cât voiau, fiindcă verdele e bun pentru ochi.

— Ce mare-i lumea! ziceau puii.

Cred şi eu, fiindcă acuma aveau mai mult loc decât avuseseră înainte când stăteau în ou.

— Credeţi voi că asta e toată lumea? a spus mama. Lumea se întinde şi mai departe, dincolo de grădină, până la ogoarele preotului, dar până acolo n-am fost nici eu. Sunteţi toate? a întrebat ea şi s-a ridicat din cuibar. Ba nu, uite că nu-s toate, mai este un ou şi-i cel mai mare. Dar oare cât are să mai ţie? Am început să mă cam satur!

Şi s-a aşezat iar în cuibar.

— Ei, cum merge? a întrebat-o o raţă bătrână care venise în vizită.

— Mai am un ou, a răspuns raţa. Nu ştiu ce-i cu el, că nu mai crapă; dar ia uită-te la celelalte, ce zici, nu-s cele mai frumoase răţuşte care s-au pomenit vreodată? Una nu-i care să nu semene cu tată-său; şi ticălosul nici nu vine măcar să vadă ce mai fac.

— Ia să văd şi eu oul acela care nu vrea să crape, a spus bătrâna. Trebuie să fie un ou de curcă; am păţit-o şi eu odată aşa şi am avut numai necazuri cu el, fiindcă puilor de curcă le e frică de apă. Nu puteam să-l fac să intre în apă cu nici un chip, măcăiam cât mă ţinea gâtlejul, dar tot degeaba. Ia să văd oul. Da, e de curcă. Mai bine lasă-l şi învaţă-ţi copilaşii să înoate.

— Am să mai şed oleacă, a zis raţa. Am şezut atâta că mai pot să şed puţin.

— Cum vrei, spuse raţa cea bătrână şi a plecat.

În sfârşit, oul cel mare a crăpat. Chiu, chiu, a spus puiul şi a ieşit din găoace; era mare şi urât. Raţa s-a uitat lung la el. „Da’ mare-i! Coşcogeamite răţoi!”, zise ea. Nu

seamănă cu celelalte; să fie totuşi un pui de curcă? Am să văd eu; am să-l bag în apă, chiar dacă o trebui să-l împing cu de-a sila."

A doua zi era vreme frumoasă. Toate buruienile cele verzi străluceau la soare. Raţa s-a dus cu toată familia la apă. Zicea mac-mac şi una câte una răţuştele se băgau în apă; apa le venea până peste cap, dar ele repede ieşeau deasupra şi înotau de minune; picioarele se puneau singure în mişcare şi toate erau acuma în apă, chiar şi puiul cel urât şi cenuşiu.

— Nu, nu-i de curcă, spuse raţa; uite ce bine dă din picioare şi ce drept se ţine, e copilul meu. Şi, la urma-urmei, dacă te uiţi mai bine la el, e chiar drăguţ. Mac-mac! Haideţi după mine să vedeţi şi voi lumea şi să vă duc în curtea raţelor, numai să vă ţineţi de mine, să nu vă calce careva, şi feriţi-vă de mâţe.

Şi aşa au ajuns în curtea raţelor. Acolo era o zarvă cumplită, fiindcă în curte erau două familii care acuma se luaseră la ceartă pentru un cap de scrumbie; dar s-au potolit repede, fiindcă a venit o mâţă şi a înşfăcat ea capul.

— Iaca, vedeţi, aşa merg lucrurile pe lume! a spus raţa şi îşi ascuţi ciocul, fiindcă şi ea ar fi vrut să înşface capul de scrumbie. Ţineţi-vă bine pe picioare, mai spuse ea. Vedeţi pe raţa aceea bătrână? Măcăiţi cum se cuvine, duceţi-vă la ea şi plecaţi-vă gâtul în faţa ei; ea e cea mai simandicoasă din toate câte sunt aici. E de neam spaniol, de aceea e aşa de grasă; şi la picior are o panglică roşie. Asta-i ceva nemaipomenit de frumos şi-i cea mai mare cinste pe care o poate căpăta o raţă. Asta înseamnă că nu trebuie să se piardă şi trebuie să fie cunoscută de toată lumea, dobitoace şi oameni. Măcăiţi! Nu vă ţineţi picioarele înăuntru. O răţuşcă bine crescută îşi răşchirează tare picioarele, aşa cum fac tata şi mama: uite aşa! Acuma plecaţi-vă gâtul şi spuneţi mac.

Răţuştele au făcut cum le-a învăţat mama. Celelalte raţe s-au uitat lung la ele şi spuseră cu glas tare:

— Ei, poftim! Nu eram destule aici, au mai trebuit să vie şi astea! Şi uite una ce urâtă-i! Nu! nu se poate, e prea din cale-afară!

Şi o raţă s-a repezit şi a ciupit-o pe răţuşcă de ceafă.

— Las-o în pace! a spus mama. Ce ţi-a făcut?

— Nu ne-a făcut nimic, da-i aşa de mare şi de neobişnuită, că trebuie numaidecât să o luăm la bătaie.

— Frumoşi copii, a zis raţa cu panglică la picior. Toţi sunt frumoşi, numai unul n-a ieşit cum trebuie. Ar trebui făcut din nou.

— Asta nu se mai poate, cucoană mare, a spus raţa-mamă. E drept că nu-i frumoasă răţuşca, dar e plăcută la fire şi înoată tot aşa de bine ca şi celelalte, ba chiar mai bine. Eu cred că are să crească frumos şi cu vremea are să se facă mai mică; a stat prea mult în ou şi de asta n-a căpătat înfăţişarea care trebuie.

Şi raţa a mângâiat-o uşurel pe răţuşcă şi i-a netezit penele.

— De altfel, spuse ea, e răţoi, aşa că n-are prea mare însemnătate dacă-i urât. Eu cred că are să se facă zdravăn, se vede de pe acuma.

— Celelalte sunt drăguţe, zise bătrâna. Acuma, fiţi ca la voi acasă şi dacă găsiţi un cap de peşte, puteţi să mi-l aduceţi.

Şi aşa au rămas aici ca la ele acasă. Pe biata răţuşcă însă, aceea care ieşise din ou cea din urmă şi era aşa de urâtă, toate raţele celelalte o ciupeau, o înghionteau şi o luau peste picior; şi nu numai raţele, dar şi găinile. „E prea mare”, ziceau toate orătăniile din curte, iar curcanul care venise pe lume cu pinteni, şi de aceea credea că e împărat, se umfla ca o corabie cu toate pânzele sus, se repezea la răţuşte, tuşea de câteva ori mânios şi i se înroşea tot capul. Săraca răţuşcă nu mai ştia unde să se

ducă şi ce să facă! Era mâhnită din pricină că era aşa de urâtă şi toate păsările din curte râdeau de ea.

Astfel a trecut ziua cea dintâi şi după aceea a fost din ce în ce mai rău. Pe răţuşcă toţi o alungau şi chiar şi surorile ei o ocărau şi spuneau: „De te-ar prinde o dată mâţa, urâcioasă ce eşti!” Şi mamă-sa zicea şi ea: „Bine-ar fi să pleci şi să nu te mai văd!” Raţele o ciupeau şi găinile o băteau şi o fată care se îngrijea de păsări a dat în ea cu piciorul. Răţuşca n-a mai putut răbda şi a sărit peste gard. Păsările de prin stufişuri au zburat care încotro, speriate.

„Fug de mine fiindcă sunt aşa de urâtă”, s-a gândit răţuşca şi a închis ochii, dar n-a stat pe loc şi a plecat mai departe. Şi aşa, a ajuns la balta cea mare pe unde-s raţele sălbatice. Aici a stat toată noaptea, ostenită şi amărâtă.

Dimineaţa, raţele sălbatice s-au înălţat din stuf şi s-au pregătit să zboare; când au văzut pe tovarăşa lor cea nouă, s-au uitat lung la ea.

— Ce fel de pasăre eşti tu? au întrebat ele şi răţuşca se întorcea în toate părţile şi saluta cât putea mai frumos.

— Grozav eşti de urâtă! au spus raţele sălbatice. Dar, în sfârşit, nouă puţin ne pasă de asta, numai să nu te măriţi cu careva din neamul nostru.

Biata răţuşcă nu se gândea să se căsătorească; doar atâta voia, să stea şi ea în stuf şi să bea puţintică apă de baltă. A stat ea acolo două zile. După aceea au venit două gâşte sălbatice, sau mai bine zis doi gânsaci sălbatici; nu era mult de când ieşiseră din ou şi de aceea erau aşa de îndrăzneţi.

— Ascultă, fârtate, au spus ei; eşti aşa de urât încât eşti chiar pe placul nostru. Vrei să vii cu noi şi să fii pasăre călătoare? Aici, alături, în altă mlaştină, sunt câteva gâşte sălbatice foarte drăguţe, toate domnişoare

şi toate pot să spună ga-ga-ga. Aşa că poţi să-ţi găseşti norocul, chiar aşa urât cum eşti!

Deodată s-a auzit poc! poc! şi cei doi gânsaci au căzut morţi în stuf şi apa împrejur s-a făcut roşie. Poc! Poc! s-a auzit iar şi cârduri întregi de gâşte sălbatice s-au ridicat din stuf şi iar s-au auzit pocnete. Era vânătoare mare. Vânătorii stăteau de jur împrejurul păpurişului şi unii şedeau chiar pe ramurile copacilor care se întindeau deasupra stufului. Fumul albastru al prafului de puşcă plutea ca un nor peste copacii întunecaţi şi se împrăştia pe ape. Câinii au venit până la baltă. Trosc, trosc, se auzea din toate părţile cum trosneşte papura. Săraca răţuşcă nu mai putea de spaimă. Îşi întorcea capul, ca să şi-l ascundă sub apă, şi chiar în clipa aceea un câine mare şi fioros a răsărit lângă ea. Limba îi spânzura din gură şi ochii îi luceau groaznic; şi-a întins botul spre răţuşcă, şi-a rânjit dinţii şi a plecat de-acolo fără s-o înşface.

— Mulţumescu-ţi, Doamne! a oftat răţuşca; sunt aşa de urâtă încât nici câinii nu vor să mă muşte.

Răţuşca a stat pitită în timp ce grindina de alice cădea peste păpuriş. Abia mai târziu s-a făcut linişte. Biata răţuşcă tot nu îndrăznea să se mişte. A mai aşteptat câteva ceasuri până să se urnească. A ieşit din baltă şi a plecat cât a putut de repede, luând-o peste câmp. Numai că mergea cam greu, din pricină că se stârnise furtună şi vântul vâjâia. Spre seară a ajuns la un bordei, care era aşa de dărăpănat încât nici el singur nu ştia în care parte o să se răstoarne şi de aceea, deocamdată, rămânea tot în picioare.

Aşa de tare bătea vântul, încât răţuşca a trebuit să se ghemuiască jos lângă bordei şi să se sprijine de el ca să nu cadă. Vijelia se înteţea. Deodată răţuşca a văzut că uşa de la bordei ieşise dintr-o ţâţână şi atârna strâmbă, aşa că prin deschizătură puteai să pătrunzi înăuntru. Ca

să scape de vânt, răţuşca a intrat în bordei.

În colibă stătea o babă cu un motan şi o găină. Motanul ştia să se alinte, să toarcă şi împrăştia chiar şi scântei când îl frecai pe spate. Găina avea picioare mici şi scurte şi făcea ouă şi baba o iubea ca pe copilul ei. Dimineaţa, toţi au dat cu ochii de răţuşcă şi motanul a început să toarcă şi găina să cotcodăcească.

— Ce eşti? a întrebat baba şi s-a uitat prin casă, dar cum nu prea vedea bine, i s-a părut că răţuşca era o raţă mare şi grasă care s-a rătăcit.

— Chiar îmi pare bine! a spus ea. Acuma o să am ouă de raţă. Numai de n-ar fi răţoi! Trebuie să o punem la încercare.

Şi răţuşca a fost pusă la încercare timp de trei săptămâni, dar ouă nu a făcut. Şi motanul era stăpânul casei, şi găina stăpâna, şi mereu ziceau: „Noi şi lumea”, fiindcă îşi închipuiau că jumătate din lume erau ei şi bineînţeles jumătatea cea mai faină. Răţuşca spunea că în privinţa asta mai puteau fi şi alte păreri, dar găina nici nu voia să stea de vorbă.

— Poţi să faci ouă? întreba ea.

— Nu.

— Atunci ţine-ţi gura.

Şi motanul spunea:

— Poţi să te alinţi, să torci şi să scoţi scântei?

— Nu.

— Atunci n-ai voie să ai o părere când vorbesc alţii mai înţelepţi ca tine.

Răţuşca şedea într-un colţ şi era fără chef. Deodată şi-a adus aminte de aerul curat de-afară şi de lumina soarelui. Şi a cuprins-o dorul de apă şi o poftă grozavă să înoate; nu s-a putut opri şi i-a spus şi găinii.

— Ce te-a apucat? a zis găina. N-ai nici o treabă şi de asta-ţi trec prin cap tot felul de prostii. Fă ouă sau toarce şi ai să vezi că nu te mai gândeşti la fleacuri.

— Dar e aşa de frumos să pluteşti pe apă! a spus răţuşca. E aşa de plăcut să te bagi cu capul în apă şi să te dai la fund!

— Ce mai plăcere şi asta! a spus găina. Ai înnebunit! Ia întreabă pe motan, care-i cel mai înţelept din toţi motanii, dacă lui îi place să înoate sau să se scufunde în apă! Despre mine nici nu mai vorbesc. Întreab-o şi pe stăpâna noastră cea bătrână, care-i mai înţeleaptă decât toţi pe lume! Crezi tu că ea are poftă să înoate şi să se bage cu capul în apă?

— Voi nu mă înţelegeţi! răspunse răţuşca.

— Nu te înţelegem? Atunci cine te-o fi înţelegând? Doar n-ăi fi vrând să fii tu mai deşteaptă decât motanul şi decât baba, ca să nu mai pomenesc şi de mine! Nu-ţi împuia capul cu prostii, copilă, şi mulţumeşte bunului Dumnezeu de norocul pe care ţi l-a dat. Nu eşti mulţumită că stai în casă la căldură şi că ai de la cine să înveţi lucruri folositoare? Dar tu eşti numai o moftangioaică şi cu tine nu-i chip de stat de vorbă. Eu îţi vreau binele, îţi spun lucruri care poate nu-ţi plac, dar să ştii că numai prietenii adevăraţi vorbesc aşa! Eu zic să înveţi să faci ouă sau să torci şi să scoţi scântei.

— Ba eu cred că am să plec în lumea largă, a spus răţuşca.

— Atunci pleacă, a spus găina.

Şi răţuşca a plecat. A înotat, s-a scufundat în apă, dar nici o vietate nu se uita la ea, aşa era de urâtă!

A venit toamna, frunzele pădurii s-au îngălbenit şi s-au uscat; vântul le smulgea şi le împrăştia. Era frig. Norii atârnau grei şi albi de zăpadă. Pe gard stătea un corb şi făcea crr-crr de frig. Te prindea frigul numai când îl auzeai. Biata răţuşcă n-o ducea deloc bine.

Într-o seară, când tocmai asfinţea frumos soarele, a venit un cârd de păsări mari şi minunate. Răţuşca nu mai văzuse niciodată păsări aşa de frumoase. Erau albe ca

zăpada şi aveau nişte gâturi lungi şi mlădioase. Erau lebede. Glasul lor avea un sunet cu totul deosebit. Au stat puţin, apoi şi-au întins aripile largi şi măreţe şi au plecat mai departe în ţările calde cu lacuri albastre. S-au înălţat sus de tot şi pe răţuşca cea urâtă a cuprins-o o nelinişte ciudată; nu mai putea sta locului, se tot învârtea în apă ca titirezul, îşi tot lungea gâtul în sus către lebede şi scotea nişte ţipete aşa de ascuţite şi de neobişnuite, încât se speria şi ea. Nu putea să uite păsările acelea frumoase şi fericite şi când nu le-a mai zărit s-a dat cu capul la fund în apă şi când s-a ridicat iar la faţa apei parcă îşi ieşise din fire. Nu ştia cum le cheamă pe păsări, nu ştia încotro au plecat, dar îi erau dragi cum nu-i mai fusese nimeni drag vreodată. Nu le pizmuia. Cum s-ar fi putut ea gândi să dorească o asemenea frumuseţe? Biata răţuşcă urâtă ar fi fost foarte mulţumită dacă măcar raţele ar fi primit-o printre ele şi n-ar fi alungat-o.

Iarna era tot mai grea. Răţuşca trebuia să înoate toată vremea încolo şi încoace, ca să nu lase apa să îngheţe cu totul; noaptea însă copca în care stătea ea se făcuse tot mai îngustă; era ger şi gheaţa pe lac trosnea. Răţuşca trebuia să dea mereu din picioare ca să nu îngheţe apa, dar, de la o vreme, a ostenit, nu s-a mai putut mişca şi a prins-o gheaţa.

Dimineaţa a trecut pe acolo un ţăran şi a văzut-o. Ţăranul a dat cu piciorul în gheaţă şi a sfărâmat-o, a luat răţuşca şi a dus-o acasă la nevastă-sa. Răţuşca şi-a revenit în fire. Copiii au vrut să se joace cu dânsa, dar ea a crezut că vor s-o bată şi de frică a sărit drept în oala cu lapte şi laptele a ţâşnit în toate părţile. Femeia a dat un strigăt şi a pocnit din palme şi atunci răţuşca s-a speriat şi mai tare şi a sărit în putineiul cu unt, pe urmă într-o căldare cu lapte şi de acolo a zburat iar. Şi avea o înfăţişare!

Femeia s-a luat cu vătraiul după ea, copiii alergau şi ei s-o prindă, râzând şi ţipând. Noroc că s-a deschis uşa şi răţuşca a reuşit să se furişeze afară şi s-a aşezat vlăguită în zăpada care tocmai căzuse.

Ar fi prea trist să povestim ce-a îndurat şi prin câte a trecut răţuşca în iarna aceea. Când s-a făcut iar cald şi soare, ea stătea în păpurişul bălţii. Cântau ciocârliile, venise iar primăvara.

Şi deodată răţuşca a văzut că poate să-şi întindă larg aripile şi că are în aripi o putere mai mare decât până atunci. Şi-a luat deodată zborul şi nici n-a ştiut când a ajuns într-o grădină mare, în care erau meri înfloriţi şi tufe de liliac mirositor; creşteau chiar pe marginea lacului. Ce frumos era aici! Dintre trestii ieşiră trei lebede plutind domol pe luciul apei. Răţuşca ştia ce păsări sunt şi deodată o cuprinse o mâhnire ciudată.

„Am să mă duc la păsările acelea frumoase şi ele au să mă bată şi au să mă omoare fiindcă sunt aşa de urâtă şi îndrăznesc să mă apropii de dânsele. Dar nu-mi pasă! Mai bine să mă omoare ele decât să mă ciupească raţele, să mă bată găinile, să-mi dea cu piciorul fata care îngrijeşte orătăniile şi decât să sufăr de frig şi de foame toată iarna.”

Şi s-a ridicat şi şi-a luat zborul către lebede. Lebedele, când au văzut-o, au început să dea din aripi şi s-au îndreptat spre ea.

— Omorâţi-mă! a spus biata pasăre şi şi-a plecat capul pe luciul apei, aşteptând moartea.

Dar când colo, ce să vadă în apă? Chiar pe ea însăşi oglindită, dar acuma nu mai era o pasăre greoaie, cenuşie şi urâtă, era şi ea lebădă. Nu-i nimic dacă te naşti printre raţe, numai să ieşi dintr-un ou de lebădă! Păsării nu-i părea rău că îndurase atâtea necazuri; se putea bucura acuma şi mai mult de fericirea ei. Lebedele cele mari au venit la ea şi au dezmierdat-o cu pliscurile.

În grădină au venit câţiva copii. Au aruncat pe apă pâine şi grăunţe. Deodată, cel mic a strigat:

— Uite că a mai venit una! Şi ceilalţi au chiuit de bucurie şi au strigat şi ei:

— Da, a mai venit una! Au bătut din palme şi sărind într-un picior s-au dus repede să spuie tatii şi mamei.

Apoi au venit iar şi au aruncat pe apă pâine şi cozonac şi toţi spuneau:

— Asta care a venit acuma este cea mai frumoasă!

Şi lebedele cele bătrâne se plecau în faţa ei. Lebăda cea tânără s-a ruşinat şi şi-a ascuns capul în aripi; nu ştia ce să facă; era foarte fericită, dar nu se mândrea deloc; fiindcă o inimă bună nu-i niciodată mândră. Se gândea cum fusese ea de prigonită şi de batjocorită şi acuma toţi spuneau că e cea mai frumoasă dintre toate păsările. Chiar şi liliacul se apleca spre ea cu crengile în apă şi soarele strălucea călduţ şi domol. Şi lebăda şi-a întins aripile, şi-a înălţat gâtul şi a spus din toată inima:

— Pe vremea când eram o răţuşcă urâtă nici în vis nu m-aş fi gândit la atâta fericire!

Cufărul zburător

Era odată un negustor aşa de bogat încât ar fi putut să pardosească cu bani de argint toată strada lui şi pe lângă asta şi o ulicioară aproape toată, dar nu le pardosea pentru că-şi întrebuinţa altfel banii şi când dădea o para, lua înapoi un galben, fiindcă era priceput; dar într-o bună zi a murit.

Fecioru-su a moştenit toată averea şi când s-a văzut cu atâta bănet a început să ducă o viaţă de petreceri; făcea zmee din banii de hârtie şi arunca în apă galbeni în loc de pietre. Cu asemenea îndeletniciri, paralele s-au isprăvit repede şi nu i-au mai rămas decât patru bănuţi de aramă, iar haine nu mai avea decât un halat vechi şi o pereche de papuci. Prietenii acuma nici nu mai voiau să ştie de el, pentru că nu puteau să iasă pe stradă cu dânsul aşa îmbrăcat. Numai unul din ei, care era mai bun

la suflet, i-a trimis un cufăr vechi cu o scrisorică: „Fă-ţi bagajul!” Dar el n-avea ce bagaj să-şi facă şi de aceea s-a băgat chiar el în cufăr.

Acuma, să vedeţi, cufărul acesta era tare ciudat. Cum îl încuiai, putea să zboare. Aşa a făcut şi feciorul de negustor; l-a încuiat şi îndată a zburat cu cufărul pe horn, deasupra norilor, tot mai departe şi mai departe. Când fundul cufărului scârţâia, feciorul negustorului se temea să nu se spargă în bucăţi şi să trebuiască să facă o tumbă cumplită şi asta nu-i prea plăcea. Şi a mers aşa cât a mers şi a ajuns în ţara turcilor. A ascuns cufărul într-o pădure şi a intrat în oraş. Nu s-a uitat nimeni la dânsul. Fiindcă turcii umblau ca şi el, cu halat şi cu papuci. Cum mergea el aşa, a întâlnit în drum o doică cu un copil la piept.

— Ascultă, doică turcească, a întrebat-o el, ce palat e acela de colo, cu ferestre aşa de înalte?

— Acolo stă fata sultanului, a răspuns femeia. S-a prorocit că are să fie foarte necăjită din pricina unui iubit şi de aceea n-are voie nimeni să stea de vorbă cu ea, decât numai dacă sunt de faţă sultanul şi sultana.

— Bine, mulţumesc! a spus feciorul de negustor; s-a dus în pădure, s-a băgat în cufăr, a zburat până pe acoperişul palatului şi s-a strecurat la prinţesă pe fereastră.

Prinţesa dormea pe o sofa şi era atât de frumoasă încât feciorul de negustor nu s-a putut opri şi a sărutat-o. Ea s-a trezit şi s-a speriat, dar el i-a spus că e dumnezeul turcilor şi a venit prin văzduh la dânsa şi ea a fost foarte măgulită. Pe urmă au stat împreună de vorbă şi el i-a spus tot lucruri minunate, i-a spus că ochii ei sunt două lacuri adânci în care gândurile înoată ca nişte zâne ale apei şi i-a spus că fruntea ei e un palat de gheaţă cu încăperi frumoase şi tablouri şi i-a mai spus de barza care aduce copii mititei şi drăgălaşi.

Frumoase lucruri spunea! Şi pe urmă i-a cerut prinţesei mâna şi ea îndată a spus da!

— Să vii sâmbătă seara, a zis ea; sâmbătă seara, sultanul şi sultana vin la mine la ceai. Au să fie foarte mândri că mi-a cerut mâna dumnezeul turcilor; caută numai şi învaţă bine o poveste frumoasă, pentru că tatei şi mamei le plac foarte mult poveştile; mama vrea să audă poveşti cu tâlc şi cuviincioase, iar tata vrea să fie vesele.

— Bine, n-am să aduc alte daruri decât o poveste, a spus el şi a plecat, dar înainte de plecare prinţesa i-a dat o sabie împodobită cu bani de aur şi de asta avea el nevoie.

Şi-a luat zborul, şi-a cumpărat un halat şi după aceea s-a dus în pădure şi acolo s-a apucat să născocească o poveste; până sâmbătă trebuia să fie gata şi nu era chiar aşa de uşor.

Sâmbătă seara povestea era gata. Sultanul, sultana şi toată curtea erau la ceai la prinţesă. Toţi l-au întâmpinat cu prietenie.

— Nu vrei să ne spui o poveste? a spus sultana; dar una care să fie cu tâlc.

— Dar să fie şi cu haz, a zis sultanul.

— Da, da! a răspuns el. Ascultaţi: era odată un mănunchi de chibrituri şi chibriturile acestea erau foarte mândre de originea lor. Se făleau fiindcă se trăgeau dintr-un brad bătrân şi înalt, din care fiecare din ele era o aşchie. Chibriturile şedeau pe masă între o scăpărătoare veche şi o tigaie tot veche de fier. Îşi aduceau aminte de tinereţe şi povesteau tigăii:

„Când eram noi în copac, stăteam într-o creangă verde. Dimineaţa şi seara beam ceai de diamant, adică rouă, toată ziua ne îmbăiam în soare, când era soare, şi păsările ne spuneau poveşti. Vedeam că suntem bogate prin faptul că fagii şi mestecenii şi ceilalţi copaci numai

vara erau îmbrăcaţi şi iarna erau goi, pe când familia noastră avea mijloace să se îmbrace în verde şi vara, şi iarna. Dar iată că într-o bună zi a venit un tăietor de lemne şi familia noastră s-a împrăştiat în toate părţile. Trunchiul familiei a ajuns catarg pe o corabie mare, care dacă voia putea să facă şi înconjurul lumii, ramurile celelalte s-au dus care încotro, iar noi avem acuma menirea să aprindem oamenilor lumina; de aceea noi, obraze subţiri, am ajuns să stăm la bucătărie."

„Soarta mea s-a desfăşurat altfel, a spus tigaia de fier lângă care şedeau chibriturile. De la început, de când am venit pe lume, am fost de o mulţime de ori curăţită şi încălzită; eu fac treabă cu temei şi sunt la loc de cinste aici în casă. Singura mea bucurie este să şed după masă la locul meu, curată şi frecată, şi să schimb vorbe înţelepte cu tovarăşele mele. Afară de căldarea de apă, care se duce câteodată în curte şi se întoarce, toţi câţi suntem aici stăm mereu în casă. Numai coşniţa ne aduce noutăţi şi trebuie să spun că vorbeşte cu prea multă îndrăzneală despre cele ce se petrec afară. Deunăzi, o oală bătrână s-a speriat aşa de tare de ceea ce vorbea coşniţa, că a căzut de la locul ei şi s-a spart; era o femeie aşezată şi cu păreri sănătoase, asta pot să v-o spun."

„Mai taci acuma, că ai vorbit destul", i-a tăiat vorba scăpărătoarea şi a izbit o dată în cremene că au sărit scântei în toate părţile. „Mai bine să ne veselim oleacă."

„Da, haide să vedem care dintre noi e de neam mai bun", au spus chibriturile.

„Ba nu, mie nu-mi place să vorbesc de mine, a zis oala de lut. Hai mai bine să povestim câte o întâmplare. Uite, încep eu. Am să spun ceva care s-a întâmplat oricui; aşa fiecare are să înţeleagă mai repede despre ce-i vorba şi are să se bucure. Mi-am petrecut tinereţea pe marginea mării, într-o familie liniştită..."

„Începe foarte frumos, au spus farfuriile. Cu siguranţă

că povestea are să ne placă.”

„În casa aceea, mobilele erau şterse de praf, duşumelele măturate şi spălate şi la fiecare două săptămâni se puneau perdele curate.”

„Ce frumos povesteşti, spuse mătura. Se vede imediat că povesteşte o femeie, e ceva delicat şi fin...” „Da, da, se vede asta!”, a spus căldarea de apă şi de plăcere a sărit în sus şi apa a curs pe jos pleoscăind. Oala a povestit mai departe şi la sfârşitul poveştii a fost tot aşa de frumos ca şi la început.

Farfuriile au zăngănit de bucurie şi mătura a scos câteva fire de pătrunjel verde din ligheanul cu nisip şi a încununat oala, fiindcă ştia că asta are să-i necăjească pe ceilalţi.

„Dacă o încununez, mâine mă încununează şi ea pe mine”, s-a gândit mătura.

„Mie mi-a venit poftă să dansez.”, a spus vătraiul şi a început să danseze. Doamne, iartă-mă, cum mai ridica piciorul în sus! O pernă veche care zăcea aruncată într-un colţ a plesnit când a văzut.

„Ei, mă încununaţi şi pe mine?”, a întrebat vătraiul.

Şi l-au încununat şi pe el.

„Neam prost!”, şi-au spus în gând chibriturile.

Acuma samovarul trebuia să cânte, dar a spus că-i răcit şi nu poate dacă nu fierbe. Dar asta era numai sclifoseală. Nu voia să cânte decât pe masa din sufragerie. Pe marginea ferestrei era o pană de scris, veche, cu care scria scrisori bucătăreasa. N-avea nimic deosebit, doar atâta că fusese băgată prea tare în cerneală, dar era mândră de asta.

„Dacă samovarul nu vrea să cânte, spuse ea, n-are decât să nu cânte. Afară la fereastră e o privighetoare în colivie şi ştie ea să cânte. E drept că n-a învăţat nicăieri, dar putem să trecem asta cu vederea.”

„Eu cred că nu se cuvine să facem una ca asta, a zis

ceainicul de tablă (cânta şi el şi era văr bun cu samovarul) cred că nu-i bine să ascultăm cum cântă o pasăre străină. Ce fel de patriotism e ăsta? Să spună coşniţa dacă am sau n-am dreptate!”

„Sunt foarte supărată, zise coşniţa, sunt cum nu se poate de supărată pe voi toţi. Aşa înţelegeţi voi să vă petreceţi seara? N-ar fi mai înţelept lucru să facem puţină ordine? Să stea fiecare la locul lui şi eu am să vă arăt ce să faceţi. Aveţi să vedeţi ce frumos are să fie!”

„Să facem cât mai multă zarvă!”, au spus cu toţii.

În clipa aceea a intrat bucătăreasa şi toţi au amuţit şi nu s-au mai mişcat. Dar nu era oală care să nu ştie ce e în stare să facă şi cât e de nobilă. Fiecare se gândea: „Hei, dac-aş fi vrut, să vezi ce petrecere ar fi fost!”

Bucătăreasa a luat chibriturile şi a făcut focul. Cum s-au mai aprins toate şi cum au mai ars! Şi se gândeau:

„Acuma poate oricine să vadă că noi suntem mai de preţ decât toate celelalte. Uite cum strălucim şi ce lumină dăm!”

Dar repede-repede au ars şi n-a mai rămas nimic din ele.

— Frumoasă poveste, a spus sultana. Parcă aş fi fost şi eu în bucătărie cu chibriturile. Da, acuma poţi s-o iei pe fiica noastră de soţie.

— Da, da! a spus sultanul, luni te-nsori cu fiica noastră. Îl tutuiau acum, fiindcă curând avea să facă parte din familie.

Cu o zi înainte de nuntă, seara, a fost iluminaţie în tot oraşul. S-au împărţit pesmeţi şi covrigi şi copiii pe stradă şuierau din degete şi era minunat de frumos.

„Trebuie să fac şi eu ceva”, s-a gândit feciorul de negustor şi a cumpărat rachete, pocnitori şi artificii, le-a pus cu el în cufăr şi şi-a luat zborul.

Era o zarvă cumplită! Toţi turcii ţopăiau şi jucau de le săreau papucii până peste cap; asemenea minunăţie

cum era cufărul zburător nu mai văzuseră niciodată. Acuma vedeau şi ei că într-adevăr dumnezeul cel turcesc avea s-o ia pe fata sultanului.

Feciorul de negustor s-a întors cu cufărul în pădure şi pe urmă ce şi-a spus el: „Hai să mă duc prin oraş, să văd ce spune lumea”. Nu-i de mirare deloc că era curios să afle. Câte şi mai câte nu spuneau oamenii! Fiecare văzuse în felul lui, dar tuturor li se păruse frumos ce văzuseră.

— Am văzut pe dumnezeul turcilor, zicea unul, ochii îi străluceau ca nişte stele şi barba lui e ca o spumă.

— Zbura îmbrăcat cu o mantie de foc, zicea altul. Şi pe pulpanele mantiei şedeau îngeri. Minunate lucruri mai spuneau oamenii şi a doua zi avea să fie nunta.

Feciorul de negustor s-a dus iar în pădure, ca să se bage în cufăr, dar când a ajuns în pădure, ia cufărul de unde nu-i! Cufărul arsese tot. Se aprinsese de la nişte artificii şi nu mai rămăsese din el decât scrum. Acum feciorul de negustor nu mai putea să zboare şi nu se mai putea duce la fata sultanului.

Ea l-a aşteptat pe acoperiş toată ziua. L-o mai fi aşteptând şi acuma, dar el cutreieră lumea şi spune poveşti; poveştile lui însă nu mai sunt aşa de frumoase ca aceea cu chibriturile pe care a spus-o când era dumnezeul turcilor.

Privighetoarea

Povestea pe care v-o spun acuma s-a întâmplat în China, în vremuri străvechi.

Palatul împăratului Chinei era cel mai frumos din lume, clădit numai din cel mai scump porţelan, dar aşa de sfărâmicios, aşa de gingaş, încât trebuia să umbli cu mare băgare de seamă prin el – să nu se spargă. În grădină erau nişte flori minunate şi de cele mai frumoase atârnau zurgălăi de argint, care sunau mereu, ca să nu treacă cineva pe lângă ele şi să nu le vadă. Grădina era plină de minunăţii şi era aşa de mare încât nici grădinarul nu ştia până unde se întinde; dacă mergeai tot înainte ajungeai într-o pădure cu copaci înalţi şi lacuri adânci. Pădurea mergea până la marginea mării şi marea era albastră şi

adâncă. Corăbiile treceau chiar pe sub ramurile copacilor şi într-un copac era o privighetoare care cânta aşa de frumos încât până şi un biet pescar care nu-şi mai vedea capul de treabă şi de griji se oprea în loc şi asculta când venea noaptea să-şi ridice năvodul.

„Doamne! Ce frumos cântă!”, zicea el, dar nu zăbovea mult fiindcă trebuia să scoată năvodul şi trecea mai departe şi uita de pasăre; dar când în noaptea următoare privighetoarea cânta şi pescarul trecea pe-acolo, el iar spunea: „Doamne! Ce frumos cântă!”

Veneau călători de peste mări şi ţări în oraşul împăratului ca să vadă palatul şi grădina şi toţi se minunau de atâta frumuseţe; dar când auzeau privighetoarea spuneau: „Ceva mai frumos nu se poate!”

Călătorii când se întorceau la ei acasă spuneau ce-au văzut şi învăţaţii scriau sumedenie de cărţi despre palatul şi grădina împăratului Chinei, dar nu uitau nici de privighetoare, ba chiar o puneau mai presus de orice altceva; iar cei care erau şi poeţi slăveau în versuri privighetoarea din pădurea de la marginea mării.

Cărţile pe care le scriau învăţaţii erau răspândite peste tot pământul şi câteva din ele au ajuns şi până la împăratul Chinei. Şezând pe tronul lui de aur le citea şi dădea din cap mulţumit, fiindcă în cărţile acelea se spuneau lucruri aşa de frumoase despre oraş, despre palat şi despre grădină. „Dar mai frumos decât totul e privighetoarea”, spuneau cărţile.

— Ce-i asta? a întrebat împăratul. Eu nu ştiu nimic. Despre ce privighetoare e vorba? Să fie o asemenea pasăre în împărăţia mea şi chiar aici în grădină şi eu să nu ştiu? Trebuie să aflu din cărţi?

Şi a chemat pe sfetnicul cel mare al palatului. Sfetnicul era aşa de mândru încât atunci când vreunul mai mic decât el îndrăznea să vorbească cu dânsul sau să-l întrebe ceva el spunea numai atât: P! Adică asta şi

cu nimica era totuna.

— Ia te uită ce-am aflat, a spus împăratul. Cică ar fi pe aici o pasăre minunată care se cheamă privighetoare. Se spune că ar fi cel mai minunat lucru din toată împărăţia. Cum se face că eu până acuma n-am ştiut nimic?

— N-am auzit niciodată despre o asemenea pasăre, a zis sfetnicul. Nu s-a înfăţişat niciodată la curte.

— Să vie aici numaidecât deseară şi să cânte în faţa mea – a spus împăratul. O lume întreagă ştie ce am şi numai eu nu ştiu.

— Până acuma n-am auzit de ea, a zis sfetnicul. Am s-o caut şi am s-o găsesc.

Dar unde s-o găsească? Sfetnicul a alergat pe scări în sus şi în jos, a cutreierat tot palatul, dar toţi cei pe care-i întâlnea şi îi întreba habar n-aveau de vreo privighetoare. Sfetnicul s-a dus înapoi la împărat şi i-a spus că asta trebuie să fie o poveste născocită de cei care scriu cărţi.

— Măria ta, a spus el, nu trebuie să crezi tot ce scrie acolo; cărţile, foarte des, sunt numai născociri. Ba uneori în ele au parascovenii şi vrăjitorii.

— Cartea în care am citit asta, a zis împăratul, mi-a trimis-o împăratul Japoniei, aşa că nu poate să fie mincinoasă. Vreau s-ascult şi eu privighetoarea. Deseară să fie aici numaidecât. Va avea înalta mea bunăvoinţă. Şi dacă nu vine, atunci deseară toţi curtenii, după ce au să stea la masă, au să fie călcaţi în picioare.

Când a auzit asta sfetnicul – iar a început să alerge pe scări în toate părţile; şi toţi curtenii alergau cu el, fiindcă nu le-ar fi plăcut să fie călcaţi în picioare. Şi toţi întrebau şi căutau privighetoarea aceea minunată, despre care toată lumea ştia, dar de care aici la curte nimeni nu auzise.

În sfârşit, au dat de o biată fată de la bucătărie care le-a spus:

— Eu ştiu unde-i privighetoarea aceea şi am auzit-o cum cântă. În fiecare seară mi se dă voie să iau ce mai rămâne de la masă şi să duc de mâncare mamei care-i săracă şi bolnavă. Casa noastră e chiar pe ţărm şi când trec noaptea prin pădure şi mă opresc oleacă să mă odihnesc, ascult cum cântă privighetoarea. Cântă aşa de dulce că-mi dau lacrimile şi când o aud parcă m-ar săruta mama.

— Uite ce, fetiţo, a spus sfetnicul, te fac mai mare peste toată bucătăria şi ai să ai voie să-l vezi pe împărat când stă la masă, numai să ne duci la privighetoare, fiindcă trebuie neapărat să se înfăţişeze deseară la curte.

Şi s-au dus cu toţii în pădure, acolo unde avea obiceiul să cânte privighetoarea. Cum mergeau ei aşa, o vacă de prin apropiere a început să mugească.

— I-auziţi, au spus curtenii, asta trebuie să fie privighetoarea. Ce glas puternic la o vietate aşa de mică! Dar parcă am mai auzit noi glasul acesta!

— Nu! E o vacă! a zis fata de la bucătărie. N-am ajuns încă.

Au mai mers o bucată şi au auzit nişte broaşte într-o baltă.

— Straşnic de frumos! a spus preotul palatului. Acum o aud, cântă de parc-ar fi clopoţeii din templu.

— Nu! Sunt nişte broaşte, a zis fata. Îndată o s-o auzim şi pe ea. Şi deodată privighetoarea a început să cânte.

— Iaca, asta e privighetoarea, a spus fata. Ascultaţi-o cum cântă! Uite-o colo sus! Şi le-a arătat pe-o creangă o pasăre mititică şi cenuşie.

— Cum, asta e? a spus sfetnicul. Nu mi-aş fi închipuit că-i aşa; e atât de mică şi de ştearsă! Eu cred că şi-a pierdut culoarea, de spaimă că vede atâtea feţe simandicoase în preajma ei.

— Privighetoareo! a strigat fata de la bucătărie, măria

sa împăratul vrea să te audă cum cânţi.

— Cum să nu! Bucuros! a spus privighetoarea şi a cântat de-ţi era mai mare dragul s-o asculţi.

— Parc-ar fi nişte clopoţei de sticlă, a spus sfetnicul. Ia uite cum îi merge guşa! Ciudat lucru că până acuma n-am văzut-o. Au să se minuneze toţi de la curte când au s-o vadă.

— Să mai cânt o dată împăratului? a întrebat privighetoarea. Ea credea că împăratul e şi el acolo.

— Scumpă şi minunată privighetoare, a zis sfetnicul, am marea bucurie să te poftesc desează la o serbare la curte, unde ai să farmeci pe măria sa împăratul cu cântecele tale minunate.

— Cântecul meu sună mai bine în pădure, a spus privighetoarea, dar s-a dus cu ei când a auzit că aşa vrea împăratul.

La palat totul era pregătit ca de sărbătoare. Pardoseala şi pereţii care erau de porţelan străluceau luminaţi de mii de lămpi de aur şi pretutindeni erau flori frumoase care sunau din zurgălăi. Şi era o larmă de zurgălăi că nu te puteai auzi.

În sala cea mare, în care şedea împăratul, era atârnată la mijloc o prăjină de aur pe care trebuia să se aşeze privighetoarea. Toată curtea era adunată şi fata de la bucătărie căpătase îngăduinţa să stea şi ea după uşă, fiindcă acuma i se dăduse titlul de bucătăreasă împărătească. Toţi erau îmbrăcaţi cu haine de sărbătoare şi toţi se uitau la pasărea cea mititică şi cenuşie căreia împăratul îi făcea semn din cap.

Privighetoarea a început să cânte şi împăratului i-au dat lacrimile; lacrimile îi curgeau pe obraz şi privighetoarea cânta tot mai frumos; cântecul ei îţi mergea drept la inimă. Împăratul a fost foarte mulţumit şi a spus ca privighetoarea să poarte un papuc de aur la gât. Dar privighetoarea i-a mulţumit şi i-a răspuns că a

fost răsplătită îndeajuns.

— Am văzut lacrimi în ochii împăratului şi asta-i pentru mine cea mai mare comoară! Mai mare răsplată nu vreau! Şi iar a cântat un cântec cu glasul ei dulce.

— E cea mai frumoasă voce pe care am auzit-o, spuneau doamnele de la curte şi au luat apă în gură ca să gâlgâie şi ele la fel, atunci când vor vorbi cu cineva; ele credeau că dacă vor gâlgâi au să fie şi ele privighetori. Până şi slujitorii şi fetele din casă îşi dădură în vileag mulţumirea lor şi asta e mare lucru, fiindcă soiul acesta de oameni e foarte greu să-l mulţumeşti. După cum vedeţi, privighetoarea era pe placul tuturora.

A trebuit să rămână la curte; avea colivia ei şi putea să iasă la plimbare de două ori pe zi şi o dată pe noapte. Avea doisprezece slujitori şi fiecare din ei o ţinea legată de picior cu un şnur de mătase. Nu era deloc plăcut să te plimbi aşa.

Tot oraşul vorbea de pasărea cea minunată. Când doi oameni se întâlneau, oftau numai şi se înţelegeau; unsprezece copii cocoşaţi au fost porecliţi cu numele ei, dar nici unul nu cânta ca ea.

Într-o bună zi, împăratul a primit o ladă pe care era scris: Privighetoarea.

— Trebuie să fie iar o carte despre pasărea noastră vestită în toată lumea, a spus împăratul.

Nu era însă o carte, era o jucărie într-o cutie, o privighetoare făcută cu meşteşug, care semăna cu o privighetoare vie, dar era încrustată toată cu diamante, rubine şi safire. Dacă băgai în ea o cheie şi o întorceai cum întorci un ceas, cânta un cântec din acelea pe care le cânta privighetoarea cea vie. Şi în timp ce cânta, dădea din coadă şi strălucea de aur şi de argint. La gât purta o cordeluţă pe care era scris aşa: „Privighetoarea împăratului Japoniei e sărăcăcioasă faţă de cea a împăratului Chinei”.

— Minunat lucru! au spus cu toţii şi omul care adusese pasărea asta meşteşugită a căpătat titlul de Mare Aducător de privighetori la curtea imperială.

— Acuma să le punem pe amândouă să cânte! Are să fie ceva nemaipomenit de frumos!

Au cântat împreună, dar nu prea mergea bine cântecul, fiindcă privighetoarea cea adevărată cânta în felul ei şi privighetoarea cealaltă cânta când nişte suluri de metal se învârteau într-însa.

— Nu-i vina ei, a spus maestrul de muzică al curţii; ea nu poate cânta decât după tact, aşa cum se cântă la şcoala mea de muzică.

Au lăsat-o deci să cânte singură. A plăcut tuturor tot aşa de mult ca şi privighetoarea cea adevărată; dar pe lângă asta era mai frumoasă la înfăţişare şi strălucea ca un giuvaer.

A cântat de treizeci şi trei de ori aceeaşi bucată şi tot n-a obosit. Toţi voiau s-o mai audă, dar împăratul a spus că acuma trebuie să cânte şi privighetoarea cea adevărată. Dar când au vrut s-o cheme, ia-o de unde nu-i. Nimeni nu văzuse că zburase pe fereastră şi plecase în pădurea ei.

— Cum se poate una ca asta? s-a mirat împăratul.

Şi toţi curtenii au fost de părere că privighetoarea e o fiinţă foarte nerecunoscătoare.

— Dar nu-i nimica, au spus ei, avem acuma o pasăre şi mai minunată.

Şi iar au pus jucăria să cânte şi asta era a treizeci şi patra oară când auzeau aceeaşi bucată, dar tot n-o învăţaseră pe de rost, fiindcă era foarte grea. Maestrul de muzică a adus nişte laude grozave păsării şi a spus că e mai bună decât privighetoarea cea adevărată şi asta nu numai în ce priveşte îmbrăcămintea şi pietrele scumpe, dar chiar şi în ce priveşte alcătuirea ei pe dinăuntru.

— Pentru că, vedeţi dumneavoastră, cu privighetoarea cea adevărată nu poţi să ştii niciodată ce are să fie, pe când cu cea artificială totul e hotărât mai dinainte. Poţi să-ţi dai seama de tot ce se întâmplă, poţi s-o deschizi şi să arăţi gândirea omenească, să arăţi cum sunt sulurile, cum se învârtesc şi cum se perindă unele după altele!

— Chiar aşa sunt şi gândurile noastre! au spus cu toţii şi maestrul a căpătat învoirea să arate în duminica următoare poporului pasărea. Împăratul a poruncit s-o pună să cânte ca s-o asculte tot poporul. Oamenii au ascultat-o şi au fost grozav de mulţumiţi, parcă s-ar fi îmbătat cu ceai, ceea ce e un obicei foarte chinezesc. Şi toţi au spus: „O!”, şi şi-au ridicat în sus degetul arătător şi au dat din cap. Numai pescarul cel sărac, care auzise privighetoarea cea adevărată, spunea: „Cântă frumos, melodia e la fel, dar lipseşte ceva, nu ştiu ce anume, dar lipseşte!”

Privighetoarea cea adevărată a fost izgonită din împărăţie. Pasărea cea plăsmuită îşi avea locul ei pe o pernă de mătase, chiar lângă patul împăratului. Toate darurile pe care le primise erau adunate împrejuru-i şi ea acuma căpătase un titlu mai mare, era „Cântăreaţă a iatacului maiestăţii sale imperiale” şi avea rangul întâi de pe partea stângă, fiindcă împăratul socotea că partea cea mai nobilă e aceea în care e inima şi inima şi la împăraţi tot în stânga e aşezată. Maestrul de muzică a scos despre pasărea cea plăsmuită o lucrare în douăzeci şi cinci de volume; era o lucrare aşa de savantă şi de lungă şi plină de cuvintele chinezeşti cele mai grele, încât toţi se grăbeau să spună că au citit-o şi au înţeles-o, fiindcă altfel ar fi fost luaţi drept proşti şi călcaţi în picioare.

Şi aşa a trecut un an. Împăratul, curtenii şi toţi ceilalţi chinezi ştiau acuma pe de rost fiecare tril din cântecul păsării celeia plăsmuite, dar tocmai de aceea le plăcea

acuma mai mult decât oricând. Puteau să cânte şi ei cu ea şi aşa chiar şi făceau. Toţi copiii de pe uliţă cântau şi împăratul cânta şi el. Era ceva minunat.

Într-o seară însă, când pasărea tocmai cânta foarte frumos şi împăratul şedea în pat şi o asculta, înăuntrul ei s-a auzit deodată o pârâitură şi ceva a plesnit. Toate rotiţele s-au desfăcut şi muzica s-a oprit.

Împăratul a sărit repede din pat şi a chemat pe doctorul palatului, dar ce putea să facă? Au adus atunci un ceasornicar şi acesta, după multă vorbărie şi cercetare, a dres puţintel pasărea, dar a spus că de-acuma înainte trebuie cruţată, fiindcă zimţii de pe suluri s-au tocit şi e cu neputinţă să se facă alţii noi în aşa fel încât să meargă bine muzica. Mare mâhnire pe toată lumea! Acuma, numai o dată pe an aveau voie să pună pasărea să cânte şi încă şi asta era prea mult. Maestrul de muzică a ţinut însă o mică cuvântare cu vorbe mari şi a spus că lucrul merge tot aşa de bine ca şi mai înainte şi dacă a spus el aşa, atunci aşa a fost!

Au mai trecut cinci ani şi iată că toată ţara a fost copleşită de o mâhnire adâncă şi adevărată. Chinezii ţineau la împăratul lor şi acuma el se îmbolnăvise şi nu mai avea mult de trăit. Fusese chiar ales alt împărat şi poporul stătea pe stradă în faţa palatului şi tot întreba pe sfetnicul cel mare cum îi mai merge împăratului.

— P! spunea sfetnicul şi clătina din cap.

Împăratul zăcea, rece şi galben la faţă, în patul lui larg şi măreţ. Toată curtea credea că a murit şi toţi se duseseră să se închine împăratului celui nou. Slujitorii ieşiseră pe afară să vorbească despre această întâmplare şi slujitoarele aveau sindrofie. În toate părţile, prin săli şi coridoare puseseră covoare groase ca să nu se audă paşii şi de aceea era atâta linişte. Dar împăratul încă nu murise. Şedea ţeapăn şi galben în patul lui măreţ cu perdele de catifea şi ciucuri grei de aur. Fereastra era

deschisă şi luna pătrundea în odaie luminând pe împărat şi lângă el pasărea cea plăsmuită.

Bietul împărat abia mai putea să răsufle, parcă l-ar fi apăsat ceva pe piept. A deschis ochii şi a văzut că era Moartea. Moartea îşi pusese pe cap o coroană de aur şi ţinea într-o mână sabia de aur a împăratului şi în cealaltă steagul lui cel frumos. De jur împrejur, din faldurile perdelelor mari de catifea ieşeau nişte capete ciudate, unele urâte, altele drăgălaşe şi blânde; erau faptele cele rele şi faptele cele bune ale împăratului, care se uitau la el acum când Moartea i se aşezase pe inimă.

— Îţi mai aduci aminte de noi? întrebau ele.

Şi îi povesteau o sumedenie de lucruri şi el asculta şi-l treceau sudorile.

— N-am ştiut că-i aşa, spunea împăratul. Să vie muzica, muzica şi să bată toba cea mare, să nu mai aud ce spun!

Dar capetele vorbeau mai departe şi Moartea dădea şi ea din cap ca un chinez la tot ce spuneau.

— Să vie muzica, muzica! striga împăratul. Păsărică de aur frumoasă, cântă, cântă ceva! Ţi-am dat aur şi pietre scumpe, ţi-am pus la gât chiar papucul meu de aur, hai, cântă, cântă ceva!

Pasărea însă nu cânta, fiindcă nu era nimeni pe acolo s-o întoarcă, pentru că ea nu cânta decât dacă o întorceai cu cheia ca pe un ceasornic. Şi Moartea se uita mereu la împărat cu găvanele pustii ale ochilor şi pretutindeni era o linişte cumplită.

Deodată, afară la fereastră se auzi un cântec minunat. Era privighetoarea cea adevărată; şedea pe-o creangă şi cânta. Auzise că împăratul era bolnav şi venise acuma să-i aducă mângâiere şi speranţă. Şi iată că pe măsură ce cânta, nălucile se mistuiau în văzduh şi sângele curgea tot mai repede prin mădularele slăbite ale împăratului. Până şi Moartea asculta şi spunea: „Mai

cântă, privighetoare, mai cântă!”

— Cânt, dar ce-mi dai? Îmi dai sabia de aur? Îmi dai steagul cel frumos? Îmi dai coroana împăratului?

Şi Moartea i-a dat pentru fiecare cântec câte un giuvaer şi privighetoarea a cântat mai departe. Şi în cântecul ei era vorba de cimitirele liniştite în care cresc trandafirii albi şi liliacul înflorit răspândeşte mireasmă şi iarba moale e udată cu lacrimile celor rămaşi în viaţă. Şi atunci pe Moarte a apucat-o dorul de grădina ei şi a zburat pe fereastră ca o ceaţă rece şi albă.

— Îţi mulţumesc, a spus împăratul, îţi mulţumesc, pasăre cerească, acuma ştiu cine eşti. Te-am alungat din împărăţia mea, dar tu nu te-ai supărat pe mine şi ai venit şi cu cântecul tău ai alungat de lângă mine duhurile rele. Cum aş putea să te răsplătesc?

— M-ai răsplătit! a spus privighetoarea. Când am cântat întâia oară te-am făcut să plângi şi asta n-am să uit niciodată; acestea-s giuvaerele care bucură cu adevărat inima cântăreţului. Acuma dormi şi eu am să-ţi cânt. Când ai să te deştepţi, ai să fii sănătos şi puternic.

Privighetoarea a cântat iar şi împăratul a adormit; dulce şi molcom îi era somnul! Când s-a trezit, soarele răsărise şi strălucea în odaie. Nici un slujitor nu se întorsese; toţi credeau că murise. Numai privighetoarea era acolo şi cânta.

— Rămâi aici cu mine! a spus împăratul. Ai să cânţi numai când ai să vrei tu şi pe pasărea asta plăsmuită am s-o sfărâm în bucăţi.

— Să nu faci asta! a zis privighetoarea; a făcut şi ea lucru bun cât a putut, păstreaz-o ca şi până acum! Eu nu stau aici în palat, nu-mi place, dar poţi să mă chemi şi dacă mi-o plăcea şi mie am să vin seara şi am să stau la fereastră şi am să-ţi cânt ca să te înveseleşti, dar totodată şi ca să te gândeşti la multe lucruri. În cântecele mele am să pomenesc de cei fericiţi, dar şi de cei

necăjiţi; am să-ţi vorbesc de ce e rău şi de ce e bine, de ceea ce-i în preajma ta şi tu nu ştii. Pasărea cântătoare zboară în toate părţile şi la coliba pescarului sărac, şi pe acoperişul ţăranului, la toţi cei care-s departe de tine şi de curtea ta. Inima ta mi-i dragă mai mult decât coroana ta. Am să vin şi am să-ţi cânt. Numai un lucru trebuie să-mi făgăduieşti.

— Tot ce vrei! a spus împăratul şi s-a ridicat din pat, s-a îmbrăcat cu hainele lui împărăteşti şi şi-a strâns la inimă sabia care era de aur greu.

— Un lucru numai te rog; să nu spui nimănui că ai o pasăre care îţi spune tot ce se întâmplă; aşa are să fie şi mai bine.

Şi privighetoarea şi-a luat zborul. Slujitorii au venit şi toţi credeau că împăratul a murit; dar când au intrat, au văzut că se sculase din pat; şi el le-a spus bună dimineaţa.

Mica Sirenă

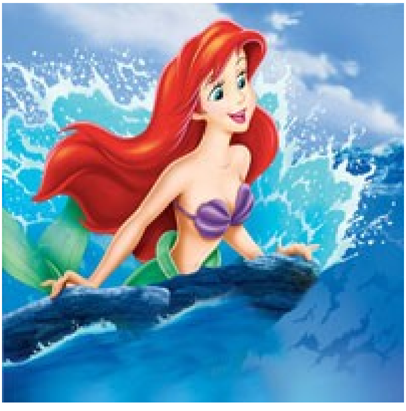

Departe-n largul mării apa e albastră ca albăstrelele şi limpede cum e cristalul, dar e şi foarte adâncă, atât de adâncă încât nici o ancoră nu poate ajunge până la fund; ar trebui să pui o mulţime de turnuri de biserică, unele peste altele, ca să ajungi de la fund până la luciul apei.

Să nu credeţi însă că acolo nu-i decât nisip şi mâl; nu, acolo cresc copaci ciudaţi şi ierburi ciudate, şi tulpinile şi frunzele lor sunt aşa de mlădioase încât se clatină la cea mai mică mişcare a apei, parcă ar fi vii. Toţi peştii, mici şi mari, se strecoară printre ramuri cum se strecoară păsările prin văzduh. În locul unde-i cea mai mare adâncime e palatul împăratului mării; zidurile sunt de mărgean şi ferestrele înalte şi arcuite sunt de chihlimbar străveziu; acoperişul e făcut din scoici care se deschid şi se închid după cum se mişcă apa. Şi în fiecare scoică e un mărgăritar de preţ; numai unul şi ar fi destul să împodobească măreţ coroana unui rege.

Împăratul mării era de multă vreme văduv şi casa i-o ţinea mamă-sa, bătrâna. Era o femeie înţeleaptă, dar foarte mândră de neamul ei; purta douăsprezece stridii pe coadă, pe când nobilii aveau numai câte şase. Încolo, era femeia vrednică, mai ales că ţinea foarte mult la nepoatele ei, domniţele mării. Acestea erau şase la număr şi toate frumoase, dar cea mai mică era cea mai frumoasă dintre toate; pielea ei era gingaşă şi moale ca o petală de trandafir, ochii albaştri ca nişte lacuri adânci, dar, ca şi celelalte, nu avea picioare şi trupul în partea de jos avea o coadă de peşte.

Toată ziua fetele se jucau prin odăile palatului din ai cărui pereţi creşteau flori vii. Când deschideau ferestrele de chilimbar, intrau înăuntru peşti, aşa cum intră la noi rândunelele când deschidem ferestrele. Peştii veneau până-n preajma domniţelor, mâncau din palmă şi se lăsau mângâiaţi.

Afară, în faţa palatului era o grădină mare cu copaci roşii şi albaştri; poamele străluceau ca aurul şi florile ca focul, şi tulpinile şi frunzele se mişcau întruna. Pe jos era un nisip foarte fin şi albastru ca o flacără de pucioasă. Peste tot plutea un soi de lumină albastră, încât ai fi crezut că eşti sus în văzduh cu cerul deasupra şi

dedesubt şi nu că eşti în fundul mării. Când apa era liniştită se putea zări soarele ca o floare mare, roşie, din care se revărsa lumina.

Fiecare domniţă îşi avea în grădină un loc al ei, în care sădea ce-i plăcea. Una dăduse stratului ei de flori formă de balenă, alteia îi plăcuse să şi-l facă pe-al ei după chipul ei însăşi, iar cea mai mică îşi făcuse stratul rotund ca soarele şi sădise numai flori roşii ca şi el. Domniţa cea mai mică era o fată tăcută şi gânditoare şi în timp ce surorile ei adunau toate lucrurile ciudate care căzuseră de prin corăbii scufundate, ea, în afară de florile cele roşii, care semănau cu soarele, nu voise să aibă decât o statuie. Era un băiat frumos, sculptat din marmură albă şi pe care-l găsiseră într-o zi prăbuşit în fundul mării. Domniţa a sădit lângă statuie volbură trandafirie şi volbura a crescut şi ramurile ei atârnau peste băiatul de marmură aplecându-se către nisipul albastru de pe jos, pe care umbra se aşternea albastră şi tremura întruna ca şi ramurile. Ai fi zis că vârful şi cu rădăcinile se jucau împreună şi parcă tot voiau să se sărute.

Cea mai mare bucurie a ei era să vorbească despre lumea oamenilor. Bunică-sa mereu trebuia să-i spuie tot ce ştie despre corăbii şi despre oraşe, despre oameni şi despre animalele care trăiesc sus pe pământ. Fetei i se părea mai cu seamă frumos că sus, pe pământ, florile au mireasmă, nu ca florile din fundul mării, care n-au parfum, şi că pădurile sunt verzi, iar peştii care se zăresc printre ramurile copacilor cântă de ţi-i mai mare dragul; bunica le zicea păsările peşti, fiindcă altfel fetele n-ar fi priceput ce spune, că nu văzuseră niciodată păsări.

— Când aveţi să împliniţi cincisprezece ani, spunea bunica, o să aveţi voie să ieşiţi la faţa mării, să vă aşezaţi pe stâncă la lumina lunii şi să vedeţi corăbiile cele mari, şi o să vedeţi şi oraşe, şi păduri.

Şi iată că a venit vremea când sora cea mai mare a

avut cincisprezece ani. Între surori era deosebire tot de câte un an, aşa că cea mai mică era cu cinci ani mai tânără decât cea mai mare şi mai avea deci de aşteptat cinci ani până să ajungă şi ea să se ridice din fundul mării şi să vadă cum e la noi pe pământ. Cea mai mare a făgăduit celorlalte să le povestească ce a văzut şi ce lucruri frumoase a găsit; fiindcă ce le spunea bunica nu le era destul, voiau să afle mai mult decât ce povestea ea.

Nici una nu era aşa de curioasă cum era cea mai mică, tocmai ea care avea de aşteptat mai mult decât toate, şi care era aşa de cuminte şi de gânditoare. Adeseori, noaptea, deschidea fereastra şi stătea ceasuri întregi uitându-se prin apa albăstruie cum peştii dădeau din coadă şi din aripioare. Putea să zărească luna şi stelele; de-acolo din fund se vedeau şters prin apă, însă mult mai mari decât le vedem noi. Când pe sub ele trecea deodată ceva care semăna cu un nor negru, ea ştia că era o balenă care trecea pe deasupra ei sau o corabie pe care erau oameni mulţi; desigur că ei nici nu se gândeau că o fată drăgălaşă din fundul mării stă dedesubt şi îşi întindea mâinile albe către pântecele corăbiei.

Şi aşa cum am spus, domniţa cea mai mare împlinise cincisprezece ani şi avea nevoie acuma să iasă la faţa mării.

Când s-a întors avea o sumedenie de lucruri de povestit, dar mai frumos decât toate era, zicea ea, să stai pe un grind de nisip la lumina lunii, când marea e liniştită, şi să te uiţi la oraşul aşezat pe coasta mării, în care strălucesc lumini ca sute de stele, să auzi muzica şi vuietul trăsurilor şi al oamenilor, să priveşti turnurile bisericilor şi să asculţi clopotele. Şi sora cea mai tânără ardea de dorinţa de a vedea toate aceste lucruri şi asta tocmai din pricină că nu putea să se ducă să stea sus pe pământ. Seara s-a dus iar la fereastră şi s-a uitat prin

apa albastră; se gândea cum o fi oraşul cel zgomotos şi i se părea că aude clopotele.

Peste un an, altă soră de-a ei a căpătat învoire să se urce la faţa apei şi să înoate până unde-o vrea. A ieşit din mare când asfinţea soarele şi priveliştea asta i s-a părut că-i cel mai frumos lucru pe care l-a văzut. Spunea că tot cerul parcă era din aur şi nourii erau aşa de minunaţi, cum nici nu se putea închipui, zburau pe cer, roşii şi albaştri, dar şi mai repede decât nourii zbura, asemenea unui văl lung şi alb, un stol de lebede către soare. Dar soarele s-a scufundat în valuri şi curând după aceea a pierit şi lumina trandafirie care umplea faţa mării şi nourii.

A mai trecut un an şi s-a urcat sus şi sora de-a treia. Asta era cea mai îndrăzneaţă din toate; a intrat pe gura unui fluviu care se vărsa în mare. Pe dealuri verzi, pe de o parte şi de alta, erau podgorii; printre păduri minunate se iveau case şi castele şi în copaci erau păsări care cântau. La o cotitură a dat de-un cârd de copii care se scăldau şi se hârjoneau în apă; a vrut să se joace şi ea cu dânşii, dar copiii au fugit speriaţi şi deodată a venit un animal mititel şi negru; era un câine, dar ea nu mai văzuse câini până atunci; a început să latre la dânsa aşa de tare, că ei i-a fost frică şi s-a întors repede înapoi în mare. Şi acuma ea zicea că niciodată n-are să uite pădurile, dealurile şi pe copiii aceia drăgălaşi, care puteau să înoate, deşi nu aveau coadă.

Cea de-a patra soră nu era aşa de vitează şi a rămas în mijlocul mării. Spunea că acolo e mai frumos; te uiţi şi vezi până departe de jur împrejur şi cerul deasupra e ca un clopot de sticlă. Văzuse şi corăbii, dar numai de departe tare, parcă erau nişte pescăruşi; delfinii poznaşi se dădeau de-a tumba şi balenele cele mai mari împroşcau apă pe nări, parcă erau în toate părţile numai fântâni ţâşnitoare.

Şi iată că i-a venit rândul celei de-a cincea surori. Ziua ei de naştere cădea iarna şi de aceea ea a văzut ce nu văzuseră surorile ei când ieşiseră la faţa apei întâia oară. Marea era verde şi în toate părţile pluteau munţi mari de gheaţă şi fiecare parcă era un mărgăritar, zicea ea, şi totuşi erau mai mari decât turnurile oamenilor. Aveau forme care de care mai ciudate şi sclipeau ca nişte diamante. Ea s-a aşezat pe un munte de gheaţă şi corăbierii treceau speriaţi pe lângă dânsa şi vântul i se juca prin păr. Spre seară cerul s-a înnourat, a început să fulgere şi să tune, iar marea s-a întunecat şi a început să se zbuciume zgâlţâind munţii de gheaţă care străluceau la lumina fulgerelor. Corăbiile şi-au strâns pânzele şi pretutindeni era numai spaimă şi obidă, ea însă şedea liniştită pe muntele ei de gheaţă plutitor şi se uita cum fulgerele alunecă în cruciş şi în curmeziş pe cer.

Fiecare dintre cele cinci surori, când se suia întâia oară la faţa apei, era încântată de lucrurile noi şi frumoase pe care le vedea. După aceea însă, când urcatul deasupra apei ajungea să fie ceva obişnuit, fiindcă puteau să iasă la faţa mării când voiau, nu le mai plăcea aşa de tare să se urce sus; ba chiar după o lună de zile fiecare spunea că-i mai frumos jos la ele acasă.

Acum, după ce toate se făcuseră mari, se luau uneori la braţ şi se urcau seara împreună deasupra apei; surorile aveau glasuri frumoase, mai frumoase decât ale oamenilor, şi când era furtună şi ele să gândeau că au să se scufunde multe corăbii, se duceau pe lângă corăbii şi cântau şi-n cântecele lor spuneau ce frumos e pe fundul mării. Îi rugau pe corăbieri să nu le fie teamă dacă se scufundă, dar corăbierii nu pricepeau limba lor şi credeau că vorbeşte furtuna. Şi ei nu putea să vadă frumuseţile din fundul apei, fiindcă atunci când corabia se scufunda corăbierii se înecau şi ajungeau morţi la palatul împăratului mării.

Când surorile celelalte se urcau deasupra mării, sora cea mai mică rămânea singuratică şi se uita după ele, şi mai că-i venea să plângă, dar zânele mării n-au lacrimi şi de aceea durerea lor e şi mai mare.

— O, de-aş împlini o dată cincisprezece ani! ofta ea; de pe acum ştiu că lumea de pe pământ şi oamenii au să-mi fie dragi!

În sfârşit, a împlinit cincisprezece ani.

— Acum eşti mare, i-a spus bunica, mama împăratului mării. Hai să te gătesc şi pe tine ca şi pe surorile tale!

Şi i-a pus în păr o cunună de crini albi, cu petalele de mărgăritar; şi i-a mai prins de coadă opt stridii mari, ca să-i însemne rangul.

— Mă doare, a zis domniţa.

— Trebuie să rabzi; măreţia se ţine cu osteneală!

O! ea ar fi aruncat cu plăcere toată această măreţie şi şi-ar fi scos bucuros cununa cea grea; florile cele roşii din grădină o prindeau mai bine, dar nu avea încotro. Şi-a luat rămas bun de la bunică-sa şi s-a urcat, uşoară ca o picătură de aer, prin apă.

Soarele tocmai asfinţise când şi-a scos capul din mare, dar nourii mai străluceau roşii şi aurii şi pe cer se ivise luceafărul de seară. Văzduhul era molcom şi răcoros, şi marea era liniştită. Nu departe de acolo era o corabie mare, cu trei catarge şi numai cu o pânză întinsă, fiindcă vântul nu bătea deloc; pe funii şi pe catarge şedeau mateloţi. De pe corabie venea zvon de muzici şi de cântece şi deodată sute de lanterne s-au aprins; colorate cum erau ai fi zis că fluturau în aer steagurile tuturor popoarelor. Zâna cea mică s-a dus până la fereastra cabinei şi s-a uitat. Înăuntru erau mai mulţi oameni îmbrăcaţi de sărbătoare; dar cel mai frumos dintre ei prinţul cel tânăr. Avea nişte ochi mari, negri şi nu părea să aibă mai mult de cincisprezece ani. Astăzi era ziua lui de naştere şi de acea era petrecere pe corabie. Marinarii

dansau pe punte şi când prinţul a ieşit şi el pe covertă, sute de rachete au ţâşnit în aer şi au făcut o lumină ca ziua şi zâna s-a speriat şi s-a scufundat repede în apă. Dar n-a stat mult şi şi-a scos capul şi când s-a uitat în văzduh parcă toate stelele cerului cădeau pe ea. Niciodată nu văzuse ea asemenea minunăţii de artificii. Sori mari se destrămau, împroşcând flăcări, peşti zburători pluteau în aer şi totul se oglindea în apa strălucitoare. Pe corabie era atât de multă lumină, încât se desluşeau bine nu numai oamenii, dar chiar şi fiecare funie. Ce frumos era prinţul. Strângea mâinile celorlalţi şi zâmbea, şi muzica cânta.

S-a făcut târziu, dar zâna nu-şi mai putea dezlipi ochii de la corabie şi de la prinţul cel tânăr şi frumos. Lanternele colorate s-au stins; nu mai zburau rachete către cer, nu se mai auzeau tunurile bubuind, însă în adâncul mării era vuiet şi zbucium. Zâna stătea la faţa apei, valurile o ridicau şi o legănau şi ea se uita pe fereastra cabinei. A început să bată vântul şi corabia şi-a desfăcut una câte una pânzele. Valurile se ridicau tot mai sus, cerul s-a înnourat, în zare a început să fulgere. Venea furtuna. Mateloţii au strâns pânzele. Corabia a pornit repede, legănându-se pe marea vânzolită, valurile se înălţau ca nişte munţi negri care parcă voiau să se rostogolească peste catarge, dar nava se cufunda ca o lebădă, apoi ieşea iar la iveală printre talazurile înalte şi se lăsa iar în jos. Zânei i se păru că-i un joc vesel al corăbiei, dar celor din corabie nu li se părea deloc că-i aşa. Nava trosnea tot mai tare, pereţii s-au spart de izbiturile valurilor, apa a pătruns înăuntru, catargul s-a rupt, parc-ar fi fost de papură, şi corabia s-a culcat pe-o parte şi apa a început s-o cuprindă. Acum de-abia zâna şi-a dat seama că cei de pe corabie erau în primejdie; chiar şi ea trebuia să se ferească de bârnele şi lemnele care se desfăceau din corabie şi erau împinse de valuri în

toate părţile. Câteva clipe a fost aşa de întuneric, încât nu se mai putea zări nimic, pe urmă, la lumina fulgerelor, toţi cei de pe corabie s-au văzut; zâna căuta din ochi pe prinţul cel tânăr. Deodată l-a zărit scufundându-se împreună cu corabia şi pierind în apă. Mai întâi s-a bucurat că el are să ajungă jos la ea acasă, dar îndată după aceea s-a gândit că oamenii nu pot trăi în apă şi prinţul n-are să poată ajunge decât mort la palatul tatălui ei. Nu, nu trebuie să moară, s-a gândit ea şi repede a pornit înot printre bârnele şi scândurile care pluteau pe apă, uitând cu totul că acestea ar fi putut s-o lovească şi s-o vatăme. Şi atunci s-a dat la fund, apoi a ieşit mai departe din apă, până a ajuns lângă prinţul care de-abia mai putea să înoate din pricină că valurile puternice îl acopereau mereu; braţele şi picioarele îi erau frânte de oboseală, ochii lui frumoşi clipeau gata să se închidă şi chiar s-au închis şi el ar fi murit desigur dacă n-ar fi fost zâna. La prins cu o mână şi cu cealaltă i-a ţinut capul deasupra apei şi s-a lăsat cu dânsul în voia valurilor.

Dimineaţa s-a făcut iar vremea frumoasă, dar din corabie nu mai rămăsese nimic. Soarele a răsărit roşu, strălucitor, din apă şi la razele lui, obrajii prinţului parcă s-au înviorat, dar ochii tot închişi au rămas. Zâna l-a sărutat pe frunte şi i-a dat într-o parte părul ud. I se părea că seamănă cu statuia din grădina ei din fundul mării. L-a mai sărutat o dată, dorind din tot sufletul ca el să mai trăiască.

Deodată a zărit în faţa ei pământul, cu munţi înalţi şi albăstrui, ale căror piscuri străluceau de zăpadă parcă ar fi fost nişte lebede care făcuseră acolo popas. Jos, către ţărm, erau păduri verzi şi mai în faţă era o biserică sau o mânăstire, dar ea nu ştia ce era şi vedea că-i o clădire mare. În grădină erau lămâi şi portocali şi în faţa porţii palmieri. Marea făcea aici un mic golf şi apa era liniştită, dar foarte adâncă. Zâna a înotat cu prinţul până la o

stâncă de lângă ţărm presărată cu nisip alb şi mărunt şi l-a aşezat pe nisip, sprijinindu-l aşa ca să stea cu capul ridicat şi cu faţa la soare.

În clădirea cea mare şi albă au început să tragă clopotele şi în grădini s-au ivit o mulţime de fete. Zâna s-a ascuns după nişte stânci care ieşeau din apă şi şi-a turnat spumă de mare în păr şi pe piept ca să nu i se vadă faţa şi s-a uitat de după stânci să vadă cine are să vie la prinţ.

N-a trecut mult şi a venit o fată; întâi s-a speriat, dar îndată s-a dus repede şi a chemat mai mulţi oameni şi zâna a văzut cum prinţul şi-a venit în fire, cum s-a uitat împrejur zâmbindu-le tuturor, numai ei nu, şi nici nu avea cum să-i zâmbească, fiindcă nu ştia că ea îl scăpase de la moarte. Zâna s-a întristat şi după ce l-au dus pe prinţ în clădirea cea mare s-a scufundat şi ea mâhnită în apă şi s-a întors la palatul tatălui ei din fundul mării.

Fusese ea tăcută şi gânditoare şi mai înainte, acum însă s-a făcut şi mai tăcută. Surorile au întrebat-o ce-a văzut sus, dar ea nu le-a spus nimic. În fiecare zi, şi dimineaţa şi seara, ieşea la faţa apei şi se ducea la locul unde îl lăsase pe prinţ. A văzut cum încetul cu încetul poamele din grădină s-au copt, cum zăpada de pe munţi s-a topit, dar pe prinţ nu-l vedea nicăieri şi de aceea de fiecare dată se întorcea acasă tot mai tristă. Singura ei mângâiere era să se ducă în grădină şi să ia în braţe statuia cea frumoasă de marmură care semăna cu prinţul. De flori nu se mai îngrijea şi ele crescuseră ca nişte bălării, năpădiseră cărările şi acum îşi împleteau tulpinile şi rămurelele cu crengile copacilor, aşa că pe sub ele era întuneric de-a binelea.

De la o vreme nu s-a mai putut ţine şi a spus uneia dintre surori ce-i sta pe inimă, şi sora aceasta a spus celorlalte, dar numai lor şi câtorva zâne ale mării, care n-au vorbit despre asta decât cu prietenele lor cele mai

bune. Una dintre ele ştia cine-i prinţul, văzuse şi ea petrecerea de pe corabie şi de la ea s-a aflat unde-i palatul lui.

Palatul acesta era clădit dintr-un fel de piatră galbenă, strălucitoare, cu scări de marmură, din care una ajungea chiar până la marginea mării. Cupole mari de aur se ridicau deasupra palatului şi printre stâlpii care înconjurau clădirea erau statui care parcă erau vii. Pe geamurile limpezi ale ferestrelor înalte se vedeau odăi măreţe cu perdele de mătase şi covoare pe jos şi cu tablouri mari atârnate de pereţi. În mijlocul sălii celei mari era o fântână ţâşnitoare şi apa ajungea până sus la cupola de sticlă a tavanului. Prin cupolă pătrundea soarele luminând apa şi plantele care creşteau în havuz.

Acum zâna ştia unde stă prinţul şi acolo se ducea ea către seară şi şedea pe apă până târziu noaptea. Se apropia de ţărm mult mai mult decât s-apropiaseră celelalte, ba se ducea chiar până sub balconul de marmură care arunca o umbră lungă peste apă. Aici ea se oprea şi se uita la tânărul prinţ, care stătea pe balcon şi credea că e singur în lumina lunii.

De multe ori îl vedea cum, seara, porneşte pe mare pe o corabie cu steguleţe multe la catarg; pe corabie cânta muzica; ea asculta ascunsă în păpurişul verde şi când vântul umfla vălurile ei lungi şi albe ca argintul cine-o vedea credea că-i o lebădă care îşi întinde aripile.

Noaptea, de multe ori, când pescarii ieşeau le pescuit cu făclii, ea auzea cum vorbeau frumos despre prinţ şi se bucura că-l scăpase de la moarte atunci când îl luase în braţe, pe jumătate mort, şi-l purtase cu dânsa pe valuri. Şi îşi aducea aminte cum şezuse el cu capul pe pieptul ei, şi cum ea îl sărutase, prinţul nu ştia de asta nimic şi nici măcar nu putea s-o viseze.

Zâna cea mică îi îndrăgea tot mai tare pe oameni şi tot mai tare ar fi vrut să trăiască printre dânşii şi lumea

lor i se părea mult mai mare decât lumea ei din fundul mării; puteau să meargă cu corăbiile pe apă, să se urce pe munţi până deasupra norilor şi ţările lor se întindeau, cu păduri şi cu câmpii, mai departe decât ajungea ea cu privirea. Erau o mulţime de lucruri pe care voia să le afle, dar surorile nu ştiau ce să-i spună şi de aceea, într-o bună zi, a întrebat-o pe bunică-sa. Bunica cunoştea bine lumea de deasupra apei şi-i zicea ţara de deasupra mării.

— Când oamenii nu se îneacă, a întrebat-o zâna cea mică, atunci ei pot să trăiască mereu? Nu mor şi ei aşa cum murim noi aici.

— Ba da, a răspuns bunica, mor şi ei şi viaţa lor e chiar mai scurtă decât a noastră. Noi putem să trăim şi trei sute de ani, dar după ce am murit ne prefacem în spumă şi n-avem nici măcar un mormânt aici, printre cei care ne-au fost dragi. Sufletul nostru nu-i nemuritor, nu mai înviem din morţi şi suntem ca papura cea verde, care dacă o tai nu mai înverzeşte niciodată. Oamenii însă au un suflet care trăieşte mereu după ce trupul s-a făcut ţărână; sufletul lor se suie în stelele cele strălucitoare. Aşa cum urcăm noi la faţa apei şi vedem ţara oamenilor, aşa se urcă ei până la un tărâm necunoscut şi minunat pe care noi nu-l putem vedea niciodată.

— Dar noi de ce nu avem un suflet nemuritor? a întrebat zâna. Aş da bucuros sutele de ani pe care le mai am de trăit ca să fiu om măcar o zi şi să pot avea şi eu parte de viaţa cerească.

— La asta nici să nu te gândeşti, a spus bătrâna. Noi suntem mult mai fericiţi decât oamenii.

— Va să zică am să mor şi am să mă prefac în spumă de mare şi n-am să mai aud muzica valurilor, şi n-am să mai văd soarele? Oare nu pot să fac nimic ca să capăt şi eu un suflet nemuritor?

— Nu, a spus bătrâna; s-ar putea asta numai dacă vreun om muritor te-ar iubi mai mult decât pe tatăl şi pe

mama lui şi s-ar gândi numai la tine, şi te-ar lua de mână, şi ţi-ar jura dragoste şi credinţă pe veşnicie. Atunci, sufletul lui ar trece şi în tine şi ai avea şi tu parte de fericirea oamenilor. Ţi-ar da suflet şi totuşi sufletul lui şi l-ar păstra! Numai că asta nu se poate întâmpla! Tocmai ceea ce ni se pare nouă că-i frumos, adică coada noastră de peşte, tocmai asta li se pare oamenilor urât; acolo la dânşii, ca să fii frumos trebuie să ai două proptele grosolane, cărora ei le zic picioare.

Zâna a oftat şi s-a uitat mâhnită la coada ei de peşte.

— Mai bine să ne bucurăm de viaţa noastră aşa cum este, a spus bătrâna. Să înotăm şi să sărim prin apă trei sute de ani cât avem de trăit, după aceea ne rămâne vreme destulă să ne odihnim! Deseară avem bal la curte!

A fost o petrecere cum nu se poate vedea pe pământ. Pereţii şi tavanul sălii de bal erau de sticlă groasă, dar străvezie. Sute de scoici uriaşe, roze şi verzui, stăteau în şiruri de o parte şi de alta, şi în fiecare ardea un foc albastru care lumina toată sala şi se vedea şi afară prin pereţi, aşa că marea era toată luminată. Se puteau vedea toţi peştii, de tot felul, mari şi mici, cum înotau pe lângă pereţii de sticlă; unii aveau solzi roşii, alţii îi aveau albi ca argintul sau galbeni strălucitori ca aurul. Prin mijlocul sălii curgea o apă largă şi pe apa asta bărbaţii şi femeile mării dansau după cântecul pe care-l cântau chiar ei. Oamenii de pe pământ n-au glasuri aşa de frumoase. Zâna cea mică a cântat mai frumos decât toţi şi toţi au bătut din palme după ce au ascultat-o. Şi o clipă s-a bucurat şi ea, fiindcă ştia că are cea mai frumoasă voce de pe pământ şi din mare. După aceea şi-a adus aminte de lumea de deasupra; nu putea să uite pe prinţul cel frumos şi nici să uite părerea ei de rău că n-are şi ea un suflet nemuritor cum are el. S-a întristat aşa de tare, că s-a strecurat printre ceilalţi şi a ieşit din palat şi, în timp ce toţi cântau şi se veseleau, s-a dus în

grădină şi a şezut acolo, mâhnită până în fundul inimii. Deodată a auzit cornul, sunetele lui pătrundeau înăbuşit prin apă până la dânsa. Şi ea s-a gândit: „Acum desigur că prinţul pleacă cu corabia pe mare; mi-i mai drag decât tata şi decât mama, şi lui aş vrea să-i încredinţez fericirea vieţii mele. Am să fac tot ce am să pot ca să capăt şi eu un suflet fără de moarte! Surorile mele dansează în palat şi nimeni nu mă vede. Am să mă duc la vrăjitoarea mării; totdeauna m-am temut de ea, dar acuma mă duc la dânsa, poate că-mi dă un sfat şi mă ajută!”

Zâna ieşi din grădină şi se duse către bulboanele vuitoare, dincolo de care locuia vrăjitoarea. Nu fusese niciodată acolo. Pe unde mergea acum nu erau flori, nici iarbă de mare, era numai cenuşiu şi gol; la bulboane apa se învârtea ca nişte roţi de moară şi tot ce lua cu ea ducea în adâncime. Zâna trebui să treacă prin aceste vârtejuri de apă ca să ajungă la tărâmul vrăjitoarei mării, iar aici alt drum nu era decât printr-un mâl care parcă fierbea şi de care zicea vrăjitoarea că e nămolul ei. Casa era în mijlocul unei păduri foarte ciudate. Copacii şi tufişurile erau polipi, pe jumătate animale, pe jumătate plante; erau ca nişte şerpi cu sute de capete care ieşeau din pământ; ramurile erau braţe lungi şi vâscoase, cu degete ca nişte viermi mlădioşi, şi toate mădularele lor se mişcau mereu, de la rădăcini până în creştet. Tot ce puteau apuca din apă, apucau şi nu mai lăsau. Zâna cea mică s-a oprit din mers, speriată; inima îi bătea cu putere; mai că s-ar fi întors înapoi, dar s-a gândit la prinţ şi la sufletul oamenilor şi a căpătat curaj. Şi-a strâns părul în vârful capului, ca să nu i-l apuce polipii, şi-a încrucişat mâinile pe piept şi s-a repezit înainte, aşa cum se reped peştii prin apă, printre polipii cei urâcioşi care îşi întindeau după ea braţele mlădioase ca s-o prindă. Vedea cum polipii tot ce apucau ţineau strâns cu sutele

lor de braţe subţiri, parcă-n lanţuri de fier. În braţele polipilor, oamenii care se înecaseră şi căzuseră la fund erau ca nişte schelete albe. Ţineau în braţele lor vâsle şi lăzi şi ciolane. Într-un loc, zâna văzu cum polipii prinseseră o fată din neamul mării, ca şi ea, şi o sugrumaseră; priveliştea asta a speriat-o mai mult decât orice.

În sfârşit, a ajuns la o poiană mlăştinoasă prin care şerpi de apă, mari şi graşi, se târau şi se rostogoleau şi îşi arătau pântecele urâcios şi gălbui. În mijlocul poienii era o casă făcută din ciolane albe de oameni înecaţi; vrăjitoarea mării şedea chincită jos şi-i dădea din gură de mâncare unei broaşte, aşa cum dau oamenii zahăr unui pui de canar. Şerpi de cei graşi şi urâcioşi i se încolăceau pe piept şi pe umeri. Şi ea vorbea cu ei şi le spunea „puişorii mei”.

— Ştiu ce vrei tu, a spus vrăjitoarea mării. E o prostie să vrei asta, dar am să-ţi fac pe plac pentru că numai necazuri ai să ai de pe urma lui, domniţă frumoasă. Ai să-ţi lepezi coada şi în locul ei ai să capeţi două proptele aşa cum au oamenii, pentru ca prinţul să se îndrăgostească de tine şi tu să capeţi un suflet nemuritor.

Şi vrăjitoarea a râs atât de urâcios, încât broasca şi şerpii au căzut jos zvârcolindu-se.

— Ai venit tocmai bine, a spus vrăjitoarea; dacă veneai mâine, după apusul soarelui, n-aş mai fi putut să fac nimic pentru tine, decât doar de azi într-un an. Am să-ţi dau o băutură şi cu băutura asta tu trebuie să te duci la ţărmul mării, până nu răsare soarele, să şezi acolo pe ţărm şi s-o bei. După ce-ai s-o bei, coada are să ţi se schimbe în mădularele acelea cărora oamenii le zic picioare. Dar să ştii că are să te doară, ai să simţi ca un cuţit prin tot corpul. Toţi cei care au să te vadă au să spuie că eşti cea mai frumoasă fată din lume. Ai să-ţi păstrezi mersul tău legănat; nici o dănţuitoare n-o să se

mlădieze ca tine, însă la fiecare pas pe care ai să-l faci au să te doară picioarele ca şi cum ai călca numai pe cuţite ascuţite şi ca şi cum ţi-ar curge tot sângele. Dacă vrei să înduri toate aceste chinuri, eu îţi dau băutura.

— Da, vreau, a spus zâna cu glas tremurat şi s-a gândit la prinţ şi la sufletul cel fără de moarte.

— Să ştii însă, i-a mai spus vrăjitoarea, că o dată ce-ai căpătat înfăţişare omenească nu mai poţi să te prefaci iar în zână a mării. Nu te mai poţi întoarce la surorile tale şi la palatul tatălui tău, iar dacă prinţul nu te iubeşte, nu uită de tatăl şi de mama lui şi nu ţine la tine cu trup şi suflet şi nu ajungeţi să fiţi soţ şi soţie, atunci tu nu capeţi un suflet nemuritor. În ziua în care el se însoară cu alta, inima ta se rupe şi tu te prefaci în spumă.

— Vreau! a spus zâna şi s-a făcut galbenă ca moartea la faţă.

— Să mai ştii însă că trebuie să-mi plăteşti pentru asta, a zis vrăjitoarea, şi nu-i puţin lucru ce-ţi cer. Tu ai glas mai frumos decât au toate zânele şi fetele din fundul mării; tu crezi că cu glasul tău ai să-l vrăjeşti, dar glasul tău trebuie să mi-l dai mie. Eu îţi dau băutura, dar şi tu trebuie să-mi dai mie ce ai mai bun. Pentru că şi eu trebuie să pun în băutura asta sângele meu; numai aşa capătă tărie, ca o sabie cu două tăişuri.

— Dar dacă-mi iei glasul, atunci ce-mi mai rămâne? a întrebat zâna.

— Chipul tău frumos, a răspuns vrăjitoarea, mersul tău legănat şi ochii tăi care vorbesc; cu asta poţi să farmeci o inimă omenească. Ei, ce zici, mai vrei? Dacă vrei, atunci scoate limba ca s-o tai drept plată şi îţi dau băutura.

— Da, da, vreau! a spus zâna, şi atunci vrăjitoarea a pus cazanul pe foc ca să pregătească băutura fermecată.

— Curăţenia e lucru bun, zise ea şi şterse cazanul cu un mănunchi de şerpi.

Apoi s-a tăiat la piept şi şi-a picurat sângele în cazan; aburii închipuiau în aer tot felul de figuri schimonosite, că-ţi era frică să te uiţi la ele. Vrăjitoarea a mai aruncat în cazan o mulţime de alte lucruri şi când a început să clocotească, s-auzea din cazan parcă ar fi plâns un crocodil. În sfârşit, băutura a fost gata; era limpede ca apa.

— Ia-o, că-i gata, a spus vrăjitoarea şi i-a tăiat zânei limba şi acum zâna era mută, nu mai putea nici să vorbească, nici să cânte.

— Dacă polipii vor să te prindă, când ai să treci iar prin pădurea mea, a mai spus ea, azvârle-n ei o picătură din băutura asta şi atunci braţele şi degetele lor se sfărâmă-n bucăţi.

Dar zâna nici n-a avut nevoie să facă aşa, pentru că polipii s-au dat înapoi speriaţi când au zărit băutura aceea care strălucea în mâna ei ca o stea scânteietoare. Zâna a trecut repede prin pădure, prin mâl şi prin bulboană.

Când a ajuns la palat, făcliile în sala de bal se stinseseră. De bună seamă că acum dormeau cu toţii. Ea de altfel nici n-a îndrăznit să intre, fiindcă nu putea să vorbească şi avea de gând să-i părăsească pentru totdeauna. I se rupea inima de mâhnire. S-a furişat în grădină, a luat din straturile surorilor ei câte o floare şi după ce-a trimis o mie de sărutări palatului a pornit-o în sus prin apa întunecată.

Când a ajuns sus, soarele încă nu răsărise. Zâna a ieşit pe mal lângă palatul prinţului şi s-a urcat pe scara de marmură. Luna lumina ca ziua. Zâna a băut băutura aceea tare şi iute şi când a băut-o parcă i-ar fi trecut un cuţit prin tot corpul şi a căzut leşinată. Când soarele a răsărit, s-a trezit. În faţa ei stătea prinţul şi se uita la dânsa cu ochii lui negri; aşa de adânc se uita, că ea şi-a lăsat ochii în jos. Atunci a văzut că nu mai are coadă de

peşte, ci două picioare albe şi gingaşe. Era goală şi ca să-şi acopere goliciunea s-a învăluit în părul ei lung şi des. Prinţul a întrebat-o cine-i şi cum a ajuns acolo şi ea se uita la el cu ochii ei adânci şi albaştri, dar nu putea să vorbească. Atunci el a luat-o de mână şi a dus-o în palat. Aşa cum îi spusese vrăjitoarea, ea la fiecare pas pe care îl făcea parcă ar fi călcat pe ace şi pe cuţite ascuţite, dar răbda asta cu bucurie. Prinţul o ţinea de mână şi lângă dânsul ea se simţea uşoară ca un fulg şi tuturor le plăcea mersul ei legănat şi graţios.

Au îmbrăcat-o în haine scumpe de mătase şi muselină şi acum era cea mai frumoasă din palat, atâta numai că era mută, nu putea nici să vorbească, nici să cânte. Roabe frumoase în haine de mătase şi aur au venit şi au cântat în faţa prinţului şi părinţilor lui, regele şi regina, şi cântau una mai frumos decât cealaltă şi prinţul bătea din palmă şi zâmbea către ele. Zâna s-a întristat pentru că ştia că ea ar fi cântat mai frumos decât toate. Şi se gândea: „O, dac-ar şti el că eu mi-am pierdut pe veşnicie glasul numai ca să pot ajunge până la dânsul!”

După aceea roabele au început să danseze. Dar iată, atunci, că zâna şi-a ridicat deasupra capului braţele ei albe şi frumoase, s-a înălţat în vârful picioarelor şi a început şi ea să danseze aşa cum nici una nu mai dansase. Cu fiecare mişcare pe care-o făcea, frumuseţea ei ieşea şi mai mult la iveală, iar ochii vorbeau şi privirile lor mergeau la inimă mai adânc decât cântecul roabelor.

Toţi erau fermecaţi, mai cu seamă prinţul, şi ea dansa mereu, deşi ori de câte ori picioarele ei atingeau pământul parc-ar fi călcat pe vârfuri de cuţit. Prinţul a spus că de-acum înainte ea tot pe lângă dânsul are să stea şi i-a dat voie să doarmă la uşa lui pe-o saltea de catifea.

A pus să-i facă haine bărbăteşti, ca să-l poată însoţi călare. Plecau amândoi călare şi umblau prin păduri pline

de mireasmă, şi ramurile verzi îi dezmierdau pe umeri şi păsările cântau prin frunze. Zâna s-a suit cu prinţul pe munţii cei înalţi şi cu toate că picioarele ei gingaşe sângerau şi ceilalţi vedeau că-i sângerează şi se speriau, ea râdea şi mergea cu el mai departe, până ajungeau să vadă norii plutind dedesubtul lor ca nişte stoluri de lebede în drum spre ţări străine.

Acasă, în palatul prinţului, noaptea când toţi ceilalţi dormeau, ea ieşea şi se ducea pe scara cea largă de marmură; picioarele o usturau; şi le băga în apa rece a mării şi se gândea la cei din adâncime.

O dată, surorile ei au venit la braţ şi au cântat un cântec de jale şi ea le-a făcut semn cu mâna şi ele au văzut-o şi i-au spus că plecarea ei i-a îndurerat pe toţi. După aceea, au venit în fiecare noapte şi o dată zâna cea mică a zărit departe în larg şi pe bunică-sa, care de ani de zile nu mai ieşise la faţa mării, şi l-a zărit şi pe tatăl ei, împăratul mării, cu coroana pe cap; întindeau amândoi braţele spre dânsa, dar nu îndrăzneau să vină aşa de aproape de ţărm ca surorile ei.

Cu fiecare zi care trecea, ea îi era tot mai dragă prinţului. Îi era aşa de dragă cum ţi-i drag un copil cuminte şi drăgălaş, dar s-o facă regină nici prin gând nu-i trecea; şi ea, ca să capete un suflet nemuritor, trebuia să fie soţia lui, că dacă nu, în ziua nunţii lui avea să se prefacă în spumă.

Când el o lua în braţe şi o săruta pe frunte, ochii ei parcă spuneau:

— Aşa-i că îţi sunt dragă mai mult decât orice pe lume?

— Da, îmi eşti cea mai dragă, spunea prinţul, pentru că ai inima cea mai bună, ţii la mine mai mult decât oricine şi semeni cu o fată pe care am văzut-o cândva şi pe care desigur că n-am s-o mai văd niciodată. Eram pe o corabie, corabia s-a scufundat şi valurile m-au aruncat

pe mal lângă un templu în care slujeau nişte fete. Una dintre ele m-a găsit pe ţărm şi m-a scăpat de la moarte; abia de două ori am văzut-o. Numai pe dânsa aş putea s-o iubesc pe lumea asta; tu semeni cu ea; ea e în slujba sfântă la templul acela şi trebuie să rămâie acolo. De aceea soarta mea cea bună mi te-a trimis pe tine şi de tine n-am să mă despart niciodată.

„Vai, nu ştie că eu l-am scăpat! se gândea zâna. L-am dus pe mare până la mal, acolo unde-i templul. După aceea m-am ascuns pe după stânci şi m-am acoperit cu spumă şi m-am uitat să văd dacă vine cineva. Şi a venit fata aceea pe care o iubeşte mai mult decât pe mine.”

Şi zâna a oftat adânc, că nu putea să plângă. Şi s-a gândit:

„A zis că fata e în slujba templului şi nu poate să plece de-acolo, aşa că nu se mai pot întâlni niciodată. Dar eu stau cu el şi-l văd în fiecare zi; am să-l slujesc, am să-l iubesc şi am să-mi dau şi viaţa pentru dânsul.”

Şi iată că într-o bună zi s-a răspândit vestea că prinţul se însoară cu fata regelui din ţara vecină şi că de aceea a pus să i se pregătească o corabie măreaţă. Pe faţă se spunea numai că prinţul se duce să vadă ţara vecină, dar de fapt se ducea ca s-o vadă pe fata regelui şi avea să fie însoţit de un alai straşnic; zâna însă clătina din cap şi zâmbea; ea ştia mai bine decât toţi ce gândeşte prinţul. „Trebuie să plec, îi spuse el trebuie să mă duc s-o văd pe prinţesă, că aşa vor părinţii mei, dar n-au să mă poată sili s-o iau de soţie. Nu pot s-o iubesc, că nu seamănă cu fata de la templu; cu fata aceea semeni tu; dacă mă însor vreodată, apoi numai cu tine mă însor, blândă şi dulce copilă cu ochi adânci şi visători.”

Şi a sărutat-o, jucându-se cu părul ei lung şi frumos, şi şi-a rezemat capul de pieptul ei; şi ea visa la fericirea oamenilor şi la sufletul cel fără de moarte.

— Va să zică nu ţi-i frică de mine? a spus el, când au

pornit amândoi cu corabia cea măreaţă spre ţara regelui vecin.

Şi a început să-i spuie cum e marea atunci când e furtună, şi cum e atunci când vântul a stat, şi i-a spus că în adâncuri sunt peşti ciudaţi şi i-a povestit ce văd scafandrii când coboară în fundul mării mai bine decât oricine.

Noaptea pe lună, când toţi dormeau, afară de cârmaciul corăbiei, ea s-a urcat pe punte, s-a uitat în apă şi i s-a părut că vede în fund palatul tatălui ei; pe acoperiş stătea bunica cu coroana de argint pe cap şi se uita în sus la pântecele corăbiei. Surorile ei au ieşit la faţa apei şi s-au uitat la ea cu tristeţe şi frângându-şi mâinile. Ea le-a făcut semn, le-a zâmbit şi tocmai voia să le spuie că-i merge bine şi că e fericită, când deodată un marinar s-a apropiat de dânsa şi atunci surorile s-au scufundat repede în apă; marinarul a crezut însă că trupurile lor albe fuseseră doar spuma de pe creasta unui val.

A doua zi dimineaţa, corabia a ajuns în portul capitalei ţării vecine. Toate clopotele băteau şi din turnuri porneau mereu sunete de trâmbiţă şi soldaţii dădeau onorul, cu steaguri şi cu sabia la umăr. Câteva zile au ţinut petrecerile. Balurile şi sindrofiile se ţineau lanţ. Dar prinţesa încă nu sosise. Era departe, într-un templu, unde-o duseseră ca să desprindă virtuţile regale. În sfârşit, a sosit şi ea.

Zâna era curioasă să vadă cât e de frumoasă. Şi într-adevăr, a trebuit să-şi spuie şi ea că fată mai frumoasă decât prinţesa nu văzuse. Avea o faţă netedă şi luminoasă şi ochii negri şi blânzi luceau în dosul genelor lungi.

Cum a văzut-o, prinţul a spus:

— Tu m-ai scăpat de la moarte atunci pe ţărm, când zăceam mort. Şi şi-a strâns în braţe logodnica, roşie la

faţă de bucurie.

— O, sunt foarte fericit! a spus el zânei. Mi s-a împlinit dorinţa mea cea mai adâncă. Ştiu că ai să te bucuri şi tu, pentru că ţii la mine mai mult decât la orice.

Zâna i-a sărutat mâna, dar inima i se rupea de durere. Ştia că în ziua nunţii lui ea va muri şi se va preface în spumă pe valuri.

Clopotele băteau, crainicii umblau pe uliţi şi vesteau logodna. La toate altarele, în căţui de argint, ardea ulei parfumat. Preoţii cădelniţau şi mirele şi mireasa s-au prins de mână şi au primit binecuvântarea episcopului. Zâna, în mătase şi fir îmbrăcată, ţinea trena miresei, dar urechile ei nu auzeau cântecele de sărbătoare, ochii ei nu vedeau ceremonia sfântă, ea se gândea la moartea ei şi la ceea ce pierduse.

Seara, prinţul şi prinţesa s-au dus pe corabie. Tunurile bubuiau, steagurile fâlfâiau şi în mijlocul corăbiei era un cort de aur şi de purpură cu perne scumpe. Aici aveau să doarmă însurăţeii. Pânzele s-au umflat de vânt şi corabia a început să alunece domol pe marea liniştită.

Când s-a făcut noapte, marinarii au aprins lanterne colorate şi au dansat veseli pe punte. Zâna şi-a adus aminte cum a ieşit ea din mare întâia oară şi cum a văzut şi atunci o petrecere pe corabie. A început şi ea să danseze lunecând parcă prin aer ca o rândunică fugărită şi toţi au bătut din palme văzând-o cum dansează; şi într-adevăr că niciodată nu dansase aşa de frumos ca acum. Picioarele o dureau cumplit, parcă ar fi călcat numai pe vârfuri de cuţit, dar ea nu simţea; inima o durea şi mai tare. Ştia că asta e cea din urmă seară când îl mai vedea pe prinţ, pe omul pentru care îşi lăsase şi ţara, şi părinţii, pentru care îşi dăduse glasul ei cel frumos şi suferise în orice clipă chinuri sfâşietoare, fără ca el să bănuiască măcar. Era cea din urmă noapte în care mai răsufla aerul pe care îl răsufla şi el, în care mai zărea marea cea

adâncă şi cerul cu stele; o noapte veşnică, fără gânduri şi fără vise o aştepta pe ea, care nu avea suflet şi care nu putea să capete un suflet. Pe corabie veselia şi petrecerea au ţinut până târziu după miezul nopţii şi ea tot timpul a dansat gândindu-se numai la moarte. Prinţul şi-a sărutat soţia, jucându-se cu părul ei negru şi, braţ la braţ, s-au dus amândoi în cortul cel minunat.

Pe corabie era acum linişte, numai cârmaciul stătea la cârmă. Zâna s-a sprijinit cu coatele de marginea corăbiei şi a stat uitându-se către răsărit şi aşteptând zorii; ştia că cea dintâi rază de soare are s-o omoare. Şi deodată a văzut pe surorile ei că ies din mare, galbene la faţă ca şi ea; şi părul lor lung şi frumos nu mai flutura în vânt; şi-l tăiaseră.

— Am dat vrăjitoarei părul nostru, au spus ele, ca să-ţi putem veni în ajutor şi să nu mori mâine dimineaţă. Vrăjitoarea ne-a dat un cuţit, uite-l ce ascuţit este! Până a nu răsări soarele, tu să înfigi cuţitul în inima prinţului şi sângele lui cald are să se prefacă în coadă de peşte şi tu ai să fii iar o zână a mării şi ai să poţi să te scobori iar la noi şi să trăieşti trei sute de ani şi abia după aceea să te preschimbi în spumă în valuri, sărată şi fără viaţă. Bunica e mâhnită şi ea, fiindcă şi părul ei alb a căzut ca şi al nostru, tăiat de foarfecele vrăjitoarei. Omoară-l pe prinţ şi întoarce-te la noi! Grăbeşte-te, că uite, la răsărit cerul s-a înroşit! Acuşi răsare soarele şi tu mori!

Surorile au oftat adânc şi s-au scufundat în valuri.

Zâna cea mică a dat la o parte perdeaua de purpură a cortului. Prinţesa cea frumoasă dormea cu capul pe pieptul prinţului. Zâna s-a aplecat, l-a sărutat pe frunte şi s-a uitat apoi la cerul pe care începuseră să se întindă zorii, şi după aceea la cuţitul cel ascuţit, şi pe urmă iar la prinţ. Prinţul visa şi în vis rostea numele prinţesei; numai pe ea o avea în minte. Cuţitul a început să tremure în mâna zânei şi ea deodată l-a aruncat departe, în apa cu

sclipiri roşii; şi acolo unde a căzut cuţitul picături de sânge parcă au ţâşnit din mare. Zâna s-a mai uitat o dată la prinţ, apoi s-a azvârlit în apă şi deodată a simţit că i se preface trupul în spumă.

Soarele a ieşit din mare; razele lui au căzut blânde şi calde pe spuma mării rece ca moartea; şi zâna n-a mai simţit moartea; vedea acum soarele, iar sus, deasupra ei, pluteau sute de fiinţe străvezii, minunate la vedere; zărea prin ele pânzele albe ale corăbiei şi norii roşii de pe cer. Vorba lor era melodioasă, dar era ca vocea unor duhuri fără trup; urechea omenească n-o putea auzi, tot aşa cum ochiul omenesc nu putea să zărească acele fiinţe; zburau prin aer fără aripi, purtate numai de lipsa lor de greutate. Zâna deodată văzu că şi ea are un trup ca şi ele, un trup care se înălţa încet-încet din spumă.

— Unde mă duc? a întrebat ea, şi vocea ei suna ca vocea unei fiinţe de pe altă lume, o voce ca a unui duh şi pe care nici o muzică pământeană n-ar putea-o rosti.

— Te duci la fiicele aerului, au răspuns acele fiinţe din văzduh. Zânele mării n-au suflet nemuritor şi nici nu pot căpăta asemenea suflet dacă nu dobândesc dragostea unui om. Viaţa lor cea veşnică atârnă de o putere străină. Fiicele aerului nici ele n-au suflet nemuritor, pot însă să-şi capete unul făcând fapte bune. Zburăm către ţările calde şi ducem acolo răcoarea. Împrăştiem în aer mireasma florilor şi aducem mângâiere şi înviorare. Şi după ce trei sute de ani ne-am străduit să facem tot binele pe care-l putem face, căpătăm un suflet nemuritor şi luăm parte la fericirea cea veşnică a oamenilor. Tu, biată zână a mării, ai îndurat necazuri mari, inima ta s-a chinuit şi de aceea poţi şi tu să capeţi un suflet nemuritor după trei sute de ani de fapte bune.

Zâna cea mică şi-a ridicat braţele străvezii către soare şi acum, întâia dată în viaţă, ochii i s-au umplut de lacrimi. Pe corabie era iar mişcare şi viaţă. Zâna a văzut

cum prinţul şi prinţesa o căutau în toate părţile; se uitau cu mâhnire la spuma valurilor, parcă ar fi ştiut că ea se aruncase în valuri. Zâna a sărutat, nevăzută, fruntea prinţesei, a zâmbit către prinţ, apoi s-a urcat împreună cu ceilalţi copii ai aerului pe un nor trandafiriu, care plutea pe cer.

Fata din soc

Era odată un băieţaş care a răcit; se jucase pe afară şi

se udase pe picioare, dar nimeni nu pricepea cum şi unde, fiindcă pe jos era uscat şi nu ploua.

Mamă-sa l-a dezbrăcat, l-a pus în pat şi a prins samovarul, ca să-i facă o ceaşcă de ceai din soc, fiindcă ceaiul încălzeşte. Chiar atunci a venit şi bătrânul care locuia sus, tocmai sub acoperiş; n-avea nici nevastă, nici copii, dar îi erau dragi copiii şi ştia o mulţime de poveşti şi era o plăcere să-l asculţi.

— Acuma să bei ceaiul, a spus băieţaşului mama, şi după aceea poate că ai s-auzi o poveste.

— Da, numai să-mi aduc aminte de vreuna pe care n-am mai spus-o, a zis bătrânul. Dar unde s-a udat pe picioare băiatul? a întrebat el.

— Nu ştiu şi nu înţeleg deloc ce poate să fie, a răspuns mama.

— Îmi spui o poveste? a întrebat băieţaşul.

— Ţi-oi spune, dar mai întâi vreau să ştiu ceva; poţi tu să-mi spui cât e de adânc canalul de pe strada unde-i şcoala?

— Până la glezne, a răspuns băiatul; dar ca s-ajungă până la glezne trebuie să mă duc unde-i mai adânc.

— Bun! Acum am aflat unde te-ai udat pe picioare, a zis bătrânul. Desigur că vrei să-ţi spun o poveste, dar nu mai ştiu nici una nouă.

— Fă una acuma, a spus băieţaşul. Mama zice că dumneata poţi să faci o poveste din orice şi ştii poveşti despre toate lucrurile din lume.

— Da, dar poveştile făcute aşa nu-s mare lucru. Poveştile frumoase vin singure şi-mi bat în frunte şi-mi spun: „Uite că am sosit!”

— Acuma nu bate nici una? a întrebat băieţaşul.

Mama a râs, a pus flori de soc în ceainic şi a turnat apa clocotită.

— Spune-mi o poveste.

— Da, numai să fie vreuna! Dar fac mofturi şi nu vor

să vie decât atunci când au ele poftă! Da’ ia stai puţin! spuse el deodată. Uite una chiar aici! E în ceainic!

Băieţaşul s-a uitat la ceainic şi deodată capacul a început să se ridice şi s-a ridicat tot mai tare şi din ceainic au ieşit florile de soc, albe şi proaspete, şi şi-au întins în toate părţile crenguţele.

Era acuma o tufă mare de soc, un copăcel întreg şi crengile lui se întindeau până deasupra patului şi dădeau perdeluţele patului într-o parte. În mijlocul copăcelului, pe o creangă, şedea o băbuţă cu o îmbrăcăminte ciudată, verde ca şi frunzele socului şi tivită cu flori de soc mari, albe. Nu se putea desluşi bine dacă era stofă sau chiar frunze şi flori.

— Cum o cheamă? a întrebat băieţaşul.

— Romanii şi grecii cei vechi, a spus bătrânul, îi ziceau driadă, dar noi acuma nu mai ştim ce înseamnă asta. La ţară i se zice mătuşica din soc; acesta e un nume mai potrivit pentru ea. Şi acum uită-te la copac şi ascultă.

"Tot aşa era odată un soc înflorit în ograda unei căsuţe sărmane. La umbra lui şedeau într-o zi cu soare doi bătrâni. Era un marinar bătrân, bătrân şi cu nevastă-sa bătrână, bătrână şi ea. Erau străbunici acuma şi în curând aveau să serbeze nunta de aur, dar nu-şi aduceau bine aminte ziua. Mătuşica din soc şedea în copac şi era tot aşa de bucuroasă ca şi ei.

— Eu ştiu când e nunta voastră de aur, spunea ea, dar cei doi bătrâni n-o auzeau, fiindcă vorbeau de vremea de altădată.

— Îţi aduci aminte, zise marinarul cel bătrân, când eram copii şi ne jucam pe-aici, tot în ograda asta în care suntem acuma? O dată ne-am apucat să facem o grădină şi am înfipt în pământ o mulţime de crenguţe.

— Da, a răspuns bătrâna, îmi aduc aminte foarte bine. Am udat crenguţele şi una din ele s-a prins; era o crenguţă de soc şi a crescut mare şi s-a făcut socul sub

care stăm noi acuma.

— Da, spuse el; şi colo în colţ era o putină cu apă şi eu făcusem o corabie din scândurele şi îi dădusem drumul pe apă! N-a mai trecut mult şi am plecat şi eu pe mare cu o corabie adevărată!

— Da, dar mai întâi am fost amândoi la şcoală, spuse bătrâna. Şi ne suiam ţinându-ne de mână în turn şi ne uitam la corăbiile cele mari.

— Da, şi după aceea am plecat şi eu şi am umblat câţiva ani prin lume.

— Da, şi cât n-am mai plâns eu după plecarea ta! Credeam c-ai murit şi ai ajuns în fundul mării. De câte ori nu m-am sculat noaptea şi nu m-am uitat de unde bate vântul şi dacă tu nu vii! Vântul bătea, dar tu nu mai veneai. Şi într-o zi, mi-aduc aminte că ploua cu găleata, tocmai venise gunoierul la casa unde slujeam şi eu dusesem căldarea cu gunoi şi stăteam acuma în poartă. Deodată a trecut poştaşul, s-a oprit şi mi-a dat o scrisoare; era de la tine. Mult mai umblase scrisoarea asta până să ajungă la mine! Am desfăcut-o repede şi am început s-o citesc. De bucurie şi râdeam şi plângeam! Scriai acolo că eşti prin ţările calde, pe unde creşte cafeaua. Ce ţări minunate trebuie să fie! Şi mai spuneai multe, multe lucruri în scrisoare şi eu citeam şi stăteam în ploaie cu căldarea de gunoi lângă mine. Deodată mă ia cineva de mijloc…

— Da, şi i-ai dat aceluia o palmă că a văzut stele verzi…

— De unde să ştiu că tu erai? Veniseşi odată cu scrisoarea şi erai aşa de chipeş şi de frumos, aşa cum eşti şi acuma. Aveai în buzunar o basma galbenă şi o pălărie nouă, erai foarte dichisit. Doamne, şi ce vreme păcătoasă era şi cum mai ploua!

— Şi după aceea ne-am luat, spuse el. Ţi-aduci aminte? Şi pe urmă a venit băiatul cel dintâi şi după el

Maria şi Iacob şi Petru şi Ion şi Cristian!

— Da, şi toţi au crescut şi s-au făcut mari şi toţi vrednici.

— Şi copiii lor au avut şi ei copii, spuse bătrânul matelot, şi acuma vedem pe copiii copiilor noştri.

— Când ne-am cunoscut noi nu era cam tot pe vremea asta?

— Da, chiar azi e nunta de aur! a spus mătuşica din soc şi şi-a întins capul printre cei doi bătrâni, dar ei au crezut că e o vecină care a venit să-i firitisească. S-au uitat unul la altul şi s-au luat de mână, ca pe vremuri. Şi după aceea au venit copiii şi nepoţii, fiindcă ei ştiau că azi e nunta de aur şi îi felicitaseră pe bătrâni dis-de-dimineaţă, dar bătrânii uitaseră. Ei îşi aduceau aminte mai bine de lucruri întâmplate odinioară decât de cele întâmplate acum de curând. Socul răspândea mireasmă şi soarele care tocmai scăpăta spre asfinţit îi bătea pe bătrâni drept în faţă şi amândoi erau roşii la obraz.

Nepotul cel mai tânăr a început să joace împrejurul lor şi le-a spus că astă-seară are să fie petrecere mare, au să mănânce cartofi prăjiţi. Şi mătuşica din soc a dat din cap în copac şi a strigat şi ea cu ceilalţi laolaltă: Ura!"

— D-apoi asta n-a fost poveste, a spus băieţaşul care ascultase.

— Poate n-o fi fost, a zis bătrânul care povestea; dar să vedem ce spune mătuşica din soc.

— Nu, n-a fost poveste, a spus mătuşica; acuma vine povestea. Poveştile cele mai minunate ies din viaţa de toate zilele, uite aşa cum a ieşit copăcelul meu din ceainic.

Şi l-a ridicat pe băieţaş din pat şi l-a luat în braţe şi ramurile socului s-au boltit deasupra lor, aşa că ei erau acuma ca într-un boschet şi copacul şi-a luat zborul şi i-a dus departe.

Mătuşica din soc s-a schimbat deodată într-o fetiţă

drăgălaşă, dar hainele erau tot din stofa aceea verde cu flori albe, din care fuseseră şi hainele mătuşicăi. La piept aveau o floare adevărată de soc şi în părul ei galben şi cârlionţat o cunună de flori de soc; ochii îi erau albaştri. O! Era atât de gingaşă fetiţa! S-au sărutat şi acuma erau amândoi de-o vârstă şi aveau aceleaşi bucurii.

Au ieşit din boschet ţinându-se de mână şi au intrat într-o grădină frumoasă. Lângă o pajişte era legat de un ţăruş bastonul tatii. Faţă de copii, bastonul prindea viaţă. Când se aşezau călare pe el, măciulia se preschimba într-un cap de cal cu o coamă lungă şi neagră. Îi creşteau deodată patru picioare subţiri şi vânjoase şi bastonul se prefăcea într-un cal voinic şi iute. Au încălecat şi au pornit în galop împrejurul pajiştii.

— Ne ducem departe, departe, a spus băieţaşul; ne ducem la conacul unde am fost anul trecut.

Şi alergau, alergau primprejurul pajiştii şi fetiţa, care după cum ştim nu era alta decât mătuşica din soc, striga:

— Uite, acuma suntem la ţară. Vezi căsuţa aceea cu spatele cuptorului, care iese din zid ca un ou mare cât toate zilele? Alături e un soc şi uite şi cocoşul care umblă prin ogradă şi scurmă şi când găseşte ceva cheamă găinile să le dea şi lor! Ia uită-te la el cum se mai fuduleşte! Acuma am ajuns la biserică; e aşezată pe deal, printre stejari bătrâni şi unul e pe jumătate uscat.

— Iată-ne acuma la fierărie. Focul arde şi fierarii bat fierul cu ciocanul şi scânteile sar în toate părţile. Şi acuma, haide la conac!

Şi tot ce spunea fetiţa care şedea călare pe baston la spatele băieţaşului se întâmpla chiar aşa. Băieţaşul vedea tot ce spunea ea şi totuşi alergau numai de jur împrejurul pajiştii. Pe urmă s-au jucat şi au făcut o grădină în ţărână şi ea şi-a scos din păr câteva flori de soc şi le-a sădit în pământ şi din flori au crescut tulpiniţe, aşa cum crescuseră şi din crenguţele pe care le sădiseră

cei doi bătrâni de care am vorbit adineauri. S-au luat apoi de mână, aşa cum se luaseră şi bătrânii când erau copii, dar nu s-au urcat sus în turn ca să vadă marea. Fetiţa l-a luat de mijloc pe băieţaş şi amândoi s-au ridicat în văzduh şi au zburat peste câmpii şi păduri şi ape şi a fost primăvară, şi a fost vară şi după aceea toamnă şi iarnă şi mii şi mii de chipuri şi locuri s-au oglindit în ochii şi în inima băieţaşului. Şi fetiţa îi spunea: „Ce vezi acuma n-ai să uiţi niciodată!”

Socul înflorit răspândea mereu mireasma lui dulce. Şi băieţaşul vedea jos trandafiri şi fagi tineri, dar socul mirosea cel mai tare, fiindcă florile lui erau chiar pe pieptul fetiţei şi el îşi rezema capul de pieptul ei.

— E frumos pe-aici primăvara! a spus fetiţa.

Erau acum într-o pădure de fagi. Prin poieni erau dediţei şi trifoi. O, de-ar fi mereu primăvară în pădurea de fagi plină de miresme!

— E minunat pe-aici vara! spuse ea.

Erau acuma pe lângă un castel din vremurile vechi; zidurile roşcate şi meterezele se oglindeau într-un lac pe care pluteau lebede. Pe câmp se legănau holdele, flori roşii şi galbene creşteau pe marginea apei, pe garduri vii se căţărau iedera şi rochiţa rândunelei. Seara, luna se ridica, rotundă şi mare, şi fânul adunat pe câmp mirosea frumos. „Asta nu se uită niciodată!”

— E minunat pe-aici toamna! spuse fetiţa şi cerul era încă o dată pe atâta de adânc şi de albastru şi pădurea se colorase în toate felurile de roşu, de galben şi de verde. Câinii de vânătoare alergau, stoluri de păsări zburau speriate pe deasupra movilelor pe care, printre pietre, se întindeau tufişuri de mure. Marea era albastră, întunecată şi plină de bărci şi corăbii cu pânzele întinse, iar în şopron, babe, fete şi copii curăţau hamei şi-l puneau într-un butoi; tinerii cântau şi bătrânii spuneau poveşti cu spiriduşi şi vrăjitori. Mai bine nu putea fi

nicăieri.

— Pe-aici e frumos iarna! spuse fetiţa şi iată că toţi copacii erau acoperiţi cu polei, parcă ar fi fost mărgean alb. Când mergeai, zăpada scârţâia sub talpă, parcă ai fi avut mereu ciuboţele noi şi pe cer cădeau stele una după alta. În casă, pomul de Crăciun era aprins, se împărţeau cadouri şi toţi erau veseli. Prin căsuţe ţărăneşti se auzea cântec de scripca şi scripcarii căpătau clătite; până şi cel mai sărac copil spunea: „Ce frumos e iarna!”

Da, era frumos, şi fetiţa arăta băieţaşului toate frumuseţile şi socul îşi răspândea mireasma şi flamura colorată cu care marinarul cel bătrân pornise pe mări flutura mereu.

Băiatul a crescut şi s-a făcut flăcău şi acuma se pregătea să plece în lumea largă, departe, departe, în ţările calde, pe unde creştea cafeaua. Şi la plecare fata şi-a luat o floare de soc de la piept şi i-a dat-o. El a pus floarea cu grijă într-o carte şi cât a stat prin străinătăţi, ori de câte ori deschidea cartea nimerea mereu tot la locul unde era floarea amintirii.

Şi cu cât se uita mai mult la ea, cu atâta floarea se înviora mai tare şi el parcă simţea mireasma pădurilor din ţara lui şi din petalele florii se ivea fata cu ochi albaştri şi limpezi şi îi spunea în şoaptă: „Aici e frumos primăvara şi vara şi toamna şi iarna!” Şi multe chipuri şi locuri de acasă îi lunecau prin minte.

Aşa au trecut mai mulţi ani şi acuma el era bătrân şi şedea cu soţia lui, bătrână şi ea, lângă un soc înflorit. Se ţineau de mână aşa cum se ţinuseră cândva străbunicul şi cu străbunica şi ca şi ei vorbeau de vremea de altădată şi de nunta de aur. Fata cu ochi albaştri şi cu flori de soc în păr şedea sus în copac, dădea din cap către dânşii şi spunea:

— Astăzi e nunta de aur.

Apoi a luat din cununa ei două flori, le-a sărutat şi

florile au strălucit întâi ca argintul, pe urmă ca aurul şi când le-a pus pe capetele celor doi bătrâni, fiecare floare s-a prefăcut într-o coroană de aur. Şi acuma, amândoi şedeau ca un rege şi o regină lângă socul înflorit şi el spunea soţiei lui povestea cu mătuşica din soc, aşa cum o auzise când era copil, şi amândoi au fost de părere că povestea asta cuprinde o mulţime de lucruri care seamănă cu viaţa lor şi tocmai acele lucruri le plăceau mai tare.

— Da, aşa este! a spus fata din soc. Unii îmi zic mătuşica din soc, alţii îmi zic driadă, dar numele meu adevărat este Amintirea. Eu stau în soc şi cresc cu el odată şi pot să mă duc cu gândul înapoi şi pot să povestesc tot felul de lucruri. Ia vezi dacă mai ai floarea aceea de demult!

Şi bătrânul a deschis cartea şi floarea era acolo, între file, proaspătă şi frumoasă, parcă atunci ar fi cules-o. Şi Amintirea a dat din cap mulţumită şi peste cei doi bătrâni cu coroana de aur pe cap se împrăştia acum lumina roşie a soarelui asfinţit. Au închis ochii şi… şi… povestea s-a sfârşit.

Băieţaşul şedea în pătucul lui şi nu ştia dacă a visat ori a auzit o poveste. Ceainicul era pe masă, dar din el nu se mai ridica nici un soc şi bătrânul care spusese povestea tocmai se pregătea să plece şi peste o clipă a şi plecat.

— Ce frumos a fost! a zis băieţaşul. Mamă, am fost în ţările calde!

— Cred şi eu! a spus mama. După ce bei două ceşti de ceai de soc ajungi repede în ţările calde. Şi l-a învelit bine cu plapuma, ca să nu răcească iar.

— Tu ai dormit şi noi am stat de vorbă şi ne-am tot întrebat dacă-i poveste ori întâmplare adevărată.

— Şi mătuşica din soc unde-i? a întrebat băieţaşul.

— E în ceainic, a spus mama. S-o lăsăm să stea acolo!

Prinţesa şi mazărea

Era odată un prinţ şi prinţul acela voia să se însoare cu o prinţesă, dar cu o prinţesă adevărată.

Şi a cutreierat toată lumea ca să găsească una pe placul lui şi tot n-a găsit. Prinţese erau destule, dar el nu putea să ştie dacă erau cu adevărat prinţese, fiindcă tuturora le lipsea câte ceva. Şi prinţul s-a întors iar acasă şi era foarte necăjit, pentru că tare ar fi vrut să găsească o prinţesă adevărată.

Într-o seară, tocmai se stârnise o furtună cumplită, tuna şi fulgera şi ploua cu găleata; era o vreme îngrozitoare. Deodată s-a auzit cum bate cineva la poarta oraşului şi regele, tatăl prinţului, s-a dus să deschidă.

La poartă era o prinţesă. Vai, dar în ce hal era din pricina ploii şi a vremii rele! Apa îi curgea şiroaie pe păr şi pe haine şi îi intra în pantofi pe la vârfuri şi ţâşnea înapoi pe la călcâie. Dar zicea că-i prinţesă adevărată.

— Bine, las' că vedem noi îndată! s-a gândit regina, dar n-a spus nimic; s-a dus în odaia de culcare, a luat toate saltelele din pat şi a pus pe scândurile patului o boabă de mazăre. Pe urmă a pus peste mazăre douăzeci de saltele de lână şi pe saltele douăzeci de perne mari de puf.

Aici s-a culcat prinţesa. Dimineaţa au întrebat-o cum a dormit.

— Groaznic de prost! a răspuns prinţesa. Toată noaptea n-am închis ochii. Dumnezeu ştie ce a fost în pat! Am şezut pe ceva tare şi acuma-s toată numai vânătăi! Groaznic!

Şi atunci au văzut cu toţii că era o prinţesă adevărată,

dacă a simţit ea o boabă de mazăre prin douăzeci de saltele şi douăzeci de perne de puf. Aşa de gingaşă la piele nu putea să fie decât numai o prinţesă!

Şi prinţul a luat-o de nevastă, fiindcă acum ştia hotărât că asta-i prinţesă adevărată; iar boaba de mazăre au pus-o în odaia unde erau bijuteriile coroanei şi se mai poate vedea acolo şi astăzi dacă n-o fi luat-o careva.

Şi asta să ştiţi că-i o poveste adevărată.

Klaus cel mic şi Klaus cel mare

Într-un sat odată erau doi oameni pe care îi chema la fel.

Pe amândoi îi chema Klaus; unul însă avea patru cai, iar celălalt numai un cal. Ca să-i poată deosebi unul de celălalt, lumea spunea aceluia care avea patru cai Klaus cel mare, iar aceluia care avea numai un cal, Klaus cel mic. Şi acum ascultaţi ce li s-a întâmplat:

Klaus cel mic trebuia să are toată săptămâna pentru Klaus cel mare şi să-i împrumute calul pe care-l avea, pe urmă Klaus cel mare îl ajuta cu cei patru cai ai lui, dar numai o dată pe săptămână, şi anume duminica. Ce mai pocnea din bici Klaus cel mic mânând cinci cai! O zi întreagă, toţi erau ca şi cum ar fi fost ai lui! Soarele strălucea şi toate clopotele din clopotniţă chemau lumea la biserică. Oamenii erau toţi gătiţi de sărbătoare şi se duceau cu cartea de rugăciuni subsuoară s-asculte predica şi toţi se uitau la Klaus cel mic, care ara cu cinci cai, şi Klaus era aşa de mândru, încât iar pocnea din bici şi striga: „Hi, căluţii mei!”

— Nu trebuie să spui aşa! zicea Klaus cel mare; numai un cal e al tău.

Dar când iar mai trecea cineva, Klaus cel mic uita că nu trebuie spună aşa şi striga: „Hi, căluţii mei!”

— Îţi spun o dată pentru totdeauna să nu mai zici aşa,

spuse Klaus cel mare. Dacă mai zici, să ştii că-i trântesc una în cap calului tău de nu se mai scoală în vecii vecilor!

— Nu, nu mai zic aşa! spuse Klaus cel mic.

Dar când oamenii treceau pe lângă el şi îi dădeau bună ziua, el iar se bucura şi se gândea ce bine-i că are cinci cai la plug şi pocnea din bici şi striga: „Hi, căluţii mei!”

— Las’ că-ţi dau eu ţie căluţi! a spus Klaus cel mare, a luat un ciocan şi a dat una în cap calului lui Klaus cel mic, de-a căzut jos calul şi nu s-a mai sculat.

— Vai, acuma nu mai am cal, a spus Klaus cel mic şi a început să se tânguie. Apoi a jupuit calul, a pus pielea la vânt, să se usuce, a băgat-o într-un sac, a luat sacul în spate şi s-a dus la târg, să vândă pielea calului.

Până la târg era departe şi drumul trecea printr-o pădure mare şi întunecoasă şi pe lângă asta s-a mai stricat şi vremea. Klaus cel mic s-a rătăcit şi când a dat iar de drumul cel bun începuse să se însereze; pe unde se afla el acuma era prea departe ca să mai ajungă la oraş sau să se întoarcă acasă până a nu se face noapte.

Chiar lângă drum era o casă, ţărănească; obloanele erau lăsate, dar printre ele se vedea puţină lumină. „Am să mă rog să mă găzduiască în noaptea asta”, se gândi Klaus cel mic şi bătu la uşă.

I-a deschis o femeie; dar când a auzit ce vrea, i-a spus că bărbatu-su nu-i acasă şi că nu poate să-l primească.

— Bine, am să stau afară, a zis Klaus cel mic şi femeia i-a închis uşa în nas.

În curte era un stog de fân şi între stog şi casă era o şură cu acoperiş de paie.

— Uite, acolo am să stau, şi-a spus Klaus cel mic când a zărit acoperişul. Am să dorm de minune, că doar cocostârcul n-are să umble pe acoperiş noaptea şi să mă ciupească de picioare.

Fiindcă, am uitat să vă spun, pe acoperiş îşi avea cuibul un cocostârc.

Klaus cel mic s-a suit pe şură, s-a întins şi s-a întors pe-o parte, ca să se aşeze mai bine. Obloanele de lemn de la ferestre nu se închideau bine sus, aşa că se vedea în casă. În odaie era pusă masa, şi pe masă era vin şi friptură, şi un peşte straşnic. Nevasta ţăranului şi dascălul de la biserică şedeau la masă, numai ei doi, şi ea îi turna vin şi el înfuleca din peşte, fiindcă era tocmai mâncarea care-i plăcea lui mai mult.

— Tare aş mânca şi eu! se gândea Klaus cel mic şi îşi întindea gâtul ca să vadă mai bine. Pe masă mai era şi o plăcintă grozavă! Un adevărat ospăţ!

Deodată auzi nişte paşi pe uliţă şi cineva intră în curte. Era bărbatul care se întorcea acasă.

Era un om foarte cumsecade, atâta numai că avea o ciudăţenie: nu putea să-i sufere pe dascăli. Cum zărea vreun dascăl, îl apucau toate năbădăile. Chiar de aceea venise acuma dascălul la nevastă-sa, ca să-i dea bună seara, fiindcă ştia că bărbatul nu-i acasă şi femeia îl cinstea cum putea mai bine. Când au auzit că vine bărbatul, s-au speriat cumplit şi femeia l-a rugat pe dascăl să se bage într-o ladă mare şi goală, pentru că şi ea şi el ştiau că bărbatul nu putea să-i sufere pe dascăli. Femeia a ascuns repede în cuptor bucatele cele bune şi vinul, fiindcă dacă le-ar fi văzut bărbatul desigur că ar fi întrebat ce-i cu ele.

— Ce păcat! a oftat sus pe şură Klaus cel mic, când a văzut cum pier toate mâncărurile.

— E cineva acolo? a întrebat ţăranul, s-a uitat în sus şi la văzut pe Klaus cel mic. De ce stai pe acoperiş? Hai mai bine în casă.

Klaus cel mic i-a spus că s-a rătăcit şi că-l roagă să-l găzduiască.

— Bucuros, dar mai întâi hai să îmbucăm ceva.

Femeia i-a primit foarte bine, a pus masa şi le-a dat o strachină mare cu terci.

Ţăranul era flămând şi a început să mănânce cu poftă, dar Klaus cel mic nu mânca şi se gândea mereu la friptură, la peştele şi la plăcinta care erau în cuptor. Sub masă, la picioarele lui, era sacul cu pielea de cal pe care o luase cu gândul s-o vândă la târg. Terciul nu-i plăcea de fel. Atunci, ce i-a venit lui, a apăsat sacul cu piciorul şi pielea de cal, uscată cum era, a scârţâit.

— Sst! a spus Klaus cel mic şi pe sub masă a mai dat o dată cu piciorul în sac şi pielea a scârţâit şi mai tare.

— Da’ ce ai acolo, în sac? a întrebat ţăranul.

— Un vrăjitor, a răspuns Klaus cel mic; tocmai îmi spunea să nu mai mâncăm terci, fiindcă a făcut el nişte farmece şi a umplut cuptorul de friptură, de peşte şi de plăcintă.

— I-auzi minune! a spus ţăranul şi repede a deschis cuptorul şi înăuntru erau chiar mâncărurile acelea gustoase pe care el credea că le adusese acolo cu farmece vrăjitorul din sac.

Femeia n-a avut încotro şi a pus îndată bucatele pe masă şi Klaus şi cu ţăranul s-au aşezat şi au mâncat şi friptură, şi peşte, şi plăcintă. Klaus cel mic a dat iar cu piciorul în sac şi a scârţâit.

— Ce mai spune? a întrebat ţăranul.

— Spune că a adus trei sticle de vin pentru noi şi le-a pus în ungherul de lângă sobă.

Femeia iar n-a avut încotro şi a adus vinul pe care tot ea îl ascunsese. Ţăranul a băut şi s-a veselit. Se gândea că bine ar fi dacă ar avea şi el un vrăjitor ca acela din sacul lui Klaus cel mic.

— Poate să cheme şi pe dracul? a întrebat el. Aş vrea să-l văd şi eu, că nu l-am văzut niciodată.

— Cum să nu poată? a spus Klaus cel mic. Vrăjitorul meu poate tot ce am eu poftă. Aşa-i, bre? a întrebat el şi

a dat cu piciorul în sac.

Pielea a scârţâit iar.

— Ai auzit? Zice că da. Dar să ştii că dracul e urât tare, aşa că mai bine să nu-l mai chemăm.

— Mie nu mi-e frică! Dar cum e la mutră?

— Are să se arate în chip de dascăl.

— Phu! Atunci e urât de tot. Trebuie să ştii că eu pe dascăli nu pot să-i văd în ochi, aşa mi-s de urâţi. Dar nu face nimic, fiindcă ştiu că nu-i dascăl, ci-i dracul, n-are să-mi fie scârbă aşa de tare. Numai să nu s-apropie prea mult de mine.

— Să-l întreb pe vrăjitor, a spus Klaus cel mic, apoi s-a aplecat şi şi-a lipit urechea de sac.

— Ce zice?

— Zice că să te duci şi să deschizi lada aceea din colţ şi atunci ai să vezi pe dracul cum stă ghemuit; numai să ţii bine capacul, să nu fugă.

— Vrei să mă ajuţi să-l ţiu? a spus ţăranul şi s-a dus la lada în care femeia ascunsese pe dascăl; acesta şedea înăuntru şi nu mai putea de frică.

Ţăranul a ridicat puţintel capacul şi s-a uitat înăuntru.

— Brr! a strigat el deodată şi a sărit înapoi. Acuma l-am văzut, semăna leit cu dascălul nostru. Urât mai era!

După aceea s-au apucat de băut împreună şi au stat aşa până noaptea târziu.

— Ştii ce, vinde-mi-l mie pe vrăjitor, a spus ţăranul; cere pe el oricât! Îţi dau chiar acum o baniţă de bani dacă vrei.

— Nu, nu pot, a spus Klaus cel mic. Gândeşte-te numai câte foloase trag eu de pe urma vrăjitorului acestuia.

Dar ţăranul nu se lăsa şi se ruga mereu să i-l dea lui.

— Bine, fie, a spus Klaus cel mic; ţi-l dau fiindcă ai fost aşa de bun şi m-ai găzduit. Ţi-l vând pe o baniţă de bani, numai să fie baniţa umplută cu vârf.

— Îţi dau, a spus ţăranul, dar să iei şi lada aceea de colo, nu vreau s-o mai văd pe-aici, te pomeneşti că o fi tot înăuntru.

Klaus cel mic a dat ţăranului sacul cu pielea cea uscată şi a luat în schimb o baniţă de bani bine umplută. Ţăranul i-a mai dat chiar şi o căruţă să ducă banii şi lada.

— Rămâi cu bine, a spus Klaus cel mic şi a plecat cu banii şi cu lada în care era dascălul.

De partea cealaltă a pădurii era un râu lat şi adânc; apa curgea aşa de repede, încât nu puteai să înoţi în susul ei. Tocmai se făcuse un pod mare peste râu; Klaus cel mic s-a oprit la mijlocul podului şi a spus cu glas tare, ca să audă dascălul din ladă:

— Ce-mi trebuie mie lada asta? E-aşa de grea, parcă ar avea pietre în ea. Mă ostenesc degeaba s-o tot car după mine. Mai bine s-o azvârl în apă; dacă o duce apa până la mine acasă, bine; dacă nu, atâta pagubă!

Zicând acestea, Klaus cel mic a apucat lada cu o mână şi a ridicat-o oleacă în sus, ca şi cum ar fi vrut să o arunce în apă.

— Stai, stai! a strigat dinăuntru dascălul. Dă-mi drumul să ies!

— Dar ce-o mai fi şi asta? a spus Klaus cel mic, prefăcându-se că s-a speriat. Să ştii că-i dracul! Repede cu el în apă, să-l înec!

— Ba nu, ba nu! a spus dascălul; dă-mi drumul că îţi dau o baniţă de bani!

— Ei, atunci e altă poveste! a spus Klaus cel mic şi deschise lada.

Dascălul sări repede afară, împinse cu piciorul lada în apă, apoi se duse acasă cu Klaus cel mic şi dădu acestuia o baniţă de bani; cu aceea pe care i-o dăduse ţăranul avea acuma două baniţe şi căruţa era încărcată numai cu bani.

— Mi-am vândut bine calul, a spus el când a ajuns

acasă şi şi-a răsturnat banii morman în mijlocul odăii. Klaus cel mare n-are să mai poată de ciudă când are să vadă ce bogat m-am făcut eu numai cu un cal; dar mai bine să nu-i spun nimic.

Şi trimise pe un băiat la Klaus cel mare să-i dea o ulcică de măsurat banii.

— Ce-o fi vrând el oare să măsoare? s-a gândit Klaus cel mare şi a uns fundul ulcelei pe dinăuntru cu catran, ca să se prindă pe fund din ce-avea să măsoare Klaus cel mic. Şi aşa s-a şi întâmplat; când şi-a luat ulcica înapoi, a văzut pe fundul ei trei galbeni.

— Ce să fie oare? a spus Klaus cel mare şi s-a dus repede la Klaus cel mic şi l-a întrebat:

— De unde ai luat tu atâţia bani?

— De pe pielea de cal! Am vândut-o aseară.

— Bune parale ai luat! a spus Klaus cel mare.

S-a dus repede acasă, a luat un topor, a omorât cei patru cai pe care-i avea, i-a jupuit, s-a dus cu pieile la târg şi a început să strige pe uliţi:

— Piei de vânzare! Piei de vânzare! Cine cumpără piei bune?

Toţi ciubotarii şi tăbăcarii au venit în grabă mare şi l-au întrebat cât cere pe ele.

— O baniţă de bani pe fiecare, a răspuns Klaus cel mare.

— Eşti nebun, omule? Ce, crezi că noi avem parale cu baniţa?

— Piei de vânzare! Cine cumpără piei bune? a început el iar să strige şi tuturor acelora care-l întrebau cât cere le răspundea: „O baniţă de bani”.

Atunci toţi au spus:

— Îşi bate joc de noi!

Şi ciubotarii şi-au luat calcavurile, şi tăbăcarii şorţurile de piele şi au sărit pe Klaus cel mare şi l-au luat la bătaie.

— Piei de vânzare, ha? strigau alergând după el. Las' că-ţi arătăm noi piei de vânzare, te tăbăcim pe tine întâi, ca să ţii minte!

Şi Klaus cel mare abia a scăpat cu fuga din mâinile lor. Bătaie ca asta nu mâncase niciodată.

— Are să mi-o plătească Klaus cel mic, nici o grijă, îşi spuse el când ajunse acasă. Nu scapă el nepedepsit. Am să-l omor!

Lui Klaus cel mic îi murise bunica. Cât fusese în viaţă, se purtase aspru cu dânsul, totuşi lui îi părea rău după ea. A pus moarta în pat şi a învelit-o bine, ca să o încălzească şi să vadă dacă nu cumva se întoarce iar la viaţă. Avea de gând s-o lase aşa toată noaptea şi el să şadă într-un ungher pe un scaun; mai făcuse astfel şi altădată. Şi cum stătea el aşa pe întuneric, deodată se deschide uşa şi năvăleşte înăuntru Klaus cel mare cu un topor în mână. El ştia unde e patul lui Klaus cel mic; s-a repezit la pat şi a izbit-o pe babă cu toporul în cap, crezând că e Klaus cel mic.

— Aşa, a spus el, acuma n-ai să-ţi mai baţi joc de mine! Şi s-a dus la el acasă.

— Amarnic om, a spus Klaus cel mic; voia să mă omoare. Noroc că bunica era moartă, că altfel o omora el acuma.

Klaus cel mic a pus bunică-sii hainele de sărbătoare, a împrumutat un cal de la un vecin, a pus calul la căruţă, a urcat-o pe bunică-sa în căruţă, a aşezat-o în capul oaselor şi a sprijinit-o bine să nu cadă, apoi a dat bici calului şi a plecat. Când răsărea soarele, au ajuns la un han mare. Klaus cel mic a oprit calul şi a intrat în han să mănânce ceva. Hangiul era om cumsecade, însă cam iute la fire, parcă ar fi avut în el numai piper şi tutun.

— Bună dimineaţa, spuse el lui Klaus cel mic. Ai pornit devreme astăzi.

— Da, zise Klaus cel mic, mă duc cu bunică-mea la

târg; am lăsat-o în căruţă că nu pot s-o aduc aici. Fii bun şi du-i bătrânei un pahar de secărică; da’ să vorbeşti tare cu dânsa, că nu aude bine.

— Da, da, îi duc, a spus hangiul, a turnat un pahar de secărică şi l-a dus babei celei moarte, care şedea în capul oaselor în căruţă.

— Uite, îţi trimite nepotul un pahar de rachiu, spuse hangiul; dar moarta nici gând să-i răspundă.

— Ai auzit? a strigat hangiul cât putea de tare. Ţi-am adus un pahar de rachiu de la nepotul dumitale.

A mai strigat o dată şi încă o dată, şi fiindcă ea tot nu răspundea, hangiul s-a supărat şi i-a aruncat paharul în obraz; rachiul a început să-i curgă pe faţă şi baba a căzut pe spate, pentru că fusese numai sprijinită, nu şi legată.

— Ce-ai făcut? a strigat Klaus cel mic năvălind afară pe uşă şi luându-l de piept pe hangiu. Ai omorât-o pe bunică-mea! Uite ce gaură i-ai făcut în frunte!

— Vai, ce nenorocire! a strigat hangiul şi şi-a pus mâinile în cap. Numai firea mea cea iute e de vină! Dragă Klaus, uite, îţi dau o baniţă de bani şi pe bunică-ta o îngrop eu şi zic că-i bunică-mea, numai să nu spui nimic de întâmplarea asta, că altfel îmi taie capul şi nu mi-ar plăcea deloc.

Şi aşa, Klaus cel mic a căpătat o baniţă de bani şi hangiul a îngropat-o pe babă şi a spus tuturora că e bunică-sa.

Klaus cel mic a dus banii acasă şi-a trimis iar băieţaşul la Klaus cel mare, să-l roage să-i dea o ulcică de măsurat baniţe.

— Cum aşa? spuse Klaus cel mare; nu l-am omorât? Trebuie să mă duc să văd ce este. Şi s-a dus chiar el cu ulcica la Klaus cel mic.

— Da’ de unde ai toţi banii ăştia? a întrebat el holbând ochii de mirare când a văzut atâta bănet.

— Pe bunică-mea ai omorât-o, nu pe mine! a spus

Klaus cel mic. Am vândut-o şi am luat pe ea o baniţă de bani.

— Bune parale ai luat! a spus Klaus cel mare. S-a dus degrabă acasă, a omorât-o pe bunică-sa, a pus-o în căruţă, s-a dus la târg la spiţerie şi a întrebat pe spiţer dacă nu cumpără un om mort.

— Cine-i mortul şi de unde îl ai? a întrebat spiţerul.

— E bunică-mea! a spus Klaus cel mare. Am omorât-o ca s-o vând şi să iau pe ea o baniţă de bani.

— Pesemne că nu eşti în toate minţile, a spus spiţerul. Să nu mai spui una ca asta, că poţi s-o păţeşti rău de tot.

Şi spiţerul i-a mai spus lui Klaus cel mare că e o nelegiuire ce-a făcut, că-i un ticălos şi că are să fie pedepsit. Klaus cel mare s-a speriat şi a sărit drept în căruţă, a dat bici cailor şi a plecat acasă. Spiţerul şi toţi care erau pe-acolo au crezut că e nebun şi de aceea l-au lăsat în pace.

„Ai să-mi plăteşti tu asta cu vârf şi îndesat, a spus Klaus cel mare în gând lui Klaus cel mic; ai să vezi tu ce păţeşti!” Cum a ajuns acasă, a luat un sac, cel mai mare pe care-l avea, s-a dus la Klaus cel mic şi i-a spus:

— Iar ţi-ai bătut joc de mine şi m-ai păcălit; întâi mi-am omorât caii, pe urmă am omorât-o pe bunică-mea; asta numai din vina ta; da’ de acuma s-a isprăvit, n-ai să mă mai păcăleşti.

Şi l-a luat pe Klaus cel mic de chică şi l-a băgat în sac, l-a pus în spate şi i-a spus:

— Acuma mă duc să te înec.

Până la râu era departe şi Klaus cel mic nu era chiar aşa de uşor. Drumul trecea pe lângă biserică. S-auzea orga şi oamenii care cântau în cor. Klaus cel mare s-a oprit şi a pus jos, lângă uşa bisericii, sacul cu Klaus cel mic, gândindu-se că ar fi bine să intre în biserică, s-asculte puţin slujba şi după aceea să plece mai departe; Klaus cel mic nu putea să iasă din sac şi toată lumea era

la biserică. Klaus cel mare a lăsat sacul la uşă şi a intrat.

— Ah! Doamne, doamne! ofta în sac Klaus cel mic şi se tot sucea şi învârtea, dar nu putea să dezlege sacul. În vremea asta iată că trece pe acolo un văcar bătrân cu părul alb şi cu un toiag în mână, şi care mâna din urmă o cireadă de vite; vitele dădură peste sacul în care era Klaus cel mic şi îl împinseră.

— Vai! Doamne, a oftat Klaus cel mic; aşa de tânăr şi trebuie să mă duc pe lumea cealaltă!

— Şi eu aşa de bătrân! a spus văcarul, şi tot nu mai ajung să mă duc!

— Dezleagă sacul, a strigat Klaus cel mic. Bagă-te în locul meu şi ajungi repede pe lumea cealaltă.

— Cum să nu, bucuros, a spus văcarul. A dezlegat sacul şi Klaus cel mic a ieşit repede din sac.

— Vezi de cireadă! a spus moşneagul, apoi s-a băgat în sac, iar Klaus cel mic a legat sacul şi a plecat cu cireada.

Nu mult după aceea a ieşit şi Klaus cel mare din biserică. A luat sacul iar în spate, dar acum i se părea că nu mai era aşa de greu şi chiar aşa şi era, fiindcă moşneagul era pe jumătate mai uşor decât Klaus cel mic.

— Ia uite ce uşor s-a făcut! Să ştii că-i aşa, pentru că m-am dus la biserică.

Şi Klaus cel mare s-a dus la râu, a aruncat în apă sacul cu văcarul cel bătrân şi a strigat în urma lui, crezând că e Klaus cel mic:

— Ei, de-acuma n-ai să-ţi mai baţi joc de mine! Şi a luat o înapoi spre casă. Dar când a ajuns la o răscruce, iată că se întâlneşte cu Klaus cel mic, care îşi mâna din urma cireada.

— Ce-i asta? a întrebat Klaus cel mare. Cum? Nu te-am înecat?

— Ba da, a spus Klaus cel mic; m-ai aruncat adineauri în apă.

— Da’ atunci de unde ai căpătat vitele astea aşa de frumoase?

— Sunt vite de apă, a zis Klaus cel mic. Să-ţi spun toată povestea şi să-ţi mulţumesc că m-ai înecat, fiindcă dacă nu mă înecai, nu mă îmbogăţeam. Mare spaimă am tras când m-ai aruncat în apă; îmi vâjâia vântul pe la urechi şi apa era rece. M-am dus repede la fund, dar nu m-am lovit, pentru că pe fundul apei e o iarbă deasă şi moale. Cum am ajuns s-a şi dezlegat sacul şi am văzut în faţa mea o fată frumoasă, în straie albe şi cu cunună verde pe cap. M-a luat de mână şi mi-a spus: „Bine ai venit, Klaus cel mic! Uite, îţi dau câteva vite; pe drum mai încolo, cale de-o poştă de aici, este o cireadă întreagă, ţi-o dau şi pe aceea”.

De-abia atunci am văzut că râul era un drum pe care umblau toţi acei care locuiesc în mare. Vin de la mare pe fundul apei şi merg până departe înăuntrul ţării, până acolo unde se isprăveşte râul. Şi pe fundul apei sunt numai flori frumoase şi o iarbă verde şi deasă, de ţi-i mai mare dragul; şi peştii îmi lunecau pe la urechi aşa cum zboară aici păsările prin văzduh. Şi oamenii acolo sunt chipeşi, şi vitele grase şi frumoase.

— Da’ de ce te-ai urcat iar sus la noi? a întrebat Klaus cel mare. Dacă-i aşa de frumos acolo, eu nu m-aş mai fi întors.

— Uite de ce, a răspuns Klaus cel mic; fata aceea din apă mi-a zis că cireada era pe drum la depărtare de-o poştă. Ea când a zis drum, a înţeles albia râului, că de vreun alt drum habar n-avea. Acuma, ce m-am gândit eu, râul are o mulţime de cotituri şi dacă mergi pe fundul lui ocoleşti; atunci mai bine mă urc iar sus şi o iau de-a dreptul, tai din drum o jumătate de poştă şi ajung mai repede până la cireadă.

— Eşti om norocos! a spus Klaus cel mare. Da’ ia spune, oare dacă m-arunc în apă nu pot să m-aleg şi eu

cu niscai vite?

— Ba da, cum să nu! a zis Klaus cel mic. Numai că nu te pot duce în sac la râu că eşti prea greu. Mai bine hai până acolo, te bag în sac şi te arunc în apă.

— Îţi mulţumesc, a spus Klaus cel mare. Dar să ştii că dacă n-oi căpăta şi eu ca tine vite de apă, apoi îţi dau o bătaie să mă ţii minte!

— Să n-ai nici o grijă, ai să capeţi vite câte vrei! Şi s-au dus amândoi la râu. Când vitele au zărit apa, cum erau însetate s-au repezit la râu să bea.

— Ia uite cum se reped, a spus Klaus cel mic. Vor să se ducă iar la fund.

— Hai, ajută-mă să intru în sac, a zis Klaus cel mare, că dacă nu, te iau la bătaie!

Şi s-a băgat în sacul cel mare care fusese aşezat de-a curmezişul pe spinarea unui taur.

— Pune şi un bolovan, ca să mă scufund mai repede, a mai spus Klaus cel mare. Mi-e teamă că altfel nu ajung la fund.

— Pun, pun, a spus Klaus cel mic, a băgat în sac şi un bolovan zdravăn, a legat bine sacul şi l-a împins cu piciorul. Buf!

Klaus cel mare a căzut în apă şi într-o clipă a şi ajuns la fund.

— Tare mă tem că n-are să găsească nici o vită, dar ce să-i fac, el a vrut, nu eu! a zis Klaus cel mic şi s-a dus acasă cu cireada.